

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 6:

Forslag til folketingsbeslutning om Folketingets Ombudsmands beretning for året 1993.

Af Retsudvalget.
(Fremsat 11/10 94. Første behandling 25/10 94).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Forslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning vedtoges med 114 stemmer (S, V, KF, SF, RV, EL og CD) mod 8 (FP).

Formanden:

Dette vil blive meddelt Folketingets Ombudsmand.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Eneste behandling af beslutningsforslag nr. B 7:

Betænkning og indstilling om Folketingets samtykke i henhold til grundlovens § 57 (vedrørende Karen Jespersen).

Af Udvalget for Forretningsordenen.
(Fremsat 12/10 94).

Indstillingen sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Udvalgets indstilling vedtoges enstemmigt med 122 stemmer.

Formanden:

Dette vil blive meddelt justitsministeren.

Den sidste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 1: Forslag til finanslov for finansåret 1995.

Af finansministeren (Mogens Lykketoft).
(Fremsat 5/10 94).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Pia Gjellerup (S):

For lige godt et år siden, da vi havde første behandling af forslaget til finanslov for det år, vi nu er ved at kunne se en ende på, var den samfundsøkonomiske situation en ganske anden end den, vi oplever i dag. Vi har fået skabt et økonomisk opsving i mellemtiden.

Den nye regering havde da fremsat sit første finanslovsforslag. Strategien ...

Formanden:

Måtte vi bare bede om lidt mere ro.

Pia Gjellerup (S):

Strategien herfor var lagt fra de første dage af regeringens liv. En kraftanstrengelse skulle gøres for at sætte gang i et opsving i det danske samfund. Veldoseret og med den rigtige balance mellem de forskellige elementer ville resultaterne vise sig med stigende styrke gennem 1994. Regeringspartierne meldte også allerede fra den første tid, at en vellykket start af et opsving ville blive fulgt op af en opstramning af de offentlige initiativer, så opsvinget kunne bide sig fast og bære sig selv. Strategien blev fulgt, og de forventede resultater viste sig måned for måned, uge for uge, ja, indimellem også dag for dag.

De fire regeringspartier – Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre, Centrum-Demokraterne og Kristeligt Folkeparti – kæmpede for sagen, og vi måtte kæmpe for sagen. Men vi troede i modsætning til andre på initiativerne. En gennemlæsning af de tre forhandlinger om finansloven sidste efterår er i den retning ganske oplevelsesrig læsning. Særlig ordførerne fra Venstre og De Konservative var stærkt kritiske, og det er endda mildt betegnet.

Jeg vil benytte dagen i dag til at se lidt på, hvordan finanslovdebatten forløb sidst, for den kan også sige noget om, hvordan vi ser på de forudsætninger, vi nu har i dag – hvad er det, vi fortæller hinanden?

Jeg vil citere nogle bemærkninger fra fru Anne Birgitte Lundholt fra Folketingets forhandlinger 1993-94, sp. 4203 og 4204, hvor fru Anne Birgitte Lundholt på Det Konservative Folkepartis vegne ved den afsluttende tredjebehandling af finanslovsforslaget for finansåret 1994 bl.a. sagde:

»Vi tror simpelt hen ikke på, at den danske befolkning hopper på den limpind, regeringen har sat frem.«

Siden er opsvinget kommet, så fru Anne Birgitte Lundholt vil måske sige, at befolkningen hoppede på den limpind, regeringen havde sat frem, eller også vil fru Anne Birgitte Lundholt tie og samtykke – opsvinget blev faktisk skabt.

Fru Anne Birgitte Lundholt siger videre:

»Den danske regerings økonomiske satsning i forbindelse med finansloven er et voveligt eksperiment, ...«

Fru Anne Birgitte Lundholt siger videre:

»Regeringen regner med en stigning i bruttonationalproduktet på 3 pct.; det vil i så fald være blandt de højeste i Europa og i modstrid med den nedjustering, OECD og IMF netop har foretaget, men det påvirker ikke den danske regering; vi er jo unikke i Danmark.«

Her vil jeg pausere et øjeblik, fordi jeg nu kan konstatere, at vi er ganske unikke i Danmark; vi ville, og vi gjorde det, og vi gjorde det på den rigtige måde. Stigningen i bruttonationalproduktet blev ikke kun på 3 pct., men på 4½ pct.

Fru Anne Birgitte Lundholt sagde videre:

»Regeringen regner også med en stigning i det private forbrug på ikke mindre end 4,1 pct. Skal danskerne øge det private forbrug, kræver det så sandelig, at tilliden også til de politiske løfter genetableres.«

Her vil jeg også pausere i citatet og nævne, at det private forbrug ikke kun steg 4,1 pct., men formentlig mere end 6½ pct. Og så kan man måske konkludere med den samme forudsætning, som blev lagt ind i bemærkningen fra den konservative ordfører, at det, der så sandelig er sket, er, at tilliden til de politiske løfter blev genetableret efter en lang årrække.

Et sidste citat, jeg vil komme med, er følgende:

»Regeringen fremlægger et budget, hvor underskuddet er på smertegrænsen, og regeringen indbygger samtidig nogle elementer, der, hvis de ikke opfyldes til fulde, betyder, at underskuddet eksploderer.«

Så vil jeg slutte med citaterne og til det sidste sige, at forudsætningerne blev opfyldt, de blev

mere end opfyldt. Underskuddet, som vi sidste år havde en forventning om at vi måtte se i øjnene kunne blive 55 mia. kr., eksploderede bestemt ikke, det samlede sig, det formindskedes, vi venter, at det »kun« bliver – med gåseøjne om kun, men altså – 47 mia. kr. – 8 mia. kr. mindre, end vi turde forudsætte sidste år.

Jeg havde engang en forventning om, at der var politikere, der, selv om de havde en anden politisk opfattelse end jeg, alligevel ville kunne mande sig op til at indrømme, at de havde taget fejl. Regeringens skøn om væksten var forsigtigt, regeringens skøn om forbruget var forsigtigt, regeringens skøn om den samlede økonomi var forsigtigt, regeringens forventninger til boligmarkedet var realistiske, regeringens forsikringer om kronekursen var troværdige, og regeringens løfte om et opsving blev indfriet. Men jeg forventer ikke mere, at der er nogen, der åbent og ærligt vil indrømme, at de var sortseende, eller at de kort og godt tog fejl, eller at de ganske simpelt havde håbet noget andet; det er for meget forlangt i dansk politik.

Til gengæld ved jeg, man kan forvente, at de steder, hvor tingene ikke lykkes fuldt ud, hvor forventningerne ikke var forsigtige nok, vil man være som gribbene, når de sporer et ådsel. Men i mangel af ådsler i regeringens politiske resultater vil man kaste sig over et dyr, der lunter lidt langsommere ned fra toppen, end vi havde ønsket og forventet, og dér er tale om arbejdsløsheden.

Arbejdsløsheden er først sent begyndt at falde, og den gør det langsomt. Men fra marts til august i år er den sæsonkorrigerede ledighed faldet med næsten 13.000 personer, hvilket omregnet til årsbasis svarer til et fald i ledigheden på lidt mere end 30.000 personer. Det er mange, men det er ikke nok.

Tre forhold var ikke indregnet med den styrke, som viste sig at være virkelighedens. For det første er produktiviteten steget med mere end det dobbelte af, hvad der normalt kendetegner begyndende opsving. For det andet er arbejdsstyrken steget med det tredobbelte af et normalår i disse år. Og for det tredje er den offentlige beskæftigelse for første gang i mange år – men lidt utilsigtet – faldet som følge af en langsom indkøring af arbejdsmarkedsreformen.

De tre forhold vil alle virke den anden vej i 1995, hvorfor det ventes, at udviklingen kan indhente den tidligere målsætning om forøgelse i beskæftigelsen og stærkt fald i ledigheden. Det glædelige, der er sket, er, at beskæftigelsen er

steget. For første gang efter seks års konstant fald på gennemsnitlig 20.000 mennesker om året stiger beskæftigelsen igen.

Selv om vi havde satset på at få endnu flere mennesker i ny beskæftigelse, så vil vi i Socialdemokratiet ikke skamme os – slet ikke over for repræsentanter for Venstre og De Konservative, der havde hovedansvaret i de år, hvor beskæftigelsen faldt dramatisk. Men vi vil gerne dele glæden med alle over, at det nu går den rigtige vej, og vi vil gerne lægge anstrengelserne sammen med alle andre, der har det samme ønske som vi om, at udviklingen skal gå hurtigere.

I Socialdemokratiet er vi tilfredse med, at de målbevidste beslutninger har ført til et godt resultat som sådan for Danmark og danskerne. Man skal selvfølgelig ikke overvurdere, hvad vi kan gennemføre af ændringer i den samlede økonomiske udvikling ved at træffe beslutninger i Folketinget, men vi skal på den anden side heller ikke lade være med til stadighed at gøre vores del af arbejdet med at påvirke både retning og styrke på de forskellige økonomiske nøgleområder.

Regeringen skal derfor have sin passende og store del af æren for at have påvirket udviklingen optimalt, og så skal den til gengæld ikke have hele skylden, når det ikke går helt så godt, som den gerne havde villet.

Nu står 1995 for døren. Som strategien er lagt fra starten, sådan bliver den fulgt. Opsvinget er kommet, nu skal det bære sig selv i et afbalanceret tempo. De statslige initiativer skal trækkes lidt tilbage. Finansloven skal strammes for 1995.

Det forslag, finansministeren har fremsat i august, og som er vurderet i den nye budgetoversigt, viser et fald i de samlede statslige udgifter på 6 mia. kr. Der er tale om en stramning, som af uafhængige økonomer vurderes til at være tilpas. Det skorter ikke på advarsler mod at stramme yderligere, advarsler fra en stribe af overvismænd, den nuværende og tidligere, bankøkonomer og internationale økonomer. De gunstige virkninger vil med en for hård opbremsning kunne blive ombyttet med en udskridning, der vil blokere opsvinget.

Omvendt er der også fra den samme side en påpegning af, at regeringen skal overvåge økonomien meget tæt. Der er altså tale om at finde – en gang til – den nøje balance.

Der er givet tilsagn fra regeringens side om at overvåge økonomien tæt. Der er givet tilsagn med kontante udmeldinger såvel i forhold til opfyldelse af rådighedsregler som i forhold til

løfte om lynsnar indsats mod flaskehalse, når man måtte se dem.

Udgiftstrykket falder. I 1995 realiseres et udgiftstryk, der igen bringer os ned på et niveau, vi kendte fra 1988-89. Den linje bakker vi fuldt ud op fra Socialdemokratiets side.

I Socialdemokratiet vil vi lægge vægt på den fortsat høje profil i forhold til at øge beskæftigelsen. Samtidig er vi optaget af, at vi fornyer det grundlag, vi alle lever på – vores erhvervsliv – og at vi øger indsatsen i forhold til de åbenbare problemer, der er udviklet i vores velfærdssamfund, der har været holdt i en skruestik i de senere år.

Det første viser sig ved en række nye initiativer inden for forskning, uddannelse og erhvervsfremme, det andet ved en række initiativer i forhold til sundhedsvæsenet og til særlig udsatte grupper i samfundet. Endelig er der nye initiativer inden for miljø- og ressourceområdet og inden for kulturområdet i fortsættelse af den linje, der blev lagt i dette års finanslov.

Jeg vil ikke gentage Socialdemokratiets synspunkter fra åbningsdebatten for tre uger siden, men her nøjes med at henvise til den. Der var ikke noget at tage fejl af.

Det kunne være fristende at se på de første meldinger, vi fik fra SF, fra De Konservative og fra Venstre, da regeringen fremsatte sit finanslovsforslag i august, umiddelbart før Folketingets medlemmer drog ud i valgkamp. Fælles for forslagene har været, at de lød godt, når de blev præsenteret. SF kunne få mere af det bedste for de samme penge, mens De Konservative og Venstre nu pludselig i opposition ville kunne skabe både flere job og mindre underskud. Og man holdt sig i øvrigt heller ikke tilbage med lidt mere af det bedste, blot var det skruet så forunderligt sammen, at man endda sparede ved det.

Siden passerede vi valgdagen.

Når jeg ikke vil gå dybere ind i diskussionen, skyldes det, at det let vil kunne komme til at virke som en lidt bedaget reprise af valgkampen. Situationen er nu en anden. Godt nok er det næsten den samme regering som før, godt nok er det den samme linje, regeringen lægger, og det er det samme finanslovsforslag, regeringen og regeringspartierne har fremsat, men hvert af partierne omkring regeringen har en oplagt chance for at moderere synspunkter, at forny synspunkter og at supplere synspunkterne forud for de kommende forhandlinger mellem partierne.

Her vil jeg gerne kvittere for de udtalelser, vi har hørt i morges fra den konservative finansordfører, fru Anne Birgitte Lundholt, med positive meldinger i forhold til sundhedsområdet og med supplerende ideer og holdninger til, hvordan vi kan omsætte øgede ressourcer på en god måde i forhold til at forny også ledelsesforholdene i sundhedsvæsenet.

Jeg synes, det er nogle meldinger, som er positive, og som vi gerne vil se på i sammenhæng med de forsøg, vi allerede oplever rundt omkring i amterne, der sidder med hovedansvaret for tilrettelæggelsen af arbejdet i sundhedssektoren. Jeg tror, at nogle af de signaler, der er givet, kan være med til, at vi i fællesskab får aflivet nogle myter og i stedet får sat en bedre debat og en bedre virksomhed i gang inden for sundhedsvæsenet.

Så det er bare med at fortsætte ad den samme vej og komme ud af busken i forhandlingerne. Og dér vil jeg også - ud over de konstruktive signaler fra De Konservative i denne forbindelse - takke for dem, vi har fået i åbningsdebatten og i den daglige debat, og tilsvarende rette tak til SF.

Jeg er lidt i tvivl om, hvorvidt jeg kan have de tilsvarende forhåbninger i forhold til Venstre, men dog synes jeg, at der også fra Venstres politiske ordfører, hr. Anders Fogh Rasmussen, i forbindelse med åbningsdebatten blev givet nogle signaler om, at det nu er hverdag, nu skal der arbejdes i Folketinget, og nu skal der skabes resultater.

Jeg vil lytte til dagens debat med den positive holdning.

I Socialdemokratiet vil vi give os i kast med arbejdet med finansloven ud fra et oprigtigt ønske om at finde den bedste sammensætning af initiativer, der kan sætte beskæftigelsen i vejret, der kan gennemføre fornyelse i velfærdssamfundet, og der kan gøre tilværelsen for den enkelte lidt mere håbeful. Finanslovforslaget er efter Socialdemokratiets mening et glimrende grundlag for et nyt års arbejde i den rigtige retning.

(Kort bemærkning).

Anne Birgitte Lundholt (KF):

Den socialdemokratiske ordfører, fru Pia Gjellerup, indledte med at konstatere, at regeringens forventede resultater viste sig uge for uge, måned for måned. Senere hen i talen kom den socialdemokratiske ordfører også ind på nogle ganske få ting, der havde holdt stik.

Men den socialdemokratiske ordfører glemte nogle meget vigtige ting. Hun glemte de forudsætninger, som ikke holdt stik, og som min salighed har en meget væsentlig indflydelse på, hvordan samfundet kommer til at se ud. Renten f.eks., renten, som er steget og steget og steget uden udefrakommende grunde, men til gengæld min salighed af grunde indefra. Gælden, der lige så stille bliver opjusteret og opjusteret, og hvor man ikke kan se det i tekstafsnittene i regeringens økonomiske oversigt, men hvis man går ned i tabellerne, kan man se, at der endnu en gang er sket en opjustering af udlandsgælden. Arbejdsløsheden, som har antaget historiske dimensioner, og hvor man nu praler af et lille bitte fald i arbejdsløsheden uden at nævne, at man har sendt titusindvis på orlov og ud af statistikken, arbejdsløse, der blot er fjernet.

Det er blot tre af de forudsætninger, som var endda et af hovedsucceskriterierne for regeringen, som ikke er opfyldt. Så hvad det er for nogle resultater, der har vist sig uge for uge og måned for måned at gå i opfyldelse, har jeg meget, meget svært ved at se.

Vi har endog konstateret for nogle ganske få dage siden, at økonomiministeren selv erkendte, at hvis hun havde kendt fremtiden, så ville hun ikke have haft det succeskriterium for regeringen, som man selv satte op, for det kom nemlig ikke til at holde stik. Nej, det gjorde det ikke. Succeskriteriet blev en fiasko, fru Pia Gjellerup.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Fru Pia Gjellerup er så glad for vækst, kan jeg høre, og vækst og vækst. Man kunne måske ønske sig, at der også var lidt overvejelser over, hvordan konsekvenserne er for miljøet.

Men det, der er det mest interessante i denne debat, er at konstatere, at selv om væksten er højere end forventet, så bliver arbejdsløsheden ikke nedbragt, og det er jo klart mønstret i alle regeringens oversigter: større vækst i økonomien end forventet, større vækst i forbruget end forventet - og ikke noget fald i arbejdsløsheden. Og det er jo ikke bare et spørgsmål om at vente til 1995. Hvis vi ser tilbage til 1988, har vi haft vækst år efter år, og der er 100.000 færre ansatte i dette land.

Man er nødt til at tænke nyt, og derfor er mit spørgsmål til Socialdemokratiet: Jeg bemærkede, at den socialdemokratiske borgmester i Århus, Thorkild Simonsen, og den socialdemokratiske socialrådmand Lis Petersen har foreslået

regeringen, at man skal refundere kommunerne dagpengeudgifterne over den ekstra skat; staten får ind, når man sætter folk i arbejde; så tilbyder de at ansætte folk til en nettoudgift på 11.000 kr.

Det svarer jo helt til, hvad vi har lagt frem i valgkampen, og vi støtter det meget varmt. 11.000 kr. vil de skaffe. Det vil sige, at man uden omkostninger, uden nogen som helst udgift – ja, tværtimod en indtægt, fordi der også kommer moms ind for statsregnskabet – kan ansætte flere folk i kommunerne.

Er Socialdemokratiet indstillet på at støtte det forslag, der kommer fra Århus?

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

I SF er vi sådan set ikke forundret over, at den socialdemokratiske ordfører roser regeringen. Det havde været mere overraskende, hvis det var modsat, hvis der havde været plads til noget selvkritik undervejs. Men jeg synes nu alligevel, at det var overraskende, at fru Pia Gjellerup valgte at sige, at alle de forventede resultater var opnået. Det synes jeg er overraskende, for vi har jo lagt mærke til, at de forudsætninger, som regeringen har haft om udviklingen i arbejdsløsheden, slet ikke har holdt.

Da regeringen trådte til, startede den med at komme med en stor plan, som hed »Ny Kurs«, og i den linede man op, at hvis bare regeringens politik blev gennemført, så skulle arbejdsløsheden nok begynde at falde kraftigt; man regnede med, at den ville komme ned på 320.000 i 1994. Nu har vi så her for meget få dage siden fået en økonomisk oversigt fra Økonomiministeriet, som siger, og man nu regner med 347.000 ledige i 1994 – altså en betydelig større ledighed.

Så for mig at se går det i den forkerte retning på nogle af punkterne i hvert fald – og på de væsentligste punkter, desværre.

Jeg er enig i, at regeringen har haft succes på nogle punkter, på de punkter, hvor den har sat set noget mere på uddannelse, hvor den har sat set noget mere på at løse nogle offentlige serviceopgaver. Det er også, hvad SF har peget på. Vi mener, at man skal sætte meget kraftigere ind, før effekten viser sig, og det er så nok dér, vandene skiller. Regeringen tror, at bare der er noget vækst i det private erhvervsliv, så forsvinder arbejdsløsheden af sig selv.

Derfor vil jeg gerne spørge Socialdemokratiet, om det ikke snart – når man nu kigger på tallene og ser, at arbejdsløsheden alligevel bliver meget højere, end man havde regnet med, tæt på

350.000 arbejdsløse – er på tide at erkende, at den strategi, man har valgt, ikke slår til, og at vi er nødt til at bruge meget kraftigere midler både på uddannelsesområdet, på løsningen af offentlige serviceopgaver og på en bedre fordeling af arbejdet, før vi kan få arbejdsløsheden ned.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Nøjsomhed gør jo ofte folk opfindsomme, og at en socialdemokratisk finansordfører ligefrem skal bruge vækst i bruttonationalproduktet som et succeskriterium for en regering, må siges at være en nyskabelse.

Jeg ved, at fru Pia Gjellerup har så meget indsigt i tingene, at hun er klar over, at det at måle på bruttonationalproduktet jo ingenlunde i sig selv er noget succeskriterium. Hvis der er nogle mennesker, der lige nu kører galt et eller andet sted i Danmark, og der er en ambulance og en Falckbil og andet, der skal af sted, så stiger vores bruttonationalprodukt, men det er jo ikke en lykkelig begivenhed, som vi ligefrem skal fremskynde.

Der var for et par år siden en meget ihærdig glarmester i Nordsjælland. Han ansatte en langtidsledig ung – oven i købet med offentligt tilskud – til at gå rundt i weekenderne og smadre ruderne i folks bygninger, for så stod telefonen jo ikke stille mandag morgen; hans virksomhed havde en kolossal vækst på grund af alle disse ruder, der skulle skiftes ud. For ham var det selvfølgelig en personlig succes, men bruttonationalproduktet steg også. Alligevel kan vi jo ikke konstatere, at det var en lykkelig begivenhed for det danske samfund.

Hovedparten af de initiativer, den danske regering har sat i gang, er altså initiativer, hvor man går rundt og smadrer ruder i overført betydning. Vores basiserhverv – landbrug, fiskeri og industri – afvikler man i disse år. Man giver tilskud til, at fiskerne lader være med at tage på havet; man giver tilskud til, at landmændene forlader deres erhverv; og man overbeskatter industrien, så den må lukke. Vi ville hellere have et succeskriterium, der hedder: Hvordan er væksten i vores basiserhverv? Og hvis det er det, vi har som succeskriterium og kan være enige om er nøglen til et samfunds sunde vækst, så er regeringen dumpet.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Jeg lyttede meget intenst til fru Pia Gjellerups

tale. Jeg hørte ikke så meget om udviklingen af renteniveauet i Danmark – den meget høje rente, vi har i Danmark, ikke mindst den meget høje realrente, som jo er en belastning for boligmarkedet og ikke mindst for erhvervslivet.

Jeg synes, vi kan konstatere, at renten i Danmark i hvert fald ikke kan tales ned. Det er forsøgt af nationalbankdirektører, af storbankchefer, af finansministre, økonomiministre – stort set af alle; renten kan ikke tales ned. Renten kan formentlig kun falde, hvis finansloven, der bliver vedtaget, bliver væsentlig bedre end det udspil, regeringen er kommet med.

Derfor er mit spørgsmål til fru Pia Gjellerup: Hvor meget skal finansloven efter fru Pia Gjellerups mening forbedres, for at renten i Danmark falder eksempelvis 1 pct., eksempelvis 2 pct.? For jeg tror, vi må være enige om, at den skal forbedres ganske betragteligt i forhold til det udspil, regeringen er kommet med. Men jeg vil gerne spørge fru Pia Gjellerup: Hvor meget skal den forbedres, for at renten falder 1 pct.?

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Nu må oppositionen mande sig op og sige, at den har taget fejl, sagde Socialdemokratiets ordfører.

Ja, husk de ord. For jeg har også siddet og læst lidt i, hvad der er sagt tidligere fra denne talerstol, og lad mig gå tilbage til den 10. oktober i 1991, hvor vi også havde debat om finansloven. Det var hr. Mogens Lykketoft – den nuværende finansminister – som dengang var ordfører, og han sagde i sp. 505, Folketingets forhandlinger 1991-92, helt i starten af sin tale:

»Der skal ske en væsentlig større indsats for at vende den triste beskæftigelsesudvikling, hvor vi nu tæller 306.000 arbejdsløse.«

O.k., nu har man i 20 måneder haft en flertalsregering og har kunnet gennemføre lige nøjagtig det, man ville, man har været midt i et internationalt opsving, og hvad må vi konstatere? At beskæftigelsen er langt, langt ringere end på det tidspunkt, hvor den nuværende finansminister kom med denne udtalelse.

Så sagde han umiddelbart bagefter – det er i sp. 505:

»Underskuddet skal ned. Det er meget foruroligende, at vi nu fra den sidste budgetoversigt ved, at underskuddet i indeværende år bliver i nærheden af 38 mia. kr.«

Nå ja, nu har man altså selv regeringsmagten; nu er underskuddet 10 mia. kr. større, og nu er

det pludselig ikke foruroligende. Hvordan hænger det sammen?

Og så sagde den nuværende finansminister, dengang hr. Mogens Lykketoft – det er i sp. 506:

»Jeg tror, det er meget vigtigt at gøre sig klart, at der er en uadskillig sammenhæng mellem utilfredsstillende beskæftigelsesudvikling og et alt for stort underskud.«

De to ting hænger sammen. Hvordan kan det så være, at når vi kommer og foreslår, at underskuddet reduceres netop for at øge beskæftigelsen og sænke renten, så vil man ikke være med til det?

Og så til sidst: Når vi nu snakker om det underskud på 47 mia. kr., som jo ingen normale mennesker kan fatte, hvor meget er det så, vi bruger? Ja, det er sådan, at vi hver eneste uge bruger 1 mia. kr. mere, end vi får ind. Det vil sige, at vi hver eneste dag bruger 140 mio. kr., altså at vi hver time bruger 5 mio. kr. mere, end vi tjener. Det vil sige, at vi hvert eneste minut bruger 90.000 kr.

Nu har jeg talt i to minutter, det var 180.000 kr., der røg. (Munterhed). Men det vil Socialdemokratiet altså ikke erkende. Så min konklusion er: Nu skulle man mande sig op til at indrømme, at den politik, man har ført, ikke var nogen succes, men en drønende fiasko, og derfor ændre den.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

Jeg synes, det er lidt ulideligt at høre på den socialdemokratiske ordførers pral om, at nu er der kommet gang i opsvinget, og at det er noget, som den socialdemokratiske ledede regering har klaret. Det er oprigtigt talt at gøre temmelig meget vold på kendsgerningerne.

Nu har vi haft syv års stagnation og nedgang efter kartoffelkuren og det opsving, som kogte over midt i 1980'erne – en lang periode, hvor man har tilpasset sig den lave inflation og den genopretningspolitik, som man tog fat på under det borgerlige styre. En sådan stagnation og nedtur bliver jo ikke ved til evig tid: Efter regn kommer sol, det sker altid; efter nedtur kommer opsving, og efter en lang nedtur kommer et opsving selvfølgelig på et tidspunkt. Så denne regering er en Fætter Højben-regering. Det er jo ikke regeringens skyld, at renten faldt, det er et svineheld, ligesom det er et held, at man fik de mange konverteringer, som gjorde, at der kom gang i forbruget.

Så er man jo heldig igen, når renten er steget siden februar. Tænk, hvis den var blevet derne på de dér 6-7 pct. og vi havde fået de sidste par hundrede tusinde til også at ombytte lån. Så havde vi ikke i dag stået med en vækst i privatforbruget på næsten 7 pct., men måske på 12 til 13 pct., og så havde man ikke haft de 8 eller 12 måneder, som man har nu, til at finde ud af, hvad man vil gøre, når arbejdsløsheden er røget ned på 290.000 og der bliver bragende mangel på kvalificeret arbejdskraft. Så man har været svineheldig en gang til.

Men mit spørgsmål er: Hvad vil regeringen gøre? Man siger, man har en plan, et beredskab, i tilfælde af at der opstår flaskehalse – det vil sige mangel på arbejdskraft – på arbejdsmarkedet, som får lønnen til at glide op og presse priserne op og sætte gang i inflationen. Det er det, der er problemet i dansk politik. Nu har regeringen fået sådan 6-12 måneder ekstra til at finde ud af det. Man har sagt i trontalen, at man vil komme med en redegørelse. Men det haster. Det haster med, at vi her i Folketinget får en forklaring på det og et svar. Hvad vil man gøre?

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Jeg skal bl.a. svare fire konservative ordførere, men jeg skal da prøve at gøre det så hurtigt, jeg kan.

Til hr. Helge Adam Møller: Jeg var jo en lille smule forberedt på det dér med, at pengene fossede ud, mens man stod på talerstolen, for det var også et tema under sidste finanslovdebate; dér holdt vi nogle dyre taler. Der må være et eller andet her foruden mikrofonen, vi trykker på.

Men jeg kan sige, at forskellen fra den tid, hvor hr. Helge Adam Møller stod som regeringens partirepræsentant, og til nu, hvor jeg står som regeringens partirepræsentant, er, at da hr. Helge Adam Møller stod der, da fossede pengene stadig hurtigere ud, men medens jeg står her, fosser de stadig langsommere ud, og det er egentlig en god vending. Men det siger jo til gengæld noget om, at det er en ret stor opgave, vi har, for det gik hurtigt den gale vej, indtil vi kom til.

Man kan måske allerede se det deraf, at man skal gå tilbage til 1991 og citere og bruge sammenligninger, og så springer man rask væk over, hvad der er sket af yderligere ubehageligheder i årene imellem.

I øvrigt synes jeg, der var en af de ting, hr. Helge Adam Møller citerede finansministeren

for – der dengang her i Folketinget hed hr. Mogens Lykketoft – der var fuldstændig rigtigt, nemlig at der skulle en væsentlig større indsats til for at gøre noget ved arbejdsløsheden. Det er dokumenteret til fulde, at der er en meget klar sammenhæng mellem udviklingen i arbejdsløsheden og det statslige underskud, så jeg synes ikke, der er nogen, der skal gå op og beklage, at man tog fejl.

Med hensyn til renten – som er noget af det, som flere har været inde på – vil jeg sige: Vi er ærgerligt nok ikke i den situation, at det lave renteniveau, vi havde tidligere i år, har kunnet holde sig, men vi er i den situation, at rentespændet til Tyskland stadig er lavere, end det var, da den tidligere regering afleverede regeringsmagten til en socialdemokratisk ledet regering.

Vi formoder – og det er også det, alle de økonomer, jeg henviste til i mit indlæg, siger – at renteniveauet står for at skulle falde, dels internationalt, dels endnu mere i Danmark som følge af det. Så altså et lidt lavere rentespænd endda og en faldende international rente og samlet et større dansk rentefald.

Med hensyn til arbejdsløsheden – man stak lidt til mig med hensyn til, at jeg ikke kunne stå her og rose mig af alting og så glemme at sige noget om arbejdsløsheden. Jeg havde faktisk et ganske omhyggeligt, langt afsnit om arbejdsløsheden, hvor jeg meget udtrykkeligt sagde, at det var en af de ting, som jeg absolut ikke var tilfreds med, noget, som vi i Socialdemokratiet er meget ærgerlige over, men som vi til gengæld kan se at både regeringen og regeringspartierne vil gøre meget for fortsat at få bevæget i den rigtige retning, og jeg er glad for, at vi er begyndt at gå i den rigtige retning.

Så må jeg vende tilbage med de øvrige svar lidt senere.

(Kort bemærkning).

Jan Kørpe Christensen (FP):

Det var naturligvis mange interessante tiltag, fru Pia Gjellerup foreslog her i den indledende runde; jeg må nok sige, at vi også i Fremskridtspartiet mener, at arbejdsløsheden er noget af det vigtigste at få bekæmpet.

For Fremskridtspartiet er det helt klart beskæftigelsen og dernæst gældsætningen, det drejer sig om, og vi vil også komme med ideer til, hvor vi mener det vil være fornuftigt at bruge flere skatteyderkroner; det er f.eks. på ældreområdet, til de handicappede og så sidst, men

ikke mindst på sundhedsområdet. Derfor var det meget interessant at høre fru Pia Gjellerup komme med en interessant bemærkning om, at netop de nye strukturer, som fru Anne Birgitte Lundholt har været fremme med inden for sundhedsvæsenet, også skal drages frem under disse forhandlinger. Det skulle love godt for et fremtidigt samarbejde her i salen, når også Det Konservative Folkeparti ligesom Fremskridtspartiet ønsker en ny struktur.

Jeg tror, der er mange, der er interesseret i at høre fru Pia Gjellerup klart og tydeligt her fra denne talerstol gøre opmærksom på, at man også mener noget med den nye struktur inden for sundhedsvæsenet, som man taler så meget om, for vi er alle sammen enige om, at ventelisterne er uacceptable. Det er selv Socialdemokratiet enig med Fremskridtspartiet i. Men vi mangler trods alt også vilje til at gøre noget ved det, og der er det, vi gang på gang her i salen har foreslået, at der skal en helt ny struktur til inden for sundhedsvæsenet.

Vi vil godt vide her fra talerstolen fra ordføreren for Socialdemokratiet: Er det ægte vilje, der ligger bag, når man taler om ny struktur, når man taler om måske – som sundhedsministeren har været inde på – at benytte privathospitaler? Jeg tror, der er mange, der gerne vil vide, om man i regeringen er enig på netop dette område, for så kan vi komme videre i denne sag. Der er trods alt mange mennesker, der har det virkelig dårligt med de ventelister, vi har i dag. Det håber jeg vi er enige om.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg kan forstå, at hr. Helge Adam Møller brugte for ca. 180.000 kr. taletid før, og jeg var lidt ked af, at hr. Helge Adam Møller ikke brugte for 270.000 kr. taletid.

Men vi kan jo komme 90.000 kr. højere op nu, for fremstillingen er jo, at nu skal underskuddet ned. Det Konservative Folkeparti taler altid om besparelser. Nu ville det måske være rart at få for 90.000 kr. taletid om, hvor disse besparelser skulle komme fra. En kendsgerning er det nemlig, at statens budget afspejler de ønsker, der er i den danske befolkning med hensyn til service-niveau og -ydelser. Det vil sige, at går man ud og taler for store besparelser, så kommer man til at ramme noget, befolkningen forventer at få. Og vi vil gerne vide, hvor det så er, Det Konservative Folkeparti ønsker at spare. Det var ikke lysende klart i valgkampen, i det udspil, der var

dér, vil jeg gerne sige. Det var nogle ret uspecifiserede tal.

Derfor er det efter CD's opfattelse ukorrekt at fremstille det, som om vi her i Folketinget over en nat kan fjerne det underskud, skære det voldsomt ned eller komme i den retning med lynfart, for den eneste måde, hvorpå vi samtidig kan leve op til det, befolkningen forventer, og få underskuddet ned, er ved en omstilling med en styrkelse af erhvervslivet, en styrkelse af uddannelse, en styrkelse af forskning osv. Og virkningerne af det kommer ikke fra dag til dag. Derfor tager det nogen tid, og det må en repræsentant for et parti, der selv har været med til – ligesom vi andre – at sætte det underskud ganske meget op, jo vel kunne forstå.

Jeg synes, at befolkningen har lidt krav på at få at vide – om det så koster 90.000 eller 180.000 kr., må hr. Helge Adam Møller jo selv afgøre: Hvor er det konkret, Det Konservative Folkeparti vil komme med de besparelser, som man altid snakker så meget om i store, fine tal?

Formanden:

Herfra gives ikke mere end 180.000 kr.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Ja, men jeg vil da gerne bruge min taletid på at sige noget om, hvordan man kan undgå disse store underskud på statsfinanserne. Og en af måderne er altså, at de politiske partier herinde holder op med at rende rundt og love skattelettelser, samtidig med at De Konservative er forargede over underskuddet på statsfinanserne.

Jeg er sådan set helt enig i, at det er et stort problem, at vi har det underskud, men så kan man se i aviserne, at De Konservative og Venstre kræver, at formueskatten forsvinder.

Jamen altså, det er da ikke måden at få bedre balance i statens indtægter og udgifter på at begynde at sige, at nu skal man ikke have de dér skatteindtægter længere. Tværtimod. En af grundene til, at vi har underskuddet på statsfinanserne, er, at der er for mange partier her i Folketinget, der har skræk for at opkræve de skatter, der er nødvendige for at finansiere velfærdssamfundet.

Lad mig så sige, at jeg synes også, det er lidt forargeligt at høre konservative ordførere sige, at nu er det jo meget heldigt, at arbejdsløsheden ikke falder så meget, for hvis den var faldet til under 300.000, var der blevet stor mangel på arbejdskraft visse steder; så det er lykkeligt, at arbejdsløsheden ikke er faldet så meget.

Det er jeg fuldstændig uenig i. Vi skal have arbejdsløsheden ned, og så er vi nødt til at affinde os med, at det selvfølgelig giver en kolossal uddannelsesopgave i samfundet. Det giver selvfølgelig virksomhederne den opgave at optræne de mennesker, man skal have ind til at udføre de arbejdsopgaver, der skal løses.

Men at sige: Næh, vi må affinde os med, at under 300.000 arbejdsløse kommer vi såmænd nok ikke, for så bliver der bare mangel på arbejdskraft nogle få steder – det synes jeg er helt uacceptabelt; det fører til en forkert politik. Tværtimod må vi sige, at det er en stor udfordring.

Selvfulgelig er det sådan, at mange af de arbejdsløse ikke har lige de kvalifikationer, der passer ind i virksomhederne, men så må vi sandelig tage den opgave på os samfundsmæssigt, både ved i den finanslov, vi laver nu, at afsætte de nødvendige penge til faglig efteruddannelse, og også ved, at virksomhederne er sig deres ansvar bevidst og er klar til at tage folk ind og bruge de penge, der skal til for at optræne arbejdskraften. Det gjorde man jo sidst, da der var fuld beskæftigelse i 1960'erne og 1970'erne. Da var man vant til at foretage en optræning på arbejdspladserne. Det er en luksusholdning, man har fået nu, hvor man tror, at man kun kan bruge grydeklare folk. Det er også en opgave for virksomhederne at være med til at løse flaskehalsproblemerne.

(Kort bemærkning).

Anne Birgitte Lundholt (KF):

Jeg kan i og for sig godt forstå, hvorfor den socialdemokratiske ordfører har svært ved at tage ordene i sin mund, for når man står heroppe og siger, at resultaterne bare er kommet, at alt er blevet, som vi planlagde, så er det selvfølgelig også svært at gå herop og erkende, at regeringens eneste, højeste og mest opreklamerede succeskriterium, bekæmpelse af arbejdsløsheden, har været en stor fiasko. Og det er jo specielt, fordi det faktisk er det problem, vi alle sammen gerne vil bekæmpe.

Dertil kommer, at fru Pia Gjellerup heller ikke omtaler, at både regeringen og regeringspartiernes medlemmer i Folketinget gang på gang har måttet gå ud og sige, at de reformer, man har gennemført, desværre ikke virker. Arbejdsmarkedsreformen virker desværre ikke. Det kan godt være, den kommer til det engagement, men desværre gør den det ikke for øjeblikket.

Arbejdsløsheden falder desværre ikke – og slet ikke, når vi tager dem, der er på orlov, med.

Så diskuterer vi, om renten er et succeskriterium eller ej, og dér griber fru Pia Gjellerup straks til at tage et bestemt punkt: Rentespændet til Tyskland. Men problemet er jo – hvis ellers fru Pia Gjellerup ønsker at svare – at Socialdemokratiet i en valgannonce med finansministeren som underskriver har et citat, der hedder »Solid og varig fremgang kræver store investeringer«. Samtidig har vi udtalelser fra alle økonomer inklusive nationalbankdirektør Erik Hoffmeyer om, at investeringerne i samfundet hæmmes af den høje rente, vi har for øjeblikket.

Det hænger simpelt hen ikke sammen. Det ville klæde fru Pia Gjellerup – i den situation, som Socialdemokratiet jo også står i nu, for man har ikke et flertal mere – op til forhandlingerne at erkende, at hvis ens politik ikke virker for at opfylde det fælles formål, vi har, så skal der ændres på politikken og ikke på målsætningen.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Fru Pia Gjellerup svarede ikke på mit spørgsmål: Hvor meget tror fru Pia Gjellerup finansloven skal forbedres, før renten falder eksempelvis 1 pct., eksempelvis 2 pct.?

Fru Pia Gjellerup forsøgte endnu en gang at tale renten ned, men når ikke det kan lykkes for nationalbankdirektøren og finansministeren og økonomiministeren, så kan det heller ikke lykkes for fru Pia Gjellerup at tale renten ned. Det nytter heller ikke at sige, at det er renten i USA den ene dag, det er renten i England den anden dag, og det er renten i Tyskland den tredje dag. Nej, det er et spørgsmål om at stramme finanspolitikken herhjemme, og derfor spørger jeg endnu en gang fru Pia Gjellerup: Hvor meget skal finansloven ændres, før renten herhjemme falder eksempelvis 1 pct.? Den skal nemlig forbedres betragteligt. Det er det, det handler om, men det vil Socialdemokratiet ikke se i øjnene.

Formanden:

Der er nu indtegnet tre korte bemærkninger til, og herefter vil jeg gerne have lov at gå videre til ordførerrækken. Først hr. Bjørn Elmquist for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (RV):

Man sidder jo på sin plads og får medlidenskab med fru Pia Gjellerup, ikke på grund af hendes

argumenters vægt eller mangel på samme, men fordi hun har så kort tid til at skulle svare på så enormt mange korte bemærkninger, nemlig to minutter, og derfor er hun ikke nået vejen rundt endnu. Det er muligt, hun når det i næste omgang, men jeg ville godt lægge til, at man får det ekstra svært, når så fru Anne Birgitte Lundholt begynder at blande sin salighed ind i det.

Der blev stillet spørgsmål om beskæftigelsen og ledigheden, og det er, som om der sættes spørgsmålstegn ved, om det går den rigtige vej. Man har måske ikke nået de præcise måltal, man har opstillet, men at det går den rigtige vej, kan man da ikke være i tvivl om.

At der er masser af årsager til, at man ikke har nået de mål, som er nævnt, for så vidt angår præcise tal, kan man ikke være i tvivl om. F.eks. har der været et meget stort hul, hvad angår ledighedsudnyttelse, og det er nu ved at blive fyldt op. Samtidig stiger produktiviteten kolossalt. I den økonomiske oversigt fra oktober 1994, som lige er kommet på gaden, står der i en tabel på side 54, at vi for 1994 er oppe på en produktivitetstigning på 4,8 pct., og sammenholder vi det med et gennemsnit for årene 1983-89 på 1,2, så kan vi se, at der her er en ganske god faktor, som har indflydelse på ledighedsudviklingen.

I går kunne Erhvervs-Bladet citere Dansk Industri for, at de indenlandske investeringer i maskiner steg med 13 pct. i andet halvår af 1993 i forhold til første halvår af 1993, og stigningen er fortsat ind i 1994.

Det skal så også tjene som delvis svar på noget af det, hr. Flemming Hansen er inde på, for hvad er det, der betyder noget for erhvervenes investeringer? Det er netop renten, og når vi ser en så stor stigning i investeringer, som jeg her citerer – og der er masser af andre tal, som jeg ikke skal bombardere forsamlingen med – så synes jeg nok, at man skal spise brød til, før man som hr. Flemming Hansen kaster sig ud i et stort angreb på rentesituationen. Diskontoen er 5 pct. Hvor mange år skal vi tilbage for at finde en tilsvarende?

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Et af de kriterier, som økonomer normalt bruger for at vurdere et samfunds succes, er jo, hvordan det går med inflationen, og i mange år fik vi topkarakter i OECD og andre steder, fordi inflationen i Danmark var faldende. Den nåede på et tidspunkt helt ned til så historisk lavt et punkt

som 1,2 pct. Økonomer begyndte at skrive kronikker i aviserne om, hvad der ville ske, hvis vi kom ned på en inflation på 0.

Men jeg skal love for, at den regering, vi så har fået, har sørget for, at det ikke sker, for nu stiger inflationen. Regeringen er gået over til at bruge udtrykket, at den stadig væk er historisk lav. Jo tak, men den er faktisk blevet fordoblet fra 1,2 til 2,4 pct., og hvis den tendens fortsætter, så varer det ikke ret længe, før vi som tidligere har en inflation i Danmark på både 5, 6 og 7 pct. Det er også et politisk ansvar, som regeringen har og ikke kan tale sig fra.

Så er jeg nødt til at sige til CD's ordfører, hr. Peter Duetoft, at påstanden om, at det er befolkningen, der kræver, og at vi er nødt til bare at betale, hvad det koster, ikke er korrekt. Det er Folketinget, der som oftest er initiativtager. Før de orlovsordninger, som nu er indført, fandtes, var der jo ikke noget krav fra befolkningen om, at man ville have orlov til både det ene og det andet. Nu er det blevet indført, og nu er det lige pludselig blevet en velerhvervet velfærdsrettighed. Det er på den måde, det går, og det er på den måde, det er gået igennem alle årene, og derfor har Folketingets politikere og partier et betydeligt medansvar for, hvilke retter der bliver stillet på bordet, inden man byder befolkningen til. Vi må altså vise det politiske mod at få fjernet nogle af retterne, så længe vi køber alle varerne på klods.

Formanden:

Så afslutter vi de korte bemærkninger i denne omgang med fru Pia Gjellerup.

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Jeg kan godt forstå, at fru Anne Birgitte Lundholt er meget kritisk i forhold til udviklingen i beskæftigelsen. Det lagde jeg vægt på allerede i mit ordførerindlæg. Men jeg synes, det er lidt anstrengende at skulle diskutere, om man har ført den rigtige politik, når vi står med en række regeringspartier, der har tilrettelagt en politik, der har ført til en forøgelse af beskæftigelsen, og når den, man diskuterer med, er repræsentant for et parti fra en tidligere regering, som 6 år i træk måtte møde op med gennemsnitlige fald i beskæftigelsen på 20.000. Det bliver meget vanskeligt at få de argumenter, som fru Anne Birgitte Lundholt præsenterer, til sagligt at passe sammen. Men jeg kan forstå, at man i den konservative gruppe – repræsenteret af hr. Frank

Dahlgaard – mener, at tidligere regeringer var uheldige, og at den nuværende regering er heldig, og det er jo svært meget indgående at diskutere lødigheden af det argument. Jeg må tilstå, at jeg ikke synes, det er helt lødigt, medmindre man – og det gør hr. Frank Dahlgaard ikke – bruger det hele tiden og fuldstændig uafhængigt af, hvem det er, der sidder i regering.

Med hensyn til renten vil jeg vende tilbage til det, jeg sagde før. Dér var mit spørgsmål, om rentespændet til Tyskland faktisk ikke er lavere nu, end det var, da de mange konservative ordførere var medlemmer af et regeringsparti.

Til hr. Flemming Hansens spørgsmål vil jeg sige, at spørgsmålet om at få reduceret renten efter vores mening i meget høj grad afhænger af, hvad der sker på det internationale marked. Vores rentespænd til Tyskland og til det internationale marked er ikke så stort. Jeg vil glæde mig til – når fru Anne Birgitte Lundholt har 20 minutter om lidt – at høre det konservative svar på, hvad det koster i kroner og øre at nedsætte renten med 1 pct. og 2 pct. Når man i den grad er interesseret i det, går jeg ud fra, at man også selv har svar.

Til hr. Jes Lunde vil jeg sige, at jeg synes, der var givet plads til selvkritik i min tale, og jeg vil sige, at jeg også dårligt kunne gøre andet, eftersom jeg forlangte det af andre. Men jeg brugte et ret langt afsnit på at sige noget om arbejdsløsheden, og at vi ikke synes, den er tilfredsstillende. Til gengæld synes jeg, hr. Jes Lunde var inde på en meget rigtig vinkel i forhold til, hvordan man bl.a. skal tænke vedrørende forebyggelse af flaskehalse. Vi har et erhvervsliv, som i mange år har været vant til den situation, at den vigtigste strategi, det følte sig presset til hver dag, var at skulle finde ud af, hvordan man kunne reducere medarbejderskaren, mens man i dag skal værne den strategiske tanke til: Hvordan forbereder vi, at vi kan få ny arbejdskraft ind? Hvordan kan vi i samarbejde med det offentlige forberede at få kvalificeret den pågældende arbejdskraft? Og hvordan kan vi på den måde undgå, at vores virksomhed bliver ramt af flaskehalsproblemer? Det er ganske afgørende.

Jeg vil forsøge i senere korte bemærkninger at svare de øvrige, der har stillet mig spørgsmål; det gælder bl.a. hr. Frank Aaen.

Thor Pedersen (V):

Jeg ved ikke, om finansloven er en bestseller eller nogen sinde bliver det med sine 2.000 sider. For en økonom er den interessant at studere nø-

jere, men om det for ikkeøkonomer er den, man har liggende på natbordet som den mest spændende læsning, ved jeg ikke.

Men finansloven er også andet end tal og procenter, kroner og størrelser. I virkeligheden er finansloven jo et spørgsmål om holdninger, og for os er finansloven blot det redskab, der kan sikre, at vi når vore politiske mål. Det er vel opgaven for alle politiske partier i deres bidrag til en finanslovdebat og i finansloven at skitsere målene. Det er det også for Venstre.

Vi hører tit knubbede ord om, hvad det egentlig er, Venstre ønsker. Hvad er det, vi vil med den offentlige sektor? Derfor er det vel på sin plads at sige, at det, vi ønsker i Venstre, er et velfungerende samfund. Vi ønsker en velfungerende, effektiv offentlig sektor, som er i stand til at tilbyde de kvalitetsydelser, som borgerne ønsker – vel at mærke med respekt for den enkelte borger og især for, at den enkelte borger selv kan få lov at vælge, altså med den største grad af frihed.

Og jeg vil gerne sige her, at i Venstre har vi ingen fordomme, når det gælder om at nå disse mål. For os er det ikke afgørende, hvem der producerer ydelserne, men at man producerer ydelserne i den kvalitet, som borgerne ønsker, og til den pris, som vi er i stand til at betale.

Derfor har Folketinget som lovgiver og de offentlige myndigheder også en særlig pligt til at sikre, at hver eneste skattekrone udnyttes optimalt, og at de ydelser, man tilbyder, produceres dér, hvor det kan gøres bedst og billigst. Her er der lang vej tilbage i den offentlige sektor, når det drejer sig om at sikre den optimale udnyttelse af skattekrone, for sandheden er jo, at hver eneste krone, vi kan frigive, har vi brug for på andre områder, hvor behovene er større. Hver eneste krone, vi kan finde på ét område på statens budget, kan vi i disse år mageligt bruge som tilskud til sygehusvæsenet, som det er foreslået af de nuværende regeringspartier og af Venstre.

Det er dog sådan, at for at nå de mål kræves det, at vi har en produktion, der er i stand til at finansiere det, vi ønsker at tilbyde. Der er mange politikere – også medlemmer af Folketinget – der har den opfattelse, at det er os politikere, der skaber beskæftigelse og vækst i den private sektor og har den viden og erfaring, der skal til for at sikre, at der kommer flere i arbejde. Men det er jo ikke sandheden. Det er politikkerne, der forhindrer, at folk kommer i arbejde i den private sektor; det er os, der lægger byrder på virksom-

hederne; det er os, der bliver mødt med udsagn om, at vi dænger virksomhederne til med bureaukrati, love, regler, skatter og afgifter. Og derfor er det bedste, vi kan gøre for at bidrage til en varig beskæftigelse i den private sektor, selvfølgelig at fjerne de byrder, vi selv har lagt på det danske erhvervsliv, så vi når dertil, at vi ikke længere nedlægger arbejdspladser i den private sektor eller forhindrer, at de opstår – altså vælge de løsninger, det rent umiddelbart ikke koster noget som helst at gennemføre.

Nu har vi jo ikke pligt til i Venstre – og det er heller ikke en pligt, jeg har som ordfører for Venstre – at give et skønmaleri af finansloven, og jeg tror egentlig ikke, jeg skuffer finansministeren eller den socialdemokratiske ordfører ved at sige, at vi ikke føler, vi har denne særlige pligt. Men jeg vil også godt sige helt ærligt, at vi heller ikke føler nogen trang til at tegne et unødvendigt dystert billede af dansk økonomi. Til gengæld føler vi, at vi har en pligt til at forholde os kritisk som opposition, og vi har også pligt til at give vores mening til kende om de problemstillinger, vi ser, om de faresignaler, vi ser, og om de direkte forkerte beslutninger, som vi mener regeringen træffer. Og det betyder, at vi må gå ind i en mere konkret vurdering af nogle tunge områder i finansloven.

Hr. Peter Duetoft sagde, at vi er nødt til at imødekomme alle de ønsker, borgerne har; men når det gælder kroner og øre, er der jo det, der hedder ansvarssiden: Vi kan vel ikke tillade os at bruge flere penge til finansiering af borgernes ønsker, end vi er i stand til at anvise, og det er et fundamentalt spørgsmål, hvor den grænse går. Vi må konstatere, at statens samlede gæld, når finansloven er gennemført, har rundet 737 mia. kr. – syv hundrede og syvogtredive tusind millioner kroner! Det er bare et tal, men problemet ved tallet er, at det er penge, vi skal betale tilbage.

Derfor er der moralske spørgsmål, som vi også kommer til at forholde os til: Hvor langt kan vi egentlig gå? Hvor meget kan vi tillade os at vælte over på vores efterkommere? Hvor meget kan vi tillade os at forbruge nu, som andre kommer til at betale for? Hvor stor rådighedsindskrænkning kan vi tillade os i fremtidens forbrugsmønstre? Det er spørgsmål, vi kommer til at forholde os til.

Men det er ikke bare fremtid, det er også nutid. Vi har jo et konkret problem med hensyn til størrelsen af statens gæld, nemlig at vi i finansloven for 1995 skal finde finansiering for mere

end 61 mia. kr. Ja tak, det er jo også bare et tal, men lad os prøve at se det i forhold til det; vi egentlig bruger på at finansiere det, vi kan kalde etablerementet eller virksomheden Danmark. Her bruger vi samme år 47 mia. kr. til folkepension, og over for det står, at vi bruger 60 mia. kr. alene til betaling af renter på statsgælden.

Så, nu er renteutgiften ikke bare en teori, men i virkeligheden en gøgeunge. Problemet med den voksende rente er jo, at den forhindrer os i at kunne finansiere andre ydelser, som vi egentlig gerne ville præstere; og den forhindrer os i at gennemføre det, som er nødvendigt, fordi vi forlods skal finansiere statens gældsætning.

Jeg vil også godt sige til finansministeren, at vi er bekymrede ud fra en anden problemstilling. Vi har jo ingen garanti for, at det nuværende internationale renteniveau bliver fastholdt; den garanti kan ingen give. Og hvis man blot forestiller sig, at det internationale renteniveau stiger nominelt med ca. 2 pct., betyder det på sigt over en 5-års-periode, at vi får et niveauløft på rentesiden på ikke mindre end 15 mia. kr. I faste ydelser skal vi altså finansiere 15 mia. kr. mere på rentesiden, og det vil sige, at vi alt andet lige skal reducere det, vi tilbyder i dag. Det er også en problemstilling, vi er nødt til at forholde os til. Er det ikke uansvarligt overhovedet at operere med så store rentebetalinge? Hvad kan vi gøre for at få dem ned? Hvad kan vi gøre for at reducere statens gældsætning? Hvad kan vi gøre for at reducere renteutgiften?

Der er også en anden side af sagen, nemlig beskæftigelsen. Nu er det jo en succeshistorie for økonomiministeren at kunne oplyse om beskæftigelsesudviklingen og antallet af ledige, og jeg vil slet ikke her og nu gøre op i et billede om skyld eller ikke skyld. Jeg vil blot konstatere, at når man tager de tal, som præsenteres, og tager årsniveauet fra tiden før den første Nyrupregering og til nu, er sandheden jo, at der er flere ledige i 1994 end i 1992. Der er færre beskæftigede i private virksomheder i dag end i 1992.

Problemet for mig er egentlig at konstatere, at man fra regeringens side mener, det er en succeshistorie. Men at man kan juble over, at der er blevet flere ledige, synes jeg i virkeligheden er en hån mod de ledige. Hvorfor erkender man ikke, at man har fejlfortolket og fejlvurderet situationen, og at man har en ledighed, der er væsentlig større, end man troede? Reelt har man en ledighed, der er større end på noget tidspunkt siden 1930'erne. Hvorfor siger man ikke det? Det er vel det problem, vi skal løse, og jeg går

ud fra, at det er det, regeringen anmoder om Folketingets bistand til. Men det kræver lidt ærlighed.

I sidste uge var der økonomer, der kom med et udsagn om, at vi måske i fremtiden ikke kunne betale folkepension, fordi man ikke ville være i stand til at finansiere den almindelige folkepension. Men her er der noget interessant: Hvis vi på den ene side mener, at vi har råd til at betale 60 mia. kr. i renteudgift, og hvis vi kan finansiere ledige for en udgift på 60 mia. kr. – det er jo det, der står i finansloven, ca. 12 mia. kr. til efterløn og i underkanten af 50 mia. kr. til dagpengeydelse i øvrigt – har vi jo 2 gange 60 mia. kr., altså 120 mia. kr.

Det giver os mulighed for at finansiere andre ydelser, herunder folkepensionen, som alene udgør ca. 47 mia. kr. i 1995. Hvis den politiske vilje er til stede, er der altså en frihed til at tage fat på rentebetalinger og dagpengeydelse, som vi burde udnytte.

Hvad kan vi gøre for at reducere dagpengeydelse? Jeg taler ikke om totalbeløbet, jeg taler om at reducere antallet af de personer, der har brug for dagpengeydelse. Der er nogle, der har fundet løsningen, nemlig orlovsordninger. Det er en succeshistorie; det kan vi høre fra arbejdsministeren og andre, og vi kan læse det i avisen. Den 10. oktober stod der i Politiken med store typer, at orloven skaber mange job, og det var også det glædelige, positive budskab, der kom ud i morgenradioavisen tre gange: Orloven skaber mange job.

Men når man læser, hvad det egentlig drejer sig om, er det en undersøgelse fra HK, hvor man har undersøgt, hvor mange stillinger der bliver genbesat i forhold til det antal personer, der har fået orlov. Undersøgelsen viser, at 16.000 HK-ansatte har fået orlov, og af disse 16.000 stillinger, der er blevet ledige, er de 12.000 blevet genbesat. Det er det, man kalder, at orloven skaber mange job. Men hvis man spørger Peter i 7. klasse, siger han: Jamen skaber det job? Vi havde 16.000 stillinger, og nu er der 12.000 stillinger, så der er da forsvundet 4.000. Hvordan kan vi overhovedet have et ordentligt politisk debatklime i Danmark, når nogle forsøger at give indtryk af, at orlovsordninger er noget, der skaber arbejdspladser, mens resultatet er, at man nedlægger arbejdspladser?

Derfor vil jeg også godt sige, at vi gerne vil diskutere, hvordan vi kan få ansvarlighed ind i vores orlovssystem. Økonomiministeren, finansministeren og den socialdemokratiske ord-

fører har fået advarselssignaler, har kunnet læse teksten. Hvis man læser vismandsrapporten for juni 1994, tillod vismændene sig den frihed – selv om det ikke alle steder var lige populært – at analysere virkningerne af orlovsordningerne. Og hvad kom de frem til? De tog udgangspunkt i et årsniveau på 40.000 orlovspersoner, og hvad var prisen for 40.000 helårspersoner på orlov? Jo, siger vismændene i deres regnestykke: 10 mia. kr. på statens finanser. Og det er på sigt, altså med en tidshorizont på 3 til 5 år.

Jeg vil gerne sige, at når det gælder antallet af helårsorlovspersoner, nærmer vi os et niveau på 60.000; det matematiske korrekte tal er nu omkring 57.000, og vi når 60.000 ved årets udgang. Det giver altså en byrde på fremtidens finansloven af størrelsesordenen ca. 15 mia. kr., som vi vel at mærke ikke har finansieret i dag, og derfor vil jeg gerne sige, at det er dybt uansvarligt, hvis man ikke tager reelt fat på den problemstilling nu og ikke etablerer orlovsperioder eller orlovsydelser, hvis stillingerne ikke genbesættes. Det vil vi også gerne drøfte med regeringen i forhandlingerne om finansloven.

Nu er der et spørgsmål, der altid kommer: Hvad vil Venstre – det er noget, hr. Hardy Hansen også nikker genkendende til – underforstået: Det siges aldrig. Vi vil måske ikke afvise, at det ikke altid siges, men her har vi skrevet det ned. Vi skrev det jo i Venstres forslag til ændringer i finansloven for 1995, som er udarbejdet i fællesskab med Det Konservative Folkeparti, og som hedder »På ret kurs igen i 1995«. Det er vores bidrag til finansloven, det er vores præcisering af, hvordan vi kan løse problemerne.

Hvad kan vi f.eks. gøre for beskæftigelsen? Jo, ihukommende at der er nogle byrder, vi har lagt på erhvervslivet, som kunnes fjernes igen, foreslår vi at give erhvervsskattelettelser i en samlet størrelsesordenen af 6,8 mia. kr. Vi beskriver det direkte, og vi anviser finansieringen.

Jeg vil godt nævne enkelte andre områder foruden den øgede erhvervsbeskatning, der ligger i skattereformen, og som vi vil fjerne: Vi ønsker at afskaffe CO₂-afgiften, vi ønsker at lempe generationsskiftebeskatningen, vi ønsker at indføre en egentlig konjunkturudligningsordning, vi vil gerne indføre fradrag for boligvedligeholdelse og hjemmeservice, vi ønsker at etablere et tilskuds-fradragssystem, som skal skabe større mobilitet for de arbejdssøgende og for de folk, der er i arbejde – altså gøre det billigere at beholde et arbejde og få et nyt arbejde uanset geografiske problemer – og vi ønsker at styrke forskningen.

Og endelig vil jeg godt sige, at vi ønsker at drøfte med regeringen, hvad vi kan gøre for landbruget i forbindelse med GATT-aftalerne. Også her har vi ikke noget ønske om, at man skal give tilskud, men man kunne måske fjerne nogle af de byrder, man også har lagt på dette erhverv.

Men det er ikke bare for erhvervslivets skyld, vi ønsker at give lettelserne, men også for den enkelte danskers skyld. Vi vil opfordre finansministeren til endnu en gang – hvis det ikke er første gang – at læse de fælles forslag fra Venstre og Det Konservative Folkeparti. I 1995 ønsker vi at tilbageføre de 500 mio. kr., som regeringen har taget fra de almindelige folkepensionisters grundbeløb, vi ønsker at diskutere lejeværdibegrebet, og vi ønsker at få en debat om Lønmodtagernes Dyrstidsfond, for vi har nemlig tillid til lønmodtagerne og vil give dem magt til at disponere over deres egne penge og bestemme, hvor de vil pensionsopspare. Jeg håber, vi også kan møde en tilsvarende forståelse hos finansministeren for en tilsvarende tillid til lønmodtagerne.

Og endelig ønsker vi lavere personskat – og det er ikke blot tomme ord, men fordi det for os er hele fundamentet for den personlige frihed. Uden økonomisk frihed ingen personlig frihed. Hvis borgerne ikke har så meget tilbage af deres indkomst efter skat, at de kan betale noget selv, har de ingen frihed, men kan kun vælge mellem det, politikerne har besluttet at tildele dem, for ellers får de ingenting.

Jeg ved ikke, om det lyder som meget store ønsker; men jeg vil gerne sige til finansministeren, at hvert eneste forslag, vi har fremsat til ændring af finansloven for 1995 før valget, står vi også ved efter valget.

Jeg har også noteret mig, at i sin skriftlige fremsættelsestale til finansloven skriver finansministeren til allersidst, at han indbyder Folketingets partier til samarbejde om finanslovsforslaget for 1995. Jeg vil gerne sige til finansministeren, at vi tager finansministeren på det skrevne ord. Vi møder op med et ærligt ønske om at få maksimal indflydelse, og vi giver tilsagn om at gennemgå samtlige områder og se, om vi kan finde forståelse for de nødvendige ændringer, der sikrer en større grad af beskæftigelse. Her er jeg slet ikke i tvivl om, at finansministeren har noteret sig, at det, vi foreslår i vores VK-plan, vil resultere i ca. 30.000 flere arbejdspladser i 1995 og 200.000 inden år 2000.

Vi har sagt i forvejen, hr. finansminister, at vi stemmer for finansloven, for det opfatter vi som udtryk for politisk kultur; Danmark skal have en finanslov. Men det er min opfattelse, at det også pålægger finansministeren et særligt moralsk ansvar for, at man ærligt forsøger at finde en løsning. Jeg vil gerne sige, at vi forventer ikke, at vores samlede plan gennemføres; men vi håber, at der kommer en sådan forståelse, at man kan nå frem til en aftale, der også omfatter Venstre og Det Konservative Folkeparti. Det er det, Venstre lægger op til.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (RV):

De forhandlinger kan da blive spændende og forhåbentlig meget konstruktive, og de kan måske bl.a. føre til, at vi får tingene til at hænge sammen også set ud fra Venstres synspunkt.

Vi hørte for et øjeblik siden, at underskuddet på statens finanslov skulle ned, og samtidig hørte vi, at der skulle pålægges en lang række nye udgifter, og at vi skulle have lavere personskat. Der blev ikke talt om erhvervsskatten; men jeg går ud fra, at den ikke skal sættes op. Jeg går også ud fra, at der ikke skal være højere grønne afgifter, og jeg går ud fra, at der ikke skal indføres en momsforhøjelse. Hvordan skal tingene hænge sammen? Det kan blive interessant at høre lidt nærmere om det.

Min anden bemærkning skal vedrøre orloven. Hr. Thor Pedersen var så flink og børnevenlig og familievenlig at drage os med ind i en regnetime: Tag nu Peter i 4. klasse, eller hvor han nu går, som har en far, der har været arbejdsløs og nu har fået ansættelse, fordi en anden er gået på orlov. Hvis man spørger Peter: Har din far fået job? Så vil Peter svare: Ja, han har fået job.

Jeg vil spørge hr. Thor Pedersen helt konkret: Hvordan ønsker Venstre at ændre orlovsordningerne? Hvordan skal orlovsordningerne se ud? Kan vi få et bud på det her, eller skal vi vente med det til under forhandlingerne?

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

I de sidste 44 år har det altid glædet mig, at det var Peter, man spurgte, når man skulle bruge nogle eksempler.

Men jeg vil godt takke hr. Thor Pedersen for meldingen om, at man stemmer for finansloven, og den samme tak skal selvfølgelig rettes til Det Konservative Folkeparti, som jo tidligere har meldt det samme. Jeg synes, det er rigtigt, og det

er også den holdning, CD altid har haft: Vi skal have en finanslov. Derfor er det, som hr. Thor Pedersen siger, en del af den politiske kultur at stemme for en finanslov, så tak for den melding!

Så vil jeg også takke hr. Thor Pedersen for det første 1½ minut af talen og chokere hr. Thor Pedersen ved at sige, at den var som talt ud af en CD'ers hjerte. Hvad var det, hr. Thor Pedersen sagde? Jo, vi skulle have en velfungerende offentlig sektor, skatteydernes penge skulle bruges på den mest effektive måde, og tingene skulle gøres dér, hvor de blev gjort bedst og billigst. Det tror jeg jeg har været med til at føre valgkamp på, lige siden partiet startede i 1973, og hvem i alverden skulle dog kunne blive uenig om de tre synspunkter?

Problemet er bare, at når vi skal til at udmønte de synspunkter, kan det være, der opstår nogen uenighed; men det startede hr. Thor Pedersen jo ikke med. De overskrifter vil jeg i hvert fald godt melde mig som tilhænger af.

Men så er jeg nødt til at sige, at hr. Thor Pedersen citerede mig forkert. Jeg blev citeret for at have sagt tidligere i debatten, at politikerne har pligt til at give befolkningen det, befolkningen kræver. Det var ikke det, jeg sagde, og jeg mener faktisk, det ville være fuldstændig umuligt. Man kan bare gå op og se på de brevbunker, vi har liggende oppe på vores kontorer, for deraf vil man let kunne se, at finansloven ville se meget anderledes ud, hvis vi skulle det. Nej, det, jeg sagde, var, at hvis man foregøgler befolkningen, at man kan gå ud og spare milliarder af kroner, uden at det rammer nogen som helst, er det altså en misforståelse. Enhver besparelse, der bliver gennemført i dette Ting, vil ramme nogle mennesker, som dermed får andre forhold end dem, de havde før.

Tidligere i debatten efterlyste jeg over for Det Konservative Folkeparti – og jeg vil også gerne gøre det over for Venstre – at når man taler om besparelser som middel til at nedbringe underskuddet, ville det være mest fair, at man også fortæller, hvem der skal betale prisen for det. Hvem er det, der får det dårligere i dagligdagen? Er det plejehjemspladserne, der skal blive ringere? Er det understøttelsen, der skal blive ringere? Er det de sociale ydelser, der skal blive ringere? Er det forsvaret, vi skal skære ned på? Skal vi have færre anlægsinvesteringer i trafiksektoren, eller hvor er det, man vil spare?

Se, det ville være fair, for så kan befolkningen nemlig tage stilling til, om man ønsker de besparelser, eller om man strengt taget ikke har så meget imod, at udgiftsniveauet ligger, hvor det ligger nu, og at vi bruger nogle år til omstilling, så industrien bliver mere effektiv. Det var det, jeg sagde, og det står jeg faktisk ved.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Når Venstre nu går i gang med det store angreb på orlovsordningerne, føler jeg selvfølgelig trang til at blande mig, for det var SF, der som det første parti herinde kom med et forslag om orlov.

Hr. Thor Pedersen er meget bekymret over den effekt, orloven har haft, og at den er blevet en så stor succes. Det synes vi i SF er utrolig glædeligt, for når orloven er en sådan succes, er det jo udtryk for, at mange mennesker i beskæftigelse er villige til at give plads for nogle arbejdsløse kammerater for en periode. De er villige til at tage en pause, hvor de enten uddanner sig, passer deres børn eller laver noget helt tredje, så nogle arbejdsløse kolleger til gengæld kan komme ind på arbejdspladserne, og jeg synes kun, der er grund til at glæde sig over, at den solidaritet findes i Danmark.

Venstre vil gerne have, at der bliver langt færre, som kan bruge ordningen. Vi kan se af de ændringsforslag, som Venstre og De Konservative har stillet til finansloven, at man kun regner med, at omkring en fjerdedel af det antal, der kan gå på orlov nu, kan gøre det i fremtiden. I praksis skal langt hovedparten af orlovsmulighederne altså forsvinde ifølge Venstres og De Konservative politik, og det er jo til at tage og føle på. Vi har den modsatte opfattelse i SF. Vi mener, at der i virkeligheden er brug for, at endnu flere foretager dette bytte.

Det eneste sted, hvor jeg kan se, at Venstre og De Konservative har en lille pointe, er med hensyn til, at ikke alle job bliver genbesat. Det synes jeg de bør blive. Jeg synes, vi bør lave lovgivningen om, så orloven bliver en ret for lønmodtagerne, men at der skal ske en genbesættelse, dvs. at der skal ansættes en arbejdsløs i den ledige stilling. Meningen er jo ikke, at de, der er tilbage på arbejdspladsen, skal løbe hurtigere, men at der skal skabes plads til de arbejdsløse. Der er jo ikke bare tale om et direkte bytte mellem beskæftigede og arbejdsløse, men det giver også de arbejdsløse en chance for at komme ind i stillingerne, og det er i virkeligheden en meto-

de til at løse det strukturarbejdsløshedspøblem, som mange tidligere har snakket om herinde.

Man taler om, at de arbejdsløse ikke kan gå direkte ind, fordi de ikke passer til jobbene i virksomhederne; men så er ordningen jo en gave. Det er lige præcis på den måde, man kan sætte de arbejdsløse i stand til at bestride et job. Man tager dem ind i disse orlovsstillinger, så de får de samme kvalifikationer, som de andre på arbejdspladsen har. Så lad os endelig holde fast i orlovsordningerne, og lad os sørge for at forbedre dem under de finanslovforhandlinger, der ligger foran os.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Hr. Thor Pedersen sang en sang, vi har hørt så tit og vil høre igen og igen: Bare forholdene for erhvervslivet bliver forbedrede, kommer der flere i arbejde.

Jeg har også læst VK's forslag til finansloven, og jeg har noteret mig en række nye skatte- og afskrivningsfiduser. Vi ved jo erfaringsmæssigt – og specielt fra hr. Anders Fogh Rasmussens tid – at jo flere af den samling fiduser der er til-ladt, desto flere skattesnydere kommer der frem, og jo mere bolttrer alle spekulanterne sig. Det skulle altså skaffe flere i arbejde at lave den slags fiduser, men det tror jeg næppe. Det bliver måske allerhøjest i Skatteministeriet, man bliver nødt til at ansætte nogle flere for at afsløre skat-tesnyderiet.

Må jeg spørge hr. Thor Pedersen, som siger, at bare erhvervslivet får det bedre, kommer der flere i arbejde: Hvor mange er kommet i arbejde i det private erhvervsliv, siden vi sænkede erhvervsbeskatningen fra 50 til 34 pct.? Hvor mange er kommet i arbejde i det private erhvervsliv som følge af, at profitkvoten her i landet nu er højere end i 1960'erne, hvor vi havde det, man kaldte fuld beskæftigelse? Ikke siden 1960'erne er en så lille andel af de værdier, vi skaber her i samfundet, blevet udbetalt som løn; tværtimod er profitten blevet højere end nogen sinde. Hvad har den forgyldning af erhvervslivet, der rent faktisk er sket siden 1960'erne, skabt i retning af flere arbejdspladser? Må vi høre det?

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Jeg vil være en lille smule mildere end hr. Peter Duetoft med hensyn til, hvor mange minutter jeg syntes var spændende, og hvor langt hen ad

vejen jeg var enig i hr. Thor Pedersens ordførertale.

Jeg vil ikke indskrænke det til 1½ minut, som hr. Peter Duetoft gjorde. Jeg synes nemlig, at det 1½ minut, som vi kan være meget enige om, blev afløst af en meget god beskrivelse af, hvad en finanslov er, og hvordan vi kan påvirke den udvikling, der sker uden for Folketinget. Det var en slags forord til en økonomisk lærebog for dem, der ikke har finansloven liggende hjemme på deres natbord, og jeg tror såmænd, der er meget, meget få, der har det.

Men da vi kom til det afsnit af lærebogen, der drejer sig om finanslovsforslaget for 1995, syntes jeg, det begyndte at knibe. Det virkede, som om de økonomiske nøgletal, altså gælden, rentebyrden, der er knyttet til gælden, og arbejdsløsheden, er noget, som nogle ubehagelige mennesker – læs: regeringen – har puttet ind i finansloven.

Jeg vil gerne spørge hr. Thor Pedersen: Hvordan adskiller disse ubehagelige økonomiske nøgletal og ubehagelige situationer i finanslovsforslaget for 1995 med stor arbejdsløshed, stigende gæld og stor rentebyrde sig principielt fra finansloven for 1993? Er der nogen anden forskel, end at udviklingen fra året i forvejen går den rigtige vej, den gode vej – det tror jeg vi er enige om – hvor er den principielle forskel?

Til allersidst i sin tale gav hr. Thor Pedersen udtryk for, at det måske også var godt, at Venstres finanspolitiske ordfører fortalte, hvad Venstre mente om dette finanslovsforlag, og det forstår jeg godt. Hr. Thor Pedersen kom med en række store løfter om flere fradrag og sagde i en enkelt bisætning, at der i øvrigt også var fuld finansiering, som bl.a. indebærer en stort set total afskaffelse af orlovsordningerne. Man beregnede bl.a. den besparelse på grundlag af en genbesættelsesprocent på 14, vel vidende at den i dag er mange, mange gange større. Det underer mig, men det kan vi måske også få svar på nu eller under de videre forhandlinger.

(Kort bemærkning).

Thor Pedersen (V):

Hr. Bjørn Elmquist spørger, hvordan vi vil finansiere det. Man kan indimellem blive sådan lidt vemodig over, hvor svært det egentlig er at få politiske budskaber ud, hvor svært det er at få folk, der ikke har deres daglige gørem og laden på Christiansborg og hundrede procent beskæftiger sig med politik, til egentlig at interessere sig for det, der finder sted. Men jeg synes, det er

topmålet, når hr. Bjørn Elmquist her fortæller Folketinget, at han overhovedet ikke læser de forslag, som Folketingets partier fremsætter – jeg taler ikke om enkeltpersoner – men som partier fremsætter.

Jeg havde egentlig forventet, at hr. Bjørn Elmquist havde læst det forslag, som Venstre og Det Konservative Folkeparti allerede i august stillede til ændringer til finansloven. For her er det jo præciseret, hvordan det finansieres. Her er anvist en finansieringsramme på lige knap 17 mia. kr., hvoraf 10 mia. kr. bruges til at nedbringe statens forventede underskud, og 7 mia. kr. bruges til egentlige lettelser. Og derfor vil jeg håbe, at vi inden andenbehandlingen oplever, at hr. Bjørn Elmquist har læst vores skriftlige forslag, som ikke kan gennemgås her fra Folketingets talerstol på 2 minutter.

Der bliver af flere ordførere, blandt andre hr. Jes Lunde, spurgt til, hvad det er, vi vil omkring orlovsordningen. Vi vil gennemføre ansvarlige orlovsordninger, for vi var jo med til at indføre dem i 1992; men det var under den forudsætning for bevilling af orlov, at stillingerne skulle genbesættes.

Jeg har meget svært ved at forstå, hvor det solidariske ligger i, at man bliver ansat på et sygehus, bliver glad for sit arbejde og så siger: Nu vil jeg holde fri, men jeg vil kun holde fri, hvis jeg får penge for det. Og så er man i øvrigt nødt til at lukke de afdelinger, hvor patienter, der venter på behandling, skulle behandles. Jeg har meget svært ved at se, hvor det solidariske er i det system, man har bygget op.

Jeg vil også godt sige, at det ikke bare er et problem i det offentlige med ikke at genbesætte stillinger – det er det også i private virksomheder. Det kan være umuligt for en mindre virksomhed i teknikbranchen, måske med 10-15 ansatte, overhovedet at erstatte den arbejdskraft, som får orlov. Det er en nedvurdering af lønmodtagere at tro, at de altid bare kan erstattes af en anden. Mange er jo oplært i virksomheden og har fået en virksomhedskultur og er i virkeligheden uerstattelige, for der er ingen, der umiddelbart kan gå ind og erstatte dem. Det vil sige, at man påfører virksomheden et tab, og derfor har vismændene ganske ret i deres betragtninger om prisen for det, vi i Folketinget har gennemført mod vores vilje, nemlig ca. 10 mia. kr. på årsniveau for 40.000 helårspersoner. Er man ikke enig i det, kan man jo tage diskussionen op med vismændene.

Hr. Peter Duetoft har det synspunkt, at man ikke kan bruge statens penge bedre, end man allerede gør, at skatterne ikke er for høje, fordi man i forvejen bruger alle de penge, som man får ind ved skat, og endda mindre end det.

Det er jo en befriende opfattelse at have, at blot man bruger alt det, man får ind i skatter og afgifter, så har borgerne fået den maksimale glæde af pengene. Men jeg må sige til hr. Peter Duetoft, at det jo ikke er sikkert, for problemet opstår, når man taler om udlicitering. Her er det ikke sådan, at alle siger: Det er helt fint med at udlicitere opgaverne, lad os blot få dem til at producere varen, der gør det bedst til den samme pris og af samme kvalitet, eller af samme kvalitet, men til en lavere pris. Så opstår problemerne, for så er der jo nogle, der ikke vil affinde sig med, at man her frigør de kroner, man har brug for til f.eks. at kunne ansætte flere på sygehusene eller i en kommune til at kunne ansætte flere hjemmehjælpere. Der er man forstenet, og der har man ikke det samme ansvar for borgerenes skattekrone, som borgerne selv forsøger at udmønte, når de går på indkøb.

Til hr. Frank Aaen vil jeg sige: Det er egentlig befriende, at vi igen har fået gammelkommunister her i Folketingssalen. Jeg siger ikke, at hr. Frank Aaen er en gammelkommunist, det må man ikke sige, og det sagde jeg heller ikke, men jeg siger, at partiet rummer gammelkommunister, og argumentationen er den samme: Der er ingen sammenhæng mellem antallet af arbejdspladser og de byrder, man lægger på en erhvervsvirksomhed.

Hvis man har den opfattelse, er det sikkert rigtigt, at man kan lægge alle mulige byrder på dansk erhvervsliv, på hver eneste virksomhed, uden at det overhovedet kan aflæses i antallet af beskæftigede på virksomheden. Dertil vil jeg sige, at det er også en befriende teori at have. Den har jeg bare ikke, og den har Venstre ikke, og den har virksomhederne heller ikke, når man besøger dem og spørger om deres problemstilling.

Et ganske kort svar til fru Pia Gjellerup på, hvad det er, der adskiller tidligere og nu? Først og fremmest vil jeg lige sige, at jeg udtrykkelig sagde: Jeg søger ikke placering af et skyldsspørgsmål af historisk art, for jeg mener, opgaven med at løse den danske finansielle problemstilling i den finanslov, vi står over for, er meget alvorlig. Men hovedproblemet omkring den nuværende finanslov set i forhold til 1992 er, at vi nu har fået et opsving, hvor væksten er størst i

1994 – den flader allerede ud igen i 1995 efter de prognoser, der er lagt frem. Vi har haft et opsving, hvor vi ikke har været i stand til at få flere i arbejde, vi har ikke været i stand til at reducere statens gældsætning, vi har fortsat 44 pct. på overførselsindkomst – det er problemet. Hvis vi ikke kan løse beskæftigelsesproblemet og statens gældsætning, når vi har et markant opsving, hvornår i alverden skal vi så kunne få løst problemet? Det er hele forskellen, og det burde alle forstå alvoren bag.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (RV):

Det tror jeg alle forstår alvoren af kan jeg sige til hr. Thor Pedersen. Men jeg tror også, alle forstår, at det opsving – det er ikke alle, der er enige om, hvornår det satte ind eller måske stadig væk, om det er sat ind – har måske kørt fra engang i foråret eller i vinter, i nogle måneder, det kan i hvert fald ikke tælles i år. Og så skulle vi allerede nu se alle de gavnlige effekter udfolde sig i fuldt flor.

Det, der bringer mig på talerstolen, er hr. Thor Pedersens bemærkninger om Venstres og De Konservatives forslag til at fjerne underskuddet.

Jeg har naturligvis læst det, må jeg tilstå, også før valgkampen. Jeg læste det, da det udkom. Men jeg synes, al den stund der dog sidder tilhørere herinde, pressen er til stede, den danske offentlighed følger vel med i debatten i dag, at så var det et lidt pauvert signal fra hr. Thor Pedersen, når han i sine tyve minutter ikke gør mere ud af, hvad det egentlig præcis er, Venstres forslag går ud på.

Der er tyve sider om besparelser og nedskæringer. Der er én side om, hvordan det skal finansieres, eller hvordan vi skal få underskuddet bort. Det synes jeg var for pauvert; men selvfølgelig, selvstudier og læsning derhjemme hører også til de forpligtelser, vi har som folketingsmedlemmer.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Jeg vil da gerne gentage over for hr. Thor Pedersen, at SF faktisk er tilhænger af genbesættelse af orlovsstillinger, sådan som vi også oprindeligt aftalte det i 1992. Det synes vi er måden at gøre det på, for meningen er, at de arbejdsløse skal ind i de ledige stillinger, ikke at andre skal til at løbe hurtigere.

Forskellen på Venstre og SF er, at Venstre udelukkende vil gøre det til et spørgsmål om arbejdsgeberens velvilje, om folk kan komme på orlov eller ej, og effekten af det kan vi se i Venstres eget ændringsforslag til finansloven, hvor man regner med, at langt, langt færre kommer på orlov.

Det er Venstres politik. Det er ikke vores.

Vi vil tværtimod gerne have, at flere kommer på orlov, og derfor ønsker vi at gøre det til en ret for lønmodtagerne at få orlov, både uddannelsesorlov, forældreorlov og sabbatorlov. Det er forskellen.

Så siger hr. Thor Pedersen: Jamen ulempen ved det er, at det jo ikke er altid, man kan finde en erstatningsarbejdskraft. Det er ikke alle mennesker ude på arbejdsmarkedet, som kan undværes. Det er ikke altid, man kan bruge en af de arbejdsløse i en ledig stilling.

Det er sådan set rigtig nok. Men det er vi bare nødt til at bryde med. Vi er nødt til at sige: Mennesker skal kunne undværes. Det skal kunne være sådan, at en arbejdsgiver tager en arbejdsløs ind, som ikke lige passer i stillingen, og så laver det program, der skal til uddannelsesmæssigt for at optræne den ledige til at passe ind på arbejdspladsen. Det er en betingelse for, at vi nogen sinde kan få arbejdsløsheden væk i det her samfund, at vi får det syn på de arbejdsløse, at det er nogle, vi skal give plads til i vores samfund, det er nogle, vi skal give uddannelsesmuligheder. Hvis man har det syn, at hvis ikke lige de passer ind i stillingerne, kan de få lov at blive gående derude, og så kan vi fortsætte med over 300.000 arbejdsløse. Jeg synes, det er et utroligt menneskesyn at have.

Der skal være plads til alle i dette samfund, og det forudsætter, at de, der har beskæftigelse, er villige til at flytte sig for de arbejdsløse, og det forudsætter, at samfundet er villigt til at investere i de ting, der skal til, både fra statens side, fra uddannelsesstedernes side og også fra virksomhedernes side for at give de arbejdsløse den chance, som de efter SF's mening har krav på.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg vil ærbødigt takke for hr. Thor Pedersens interesse for mine synspunkter og dermed hans lyst til at citere mig, men jeg er lige ved at bede om, at jeg ikke bliver citeret mere i denne debat. For foreløbig er det lykkedes hr. Thor Pedersen to gange inden for ti minutter at citere mig for stort set det modsatte af det, jeg sagde.

Nu er det blevet til, at det, jeg siger, er, at midlerne på statens finanser bliver fordelt perfekt og de kan ikke ændres til noget som helst, og alt er, som det skal være.

Hvornår har hr. Thor Pedersen hørt mig sige det? Mig bekendt er der i det finanslovsforslag, som regeringen har fremsat, omlægninger, så man styrker forskningsindsatsen, styrker uddannelsesindsatsen og styrker erhvervspolitikken. Naturligvis omlægninger, som jeg står bag, fordi det er en rigtig indsats i kampen mod arbejdsløsheden at styrke forskningen, produktudviklingen, erhvervslivet og uddannelsen. Nok er jeg borgerlig, men jeg er altså ikke så ærkekonservativ, at jeg tror, at alt, som det er i dag, er det mest perfekte, der kan være i denne verden.

Jeg kan faktisk godt være med til, at der også sker ændringer, og det vil jeg gerne citeres for, i stedet for at blive citeret for alt det modsatte af det, jeg går rundt og siger.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

I stedet for retorik og lidt legen med ordene og fordrejning af mit spørgsmål skulle hr. Thor Pedersen hellere svare på de ting, jeg spurgte om. V og K har været med til at sænke beskatningen af erhvervslivet fra 50 til 34 pct. Det er en skattesækning på en tredjedel. Det ville jeg være glad for, hvis det var mig.

Nu vil man give nye lettelser, som om man har gjort sig overvejelser over, hvad det kan give af arbejdspladser. Og jeg spørger så: Hvad gav det af arbejdspladser, da man sænkede erhvervsbeskatningen? Og det med beskæftigelsesvirkningen og profitkvoten kan man godt prøve at trylle hen, som om det bare er noget kommunistisk propaganda – men det er jo citater fra nationalregnskabet, der viser, at erhvervslivet i dag har mere til sig selv, end man har haft siden 1960'erne, hvor der var såkaldt fuld beskæftigelse. Erhvervslivet har aldrig tidligere kunnet beholde så meget af værdierne, der skabes i samfundet, til sig selv. Og hvad har det så haft af virkning på beskæftigelsen? Det må man da kunne give bare en lille antydning af et seriøst svar på.

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Det var spørgsmålet om de principielle ændringer mellem finanslovsforslaget for 1993 og finanslovsforslaget for 1995, som jeg vil interessere

mig for på grund af hr. Thor Pedersens hastige svar – som det må være, fordi der er meget lidt tid til den, der skal svare de mange – der gik på dette opsving. Det havde man ikke sidste år, det tror jeg at jeg dokumenterede meget, meget tydeligt, at det troede i hvert fald Venstre og De Konservative ikke, da vi havde finanslovdebatten sidste år. Så man havde ikke noget opsving sidste år. Det har vi nu. Og så er det forfærdeligt, at der i det øjeblik, et opsving starter, ikke med meget stor kraft viser sig nogle meget markante ændringer.

Hr. Thor Pedersen må indrømme, at i stedet for, at vi igennem de sidste seks år har haft et fald i beskæftigelsen på gennemsnitlig 20.000 mennesker hvert år, så har vi nu en stigning i beskæftigelsen. Det er i hvert fald et tegn på, at der er et begyndende opsving, der også viser sine resultater.

Hr. Thor Pedersen må også medgive, at efter at underskuddet på statens finanser er steget og steget og steget og steget i syv år, så falder det nu med 8 mia. kr. Så er det ikke sådan, at der ikke er meget store principielle forskelle på selve de elementer af overordnet økonomisk karakter, der indgår i finanslovsforslaget for 1993, som Venstre og De Konservative som regering havde ansvaret for, og så finanslovsforslaget for 1995, som en socialdemokratisk ledet regering har ansvaret for?

Men der er en række af byggeelementerne, der er ændret. Der er satset på en anden måde, og det betyder, at resultaterne er nogle andre, nemlig at vi faktisk går i den rigtige retning, at opsvinget også kan ses i finanslovsforslaget.

Så vil jeg spørge om en sidste ting. Hvor hurtigt sporedes det opsving, vi oplevede i begyndelsen af 1980'erne, i resultater i forhold til beskæftigelse og i forhold til faldende underskud på statsfinanserne? Der synes jeg, hr. Thor Pedersen skal kigge efter i sine statistikker. Så vil han se, at vi faktisk har god grund til at forvente, at der kommer en høst af endnu bedre resultater i 1995.

(Kort bemærkning).

Thor Pedersen (V):

Hr. Bjørn Elmquist spørger til konkrete besparelser og siger, at det er sådan noget, man kun kan finde ved at fordybe sig i selvstudium i en indviklet tekst. Det står jo altså på almindeligt dansk, som man læser det. Der er anvist en reduktion i regeringens generelle udgiftsloft. Jeg kan nævne beskæftigelsesordningen, admini-

strationsudgifter og tilskudsordninger. Vi anviser genopretning af ansvarlige orlovsordninger. Vi afskaffer CO₂-ordningen. Vi reducerer erhvervstilskuddene. Vi sparer også på flygtningeområdet, og vi sparer på ulandsbistanden. Det er temaer, der har været oppe, og alt i alt er rammen for det, vi anviser, 17 mia. kr. Det er muligt, at en uvenlig finansminister vil sige, det kun er 16 mia. kr. værd. O.k., så er det et bidrag på 16 mia. kr., vi trods alt kommer med til forhandlingerne.

Hr. Jes Lunde afslører blot en forskel i opfattelsen blandt socialister og liberale. Vi tror på, at der ikke er grænser for antallet af arbejdspladser. Vi skaber selv grænserne. For os er det ikke en størrelse, der er givet af en guddommelig kraft eller af en partipolitisk opfattelse. Det er noget, vi selv har ansvaret for med de erhvervs-vilkår, vi tilbyder.

Problemet i den finansieringsform af orlovsordninger, som hr. Jes Lunde er tilhænger af, er, at man reducerer væksten i produktionen. Vi bliver fattigere alle sammen. Vi ønsker at få folk i arbejde, så vi får en større produktion og et større indtægtsgrundlag også for det offentlige til at afholde sociale udgifter. Så vi har en filosofi om at få folk i arbejde gennem vækst og ikke gennem stagnation eller reduktion i antallet af mulige arbejdspladser.

Til hr. Peter Duetoft om omfordeling: Der er sandheden jo, at man kan omfordele ikke blot mellem de offentlige kasser, men også mellem offentlige kasser og den private borgers egen kasse. For det kan jo være, det også hører til livskvalitet, at den private borger selv fik lov at beholde lidt mere af sin egen indkomst og selv kunne vælge sit forbrug, så det ikke nødvendigvis var politikerne, der skulle bestemme forbrugsmønstret. Det kunne jo være, at man dér havde en større grad af tilfredshed ved, at man selv havde retten til at vælge og indrette sit liv, som man selv ønsker det.

Hr. Frank Aaen spørger, hvor mange flere der ville komme i arbejde ved lempelser over for erhvervslivet. Mit svar vil være: Gå dog ud og spørg erhvervsvirksomhederne! Gå dog ud og spørg dem, hvad der betyder noget! For jeg føler ikke det store behov for at forsøge at omvende hr. Frank Aaen, det vil jeg gerne sige, for det er en af mine rigtige glæder i politik stadig at erfare, at jeg er vildt uenig med kommunister. Jeg ville blive overordentlig bekymret, hvis jeg pludselig skulle opleve, at jeg var enig med en kommunist, overordentlig bekymret. Så derfor

siger jeg: Jeg glæder mig også over i en sådan debat, at der er klare forskelle. Så føler jeg, der er en mening med det, man gør i politik, så længe der er så stor forskel på det, kommunister mener, og det, liberale mener.

Til fru Pia Gjellerup om finanloverne og underskuddenes størrelse, altså den sidste finanslov, som den gamle regering havde ansvaret for, og finanslovsforslaget for 1995, hvor forslaget oprindeligt var på 35 mia. kr.: Det politiske problem, vi havde, var jo ikke at overbevise Folketingets partier – vi var jo i mindretal – om, at man skulle bruge flere penge. Nej, vores politiske problem dengang var det samme som nu: at forsøge at få ansvarlighed for det beløb, som regeringen og staten agter at bruge i forbindelse med næste års finanslov. Det var præcis det samme problem, vi havde gennem 10 år, som vi også har nu, nemlig at forsøge at hindre, at socialdemokratiske politiske opfattelser gør for megen skade, fordi de går ud på, at det er gratis at bruge skatteborgernes penge, blot det går over de offentlige kasser.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Efter hr. Thor Pedersens indlæg om, hvad forskellen er på liberalister og socialister, vil jeg gerne stille hr. Thor Pedersen et spørgsmål, som måske er lidt usædvanligt eller i hvert fald bliver stillet for sjældent herinde: Hvad er meningen med livet? Er meningen, at vi skal have en øget materiel vækst? Er det virkelig den højeste mening? Er det vigtigste i årene fremover, at vi kommer højere op i materielt privat forbrug?

Det mener vi ikke i SF. Vi mener, at den materielle levestandard i Danmark generelt set er meget, meget høj, og vi kan ikke forlange nogen udvidelse i den, slet ikke når vi sammenligner internationalt. Der er nogle store forskelle i Danmark. Der er nogle grupper, der har brug for at få forbedret deres levevilkår. Men i Danmark set under ét kan det ikke være et øget materielt forbrug, der er den vigtigste opgave.

Tidligere kulturminister Bodil Koch sagde en gang for nogle årtier siden, at den åndelige nød i Danmark langt overstiger den materielle. Det er jeg stadig væk enig i. Og derfor tror jeg, at det at få afskaffet arbejdsløsheden, det at få en fair deling af arbejdet, så den frie tid, der er opstået i samfundet, deles ordentligt, så fritiden kommer hen til dem, der vil have den, og ikke tvangsplaceres hos nogen, der ikke vil have den, det at holde op med at ødelægge miljøet, det at sørge

for, at vores samfund bliver socialt og miljømæssigt bæredygtigt, må være langt vigtigere krav end at få den materielle produktion endnu højere op på et grundlag, som overhovedet ikke er økologisk bæredygtigt.

Det kunne også være en vigtig forskel på hr. Thor Pedersens liberalisme og så min form for socialisme, som har noget at gøre med humanisme og med økologi og med social ansvarlighed.

Formanden:

Herefter har jeg indtegnet til korte bemærkninger hr. Frank Aaen, hr. Kim Behnke og hr. Thor Pedersen, og derefter er det min agt at afbryde forhandlingen og udsætte mødet og genoptage ordførerrækken efter frokostpausen.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Tak til hr. Thor Pedersen. Nu har jeg forstået, hvordan Venstre laver politik. Det var meget instruktivt at få at vide, at det, vi skulle, var at gå ud og spørge erhvervslivet. Jeg kan selv høre spørgsmålet: Vil det gavne dig, hr. direktør, at du får en skattelettelse? Og jeg tror også, at jeg allerede kan høre svaret.

Det er helt o.k., hvis Venstre laver politik på den måde, men de skal ikke bede os om også at lave politik på den vis.

I den tid, hvor erhvervslivets profit er steget til rekordhøjde siden 1960'erne, er der forsvundet ca. 1/4 mio. arbejdspladser i det private erhvervsliv. Jeg siger ikke, at de er forsvundet, fordi profitten steg. Jeg vil bare sige, at det i hvert fald er noget af en påstand at sige, at bare profitten stiger endnu mere, kommer der flere i arbejde.

Man er nødt til at tænke sig lidt om og lade være med bare at køre frem med de gammelliberale synspunkter: Bare erhvervslivet får det bedre, så går alt godt. I den periode, hvor man har sænket skatten for erhvervslivet, er der forsvundet op imod 100.000 arbejdspladser i det private erhvervsliv. Så er det da lidt af en påstand, at bare vi sænker skatten endnu mere, så skal der nok komme ... ja hvad så?

Man er nødt til at tænke sig lidt mere om, og det er bare det, jeg beder om. Der sker noget i vores økonomi, som er frygtelig anderledes end den tankeverden, hr. Thor Pedersen står her og illustrerer. Og før vi begynder at tage fat i det, kommer vi ikke ud af det problem, vi har med arbejdsløsheden.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Bare hr. Frank Aaen dog havde ret. Bare det var sådan, at det danske samfund var fyldt med storspekulanter og rige baroner og direktører, der svømmede i penge. Bare det var sådan!

Det er det desværre ikke. Jeg kan oplyse hr. Frank Aaen om, at sidste år var der 32.000 danskere, der emigrerede fra Danmark. Jeg gætter på, at der ikke var ret mange bistandsklienter imellem. Der var en række af dem, der emigrerede, fordi beskættningen af deres formuer er så høj i Danmark, at den eneste måde, de kunne bevare formuen på, var at stikke af som skatteflygtninge.

Jeg kan fortælle hr. Frank Aaen, at der blev lavet et interessant regnestykke for nogle år siden, og selv om regnestykket er et par år gammelt, er det stadig væk meget sigende. I 1990 samlede man sammen og sagde, at hvis nu alle danske virksomheder - fra den lillebitte købmand, som måske havde overskud i stedet for underskud, og så op til Superfos og Danfoss og Lego og Mærsk, og hvad de hedder, dem, der har overskud - samlede alt det overskud sammen og placerede det hos finansministeren i hans forkontor og bad ham om eksklusivt at bruge disse penge, ikke til at betale af på statens gæld, ikke til at betale af på eller undgå at optage nye lån, men bare til at betale af på renterne, så ville finansministeren hen i midten af februar måned, omkring den 13. februar kl. 14.30, tage den sidste krone op af den pose. Og da har han bare betalt af på de renter, som staten løbende har.

Derfor til hr. Frank Aaen om denne fantasi-verden om, at der er alle disse rige mennesker, og man skovler pengene ind på arbejderklassens bekostning: Sådan er det desværre ikke længere, pengene er der ikke, vi er et samfund, hvor det er den offentlige sektor, der er det eneste sted, hvor den store aktivitet foregår, og det er endda oven i købet for lånte penge.

(Kort bemærkning).

Thor Pedersen (V):

Hr. Frank Aaen har en meget forenklet opfattelse af, hvad dansk erhvervsliv er for noget, hvad en arbejdsplads er, hvad en virksomhed er. En virksomhed er for hr. Frank Aaen en direktør, som vil tjene flere penge - sådan er det.

Vi har i Danmark 110.000 virksomheder, der har færre end 10 ansatte. Og hvad er kendetegnet for de virksomheder? Ja, tit og ofte er det

mand-kone-virksomhed med en eller to ansatte, og de er alle sammen startet på ét fælles grundlag: stort set uden kapital. De har i en sådan familie risikeret alt, hvad børnene tjente ved at gå med søndagsaviser – det var stadig lovligt dengang. De risikerer, hvad konen tjener, de risikerer, hvad de selv tjener, de risikerer også deres egen ejendom. Det er simpelt hen en familietype, der risikerer alt, hvad man ejer og har, det er virksomheder, der opstår, fordi det ikke lykkes politikerne med deres love og regler at holde dem nede. Det er folk, der er stædige, de kæmper sig igennem. Der ligger beskæftigelsen i Danmark og ingen andre steder. Gå ud og tal med dem og spørg til deres lønninger, som tit og ofte er langt lavere end det, man får på maksimal dagpengesats.

Til det mere filosoferende om, hvad der er liberal tankegang og socialistisk tankegang. Der afslørede hr. Jes Lunde i sine bemærkninger, at der jo også er andet, der har værdi, end det materielle. Det mener vi i SF, siger hr. Jes Lunde. Ja, og det er en ærlig mening; men det, der er afgørende, er: Har man ret til at undertvinge alle andre sin egen mening? Nej vel, det står ingen steder, så derfor burde det være sådan, at man er lydhør for, hvordan folk vil leve, hvordan forbrugeren vil købe ind, om man skal have lukke- eller ikke. Man spørger forbrugeren: Hvordan skal sygehusvæsenet være, hvor frit skal valget være, kan man frit vælge det private sygehus, skal det offentlige betale regningen? Ja, selvfølgelig, for det, vi finansierer, er helbredelse for en lidelse. Man vælger selv, hvor man har mest tryghed, man vælger selv sit forbrugsmønster i øvrigt. Og det fornemste for en liberal er at affinde sig med, at alle folk vælger noget andet end det, man selv ville have valgt.

Heroverfor står de grundtanker, som Socialistisk Folkeparti har: at man har en særlig ret til at regulere og styre og bestemme – bestemme, hvor meget folk må arbejde, arbejdstidens længde, at man har en særlig ret, hvor man siger, at nu skal vi fordele arbejdet. Igen: Hos mig er der ingen grænser for arbejdet – vi skaber selv grænserne.

Derfor skal man ikke fordele arbejdsløshed. Man skal etablere flere arbejdspladser. Alternativet til ledighed er arbejde, og det er arbejde for alle, der ønsker at arbejde, i det antal timer, de i virkeligheden ønsker at arbejde. Vi har ikke nogen guddommelig ret til at krænke de ønsker, den enkelte borger selv har. Vi har en pligt til at sikre et samfund, hvor borgerne kan få deres ønsker opfyldt. Det er liberalisme.

Formanden:

Jeg skal herefter afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Mødet genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.59.

Mødet genoptaget kl. 13.00.

Anne Birgitte Lundholt (KF):

Jeg er da glad for, at i hvert fald finansministeren er kommet frem. Jeg håber så sandelig også, at Socialdemokratiets finanspolitiske ordfører kan finde på at indfinde sig i salen, fordi Socialdemokratiet trods alt nok er det parti, der har det største problem i det, vi skal til at tale om. Men det må Socialdemokratiet jo selv om, hvis man ikke ønsker at deltage i finanslovdebatten her i salen.

Finansloven har nogle meget vigtige funktioner. Vedtagelsen af finansloven er bl.a. nødvendig, for at Folketinget kan sikre, at der også i et kommende finansår kan udbetales lønninger og pensioner osv. Derfor er finanslovens endelige vedtagelse normalt en formssag, og derfor tilkendegiver vi også på forhånd, at vi stemmer for loven ved tredjebehandlingen.

Men det skal ikke forveksles med ligegyldighed over for indholdet, for med finansloven fastlægges også en lang række principper, som er helt afgørende for Danmarks tilstand i de kommende år. Og her har vi naturligvis en række konservative ønsker, først og fremmest selvfølgelig for at få etableret et samlet overordnet økonomisk signal til vores omgivelser og til de næste generationer: Fastsættelsen af renten, størrelsen af gælden, vi efterlader til vores børn, muligheden for at have en sund økonomi – også i årene fremover. Alt sammen temaer, der overordnet besluttes med finanslovens endelige resultat og de retninger, indholdet har taget.

En grundlæggende sund økonomi er en af grundstenene for vores frihed. Frihed til at kunne opretholde en velfærdsstat, frihed til at kunne sikre vores fremtidige indtjening. Et samfund med økonomiske problemer er et ufrit samfund.

Dårligdommene følges desværre ofte ad. Det måtte vi sande, da det danske samfund var ved at skride ud over afgrunden i 1982. Ti års genopretning, der gjorde ondt på mange, men som var nødvendig, fulgte. De borgerlige partier – og heraf også to af de nuværende regeringspartier – trak på fælles hammel i ti år, og vi opnå-

ede meget. Faktisk var udgangspunktet for den nye regering i 1993 en historisk chance. På tærsklen til en vækst af historiske dimensioner satte regeringen sig da også høje mål bl.a. et succeskriterium, der gik ud på, at arbejdsløshedskurven skulle knækkes – i øvrigt et mål, vi alle er enige i.

Men sandheden er, at knækket stadig væk kun går én vej, og det er opad. Også selv om tusinder er sendt ud af statistikken ved hjælp af orlov. Vi har gang på gang måttet konstatere, at regeringen ikke kan leve op til sine løfter – heller ikke her. Det er kommet så vidt, at vi forleden kunne høre økonomiministeren udtale, at hvis hun havde kendt fremtiden, så ville man ikke have valgt det succeskriterium for regeringen. Problemet er bare, at det ikke hjælper noget, at regeringen fortryder målet, for målet er vi alle enige om, men regeringen burde erkende, at det er midlerne, der er noget galt med.

Fru Pia Gjellerup benyttede chancen til at erklære, at godt nok var ledigheden steget, men det var beskæftigelsen også. Det er direkte usandt. Fru Pia Gjellerup kan blot slå op i regeringens egen økonomiske oversigt, der kom for få dage siden, tabel B.19., side 55, og konstatere, at der er færre beskæftigede, end da regeringen tog over, og der vil også være færre i 1995. Der er flere i kunstige beskæftigelsesforanstaltninger, der er flere på orlov, som skal trækkes fra i statistikken, der er flere efterlønsmodtagere, og der er i det hele taget færre beskæftigede i den arbejdsdygtige alder. Tallene står sort på hvidt fra regeringen selv. Jeg kan ikke forstå, at fru Pia Gjellerup vil være bekendt at stå heroppe og sige usandheder om egne tal.

Arbejdsløsheden er vores største problem, og vi skal også gøre noget for at afhjælpe den. Men når nu ikke det har hjulpet, som regeringen har sat i gang, så håber vi, man vil være med til nytænkning. Vi håber, man vil være med til en nytænkning, der kan få ændret den tendens, som vi alle sammen er utrolig kede af.

Vi håber også, at man samtidig vil være med til en nytænkning, der kan gøre, at vi kan påbegynde en afbetaling på vores gældsætning. Vi står bl.a. her og diskuterer, om vi skal bruge f.eks. 1 mia. kr. mere på sundhedsvæsenet. Samtidig betaler vi hver eneste måned 5 mia. kr. i renter på vores gæld. Så det ville virkelig nytte noget, hvis vi kom af med den.

En fornuftig finanslov med et faldende underskud vil også være et godt signal til finansmarkederne og dermed et forsøg på at få sænket

renten. Når vi læser regeringens tal – også skønnet over de forskellige økonomiske udviklinger – så virker det mest til, at økonomien kun holdes sammen ved hjælp af baglænsregning. Det er ikke holdbart. Det narrer heller ikke finansmarkederne, for det viser rentens højde. Det kan simpelt hen gøres bedre.

Det Konservative Folkeparti er af den grundlæggende opfattelse, at det drejer sig om at gøre det attraktivt at oprette job. Det drejer sig om at gøre det attraktivt at investere i job. Det grundlæggende problem – at vi ikke får arbejdsløsheden ned selv med en historisk vækst – er, at der er en for dårlig forbindelse mellem arbejdsmarkedspolitikken og erhvervs politikken, en for dårlig forbindelse mellem erhvervs politikken mål og skattepolitikken og en for dårlig forbindelse mellem arbejdsmarkedspolitikken og socialpolitikken.

Virkemidlerne har hver for sig på mange områder spillet fallit. Skal vi løse de problemer, kræver det, at vi har mod til at tage fat – også om de ømme tæer. Et samfund står stille, hvis man ikke tør røre ved såkaldte velerhvervede rettigheder. Derfor skal vi væk fra at beskytte de hellige køer og frem til åbne diskussioner om nødvendigheden af forandringer for at sikre vores fremtidige velfærd. Specielt den socialdemokratiske del af regeringen har traditionelt været bange herfor.

Selv når socialdemokrater kommer for skade at fremkomme med utraditionelle tanker og ønsker om forandring, så går der ikke ret lang tid, før man får kolde fødder, eller førend andre socialdemokrater sørger for at få beton hældt ned i halsen på synderen, som en avis skrev i går. Hvilket får mig til at komme med en lille sidebemærkning angående brugen af ordet beton her på Borgen. Det har betonbranchen været lidt fortørnet over. Det skal man nu ikke være, men de gode kvaliteter, beton indeholder, når det drejer sig om bygninger og broer osv., er nu engang mindre heldige, når det drejer sig om politikere: Den er tung, den er fuldstændig uimodtagelig for vind og vejr, og den bliver stående på samme sted, uanset hvad der sker i omgivelserne. Det er den karakteristik, der gør, at vi benytter dette ord om visse politikere.

Udgangspunktet for Det Konservative Folkeparti i forhandlingerne om en finanslov vil naturligvis være vores ønsker om at få drejet udviklingen i en anden retning. Det drejer sig ikke kun om at fjerne noget. Vi har også ønsker om at bruge penge på en anden måde, og vi har øn-

sker om at spare for at få råd til noget andet. Det er klart, at udgangspunktet for vores ønsker vil være at finde i det fælles oplæg, vi fremlagde sammen med Venstre ved fremlæggelsen af regeringens finanslovsforslag før valget.

Men jeg vil godt gå ind på nogle enkeltpunkter her, hvor vi har nogle helt specifikke kommentarer til, hvad vi tror der skal være nødvendigt. Med en enighed om, at ledigheden er det største problem, og med en regeringsudmelding om, at det, man har iværksat, ikke virker efter hensigten, er det oplagt at starte her:

Ledigheden næste år skal efter regeringens mening ned på 305.000 i gennemsnit. Det betyder, at ledigheden ved årets udgang skal være væsentligt under 300.000. Regeringens egne økonomer har udtalt, at der allerede ved en ledighed omkring de 300.000 indtræffer såkaldte alvorlige strukturproblemer. Det betyder ikke – og i den sammenhæng kom hr. Jes Lunde med et absolut forkert citat – at vi ikke ønsker, ledigheden skal ned under 300.000; men det betyder, at vi erkender, at der skal noget nyt til, for at vi kan få den ned under 300.000.

Alene for at nå regeringens mål må og skal der altså samtidig gøres noget ved strukturproblemerne. Arbejdsministeren har udtalt, at det er regeringen helt opmærksom på. Man er klar med foranstaltninger også over for f.eks. flaskehalsproblemerne. Det glæder os, men vi vil da meget gerne høre, hvad det er for nogle foranstaltninger, og hvor hurtigt de kan iværksættes, specielt inden for de brancher, der allerede nu har flaskehalsproblemerne.

Arbejdsministeren har også med en rapport meget fornuftigt peget på rådighedsproblematikken. Det skal vi bestemt ikke bebrejde nogen, det skal vi arbejde videre med, og det vil også være et naturligt led i finanslovsforhandlingerne at få taget fat på det problem. Fra konservativ side kan vi så tilføje hele problemet omkring fysisk og faglig mobilitet, som også er et område, det er nødvendigt at se på.

Det betyder, at der ikke alene er behov for at aftale nogle beløvsrammer inden for arbejdsmarkedspolitikken i forbindelse med finansloven, men i allerhøjeste grad er der også behov for at få sat gang i nogle reformer på arbejdsmarkedet, ellers virker pengetilførslen simpelt hen ikke. Det bevises alene af den kendsgerning, at det beløb, der er afsat i 1994 til arbejdsmarkedsforanstaltninger, jo langt fra er brugt. Arbejdsministerens reaktion på dette var typisk socialdemokratisk: Jamen det er ikke noget pro-

blem med de penge, som vi ikke har brugt, for dem skal vi bare have overført til næste år, og så skal vi nok få brugt pengene.

Nu er det ingen kunst for nogen minister at bruge penge, men det er derimod en kunst og også en nødvendighed at sikre, at de penge, man anvender, anvendes rigtigt, at de fører til det mål, man har sat sig, og at de penge, man anvender, er nødvendige for at opnå målet. Det er ikke en bevilling, man bare anvender, indtil sidste krone er brugt.

Også på orlovsordningerne erkender heldigvis dele af regeringen, at der er behov for opstramninger. Det er der, og vi vil gerne kvittere for den oprigtighed. Vi håber, at den udtalelse kan finde dækning i hele regeringen og i alle regeringspartierne, også Socialdemokratiet. Orlovsordningerne er kommet helt ud af kontrol for regeringen. Tusinder sendes ud af statistikken, og orloven er nu – med god grund – så populær, at den fremtidige finansiering ligner en ren gyser.

Her er tilmed et område, hvor regeringen allerede har meldt ud, at ordningen sandelig skal gøres permanent, men uden at man på nogen måde har anvist, hvordan finansieringen skal finde sted. Det er en farlig cocktail, og det er en farlig leg med fremtiden. Det fører til et ukontrollabelt udgiftsniveau for både stat og virksomheder.

Det ville også være uhyre fornuftigt, om regeringen ville indse nødvendigheden af at se mere generelt på dagpengesystemet, for også her har vi utallige udsagn fra eksperter, der bekræfter, at systemet trænger alvorligt til en hovedreparation. Det Konservative Folkeparti tør, Det Konservative Folkeparti vil, og Det Konservative Folkeparti vil også prøve at få regeringen trukket hen til truget.

Det er også nødvendigt at få et eftersyn af erhvervspolitikken. I den nuværende regerings tid har vi bevæget os mere og mere hen mod tilskuddene, samtidig med at byrderne på arbejdspladserne og virksomhederne som helhed er øget. For os gælder der en anden prioritering, for stadig væk er det en konservativ opfattelse, at det skal gøres attraktivt at investere i arbejdspladser. Tilskud kan i nogle enkelte tilfælde være godt i en overgangsperiode, men det må aldrig blive en del af betingelsen for, at en virksomhed kan overleve eller udvikle sig eller for den sags skyld være afgørende for, om en virksomhed oprettes. Så går det for alvor galt, for så er det embedsmænd og politikere, som vælger

den virksomhed, der skal overleve eller starte, og det er og bliver markedskræfterne meget bedre til.

Derfor skal vi have kigget skattebelastningen på arbejdspladserne efter i sømmene. Her skal jeg specielt lige nævne generationsskiftet, hvor man i dag har en generationsskiftebeskatning, der f.eks. gør, at en virksomhed, der skal overdrages til en søn – eller en datter i ligestillingens navn – skal udtrække mere end halvdelen af værdien af virksomheden, og det vil sige af den investering, der står i arbejdspladserne. Det er helt håbløst.

Forskningen skal også styrkes. Det er vi helt enige med regeringen i, og vi vil gerne gøre det mere virksomhedsrettet; og et af punkterne kunne f.eks. være en fradragsordning for virksomhedernes forskningsudgifter.

Konjunkturudligning, momsafløftningsret for hotel og restaurant osv. er andre områder, vi skal have fat på.

Og så skal vi igen have fat på udliciteringer og privatiseringer. Vi har mærket og specielt sidst med trafikministerens udtalelser på vejområdet, at der simpelt hen er en ideologisk kamp imod denne naturlige lov til, at det offentlige kan afprøve priserne på sine ydelser.

Vi kan slå to fluer med ét smæk ved at fortsætte en fornuftig udlicitering. Det er jo ikke meningen, at vi skal udlicitere og privatisere bare for at gøre det. For os er det ikke ideologi; for os er det fornuft. Det, der skal ske, er jo, at man sørger for at udbyde de sideaktiviteter eller de aktiviteter, hvor det er mest hensigtsmæssigt at have en underleverandør. Man udbyder også nogle vækstområder, hvor der er mulighed for eksport, og det betyder – ud over at vores offentlige sektor bliver mere effektiv – også, at vores virksomheder får tilført en viden og en ekspertise, der kan danne baggrund for videre udvikling og dermed flere job og senere eksport.

Alt i alt en målsætning, som vi har noteret os, at regeringen er enig i, og derfor kan vi simpelt hen ikke forstå, hvorfor regeringen så med bl.a. trafikministerens udtalelser sætter en stopper for denne fornuftige tankegang.

I det offentlige må man jo sande det samme som i et privat firma: Hvis man holder sig til sit hovedprodukt og køber ekspertisen og underleverancen på sine biprodukter, så fungerer alle mest optimalt.

På sygehusområdet har vi alle en vilje til at få det til at fungere, for det væsentlige for alle vores borgere er jo, at sygehusene fungerer, at der

er kvalitet i den ydelse, der bliver tilbudt, at der ikke er venteliste på livsvigtige operationer osv.

Her vil vi meget gerne tage imod den hånd, som Socialdemokratiets ordfører strakte frem i sin ordførertale. Jeg fattede faktisk fru Pia Gjellerups udmelding således, at fru Pia Gjellerup i modsætning til hr. Torben Lund i åbningsdebatten nu er af den opfattelse, at overenskomsterne skal og må ændres, hvis sygehusvæsenet skal effektiviseres. Det vil jeg gerne kvittere positivt for. Det tegner godt for de forhandlinger, vi skal have på det område, og det er helt klart, at set fra konservativ side er det en betingelse for at yde de flere penge, der formentlig skal ind i sygehusvæsenet, at man også laver nogle strukturerændringer.

For alle borgere er det også afgørende, at vores politi og vores retsvæsen har de rigtige og de bedste forhold. Derfor har vi også noteret med tilfredshed, at regeringen har vilje til at indgå et flerårigt forlig om politiet og andre sager.

Men vi vil godt gøre opmærksom på, at heller ikke her er det nok med en pose penge. Der må også følge de nødvendige lovændringer med, således at en øget indsats for politiet også kan følges effektivt op i et retssystem, så der er sammenhæng mellem befolkningens ønsker og den faktiske lovgivning.

Jeg vil også benytte lejligheden – jeg ser, at også forsvarsministeren er til stede – til at nævne forsvarsbudgettet. I finansloven har regeringen indregnet en besparelse, som forsvarsministeren i pressen har kaldt et teknisk tal. I sig selv er det uforståeligt og ikke noget godt tegn som indgang til de kommende drøftelser om et nyt forsvarsforlig, men vi vælger at se positivt på det, som forsvarsministeren kalder et teknisk tal. Men vi konstaterer, at den besparelse, der er indbygget, rummer mere end teknisk justering. Den rummer et signal om nogle fundamentale ændringer i forsvarrets finansiering og en kraftig besparelse, uden at dette er drøftet endsige påbegyndt drøftet i forsvarsforligskredsen.

Forsvarsministeren kalder det som sagt et teknisk tal. Vor opfattelse af et korrekt teknisk tal som udgangspunkt for forhandlingerne, og som kunne indeholdes i finansloven, indtil forliget er færdigt, ville efter vores mening mere reelt være et tal, som fastsætter et uændret budget for 1995 i forhold til 1994. Så har vi nemlig den tekniske indgang til forhandlingerne, at der er lige og åben adgang for alle parter til gennem forsvarsforhandlingerne at markere, hvor man ønsker ændringer.

Samtidig har vi konstateret i går, at forsvarsministeren ikke påregner, at et forsvarsforlig kan være færdigt inden 1. januar. Finanslovens indhold ville derfor betyde, at man udsætter forsvaret for, at det den 1. januar skal ændre tolt på såvel de generelle budgetter som på den finansieringsform, der i dag gælder for FN-styrkerne, og så forhåbentlig – set ud fra en konservativ synsvinkel – få uger eller få måneder efter igen skal til at ændre, når et forlig er indgået. Men det er ikke en acceptabel fremgangsmåde at byde forsvaret, og vi mener, at forsvarsministeren jo lige så vel, når han mener, at det blot drejer sig om »et teknisk tal«, kan acceptere et uændret tal som et teknisk tal ved indgangen til forhandlingerne.

Vi forstår i øvrigt ikke rigtig, hvorfor regeringen ikke har fået taget sig sammen til at få startet forhandlingerne endeligt op, men vi finder det rimeligt, at forhandlingerne tager udgangspunkt i både det forlig og som sagt også det budget, som det nuværende forsvarsforlig slutter med.

På mandag påbegynder vi forhandlingerne om finansloven, og jeg vil godt meddele klart, at Det Konservative Folkeparti møder op til de forhandlinger med en konstruktiv holdning, vi møder op med en vilje til forhandling, og vi møder op med en vilje til at nå et resultat. Det vil være et godt signal til vores omgivelser, at der er en god og solid aftale omkring finansloven. Vi forventer naturligvis også, at regeringen gør det samme.

Vores udgangspunkt er de tanker, vi har fremlagt i »På ret kurs igen«, og nogle af de emner, vi finder mest vigtige, er nogle af dem, jeg har berørt her, uden at det er udtømmende.

Naturligvis skal der også findes en finansiering af de ekstra udgifter og skattelettelser, vi foreslår. Vi har anvist en del af disse besparelser. Nogle har regeringen i valgkampen søgt at skyde ned på forhånd, men også på det punkt håber vi, at regeringen vil møde uden forudindtagede holdninger, uden ultimative krav, således at der heller ikke fra regeringens side er lagt ultimativitet ind i forhandlingerne fra starten.

Vi går ud fra, at såfremt vi har besparelsesforslag, man ikke kan acceptere, så vil regeringen selvfølgelig også være konstruktiv i at være med til at anvise alternativer. Vores hovedformål er klart: Vi ser gerne en aftale om finansloven mellem Venstre, De Konservative og regeringen, og vi ser gerne, at den giver det rette signal til finansmarkederne til de ledige, til vo-

res børn, som helst ikke skal betale vores gæld om føje år.

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Nu har jeg for et par uger siden prøvet at få diverse konservative ordførere til at forholde sig til ordet usandhed. Det var ikke særlig vellykket, skal jeg sige, så jeg skal forskåne Det Konservative Folkepartis finanspolitiske ordfører for den samme drøftelse.

For at vi ikke skal diskutere ét tal her eller ét tal dér, vil jeg spørge fru Anne Birgitte Lundholt, om hun vil bekræfte, at rentespændet mellem den danske og tyske rente er lavere nu, end det var i efteråret 1992, og frem til de daværende regeringspartier Venstre og De Konservative forlod regeringsmagten efter 10 års signalering til finansmarkederne?

Jeg vil også bede fru Anne Birgitte Lundholt om at bekræfte, at fra 1987 til 1988, fra 1988 til 1989 – og jeg kan blive ved med tallene op til nu – dér faldt beskæftigelsen år for år. Vil fru Anne Birgitte Lundholt dernæst bekræfte, at i 1994 stiger beskæftigelsen, og at det gør den også i 1995?

Med hensyn til underskuddet på statens finanser kunne jeg gøre det samme. Statsfinansernes underskud steg fra 1987 til 1988, fra 1988 til 1989, og underskuddene er blevet større og større år for år. Så derfor vil jeg bede fru Anne Birgitte Lundholt bekræfte, at nu bliver underskuddet faktisk mindre.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (RV):

Jeg hæftede mig ved de mange vendinger og de mange understregninger i den konservative ordførers indlæg om en konstruktiv indgang til de forhandlinger, der nu skal i gang. Og det skete også samtidig med, at det blev fastslået, hvor De Konservative har nogle ønsker, og hvor de står fast. Så langt, så godt.

Jeg vil også godt kvittere for den ros, som tilfaldt bl.a. Det Radikale Venstre, for at have været med til et sejt træk op igennem 1980'erne. Vi føler jo altså i mit parti, at det er i en god forlængelse af det, at vi søgte kickstartmodellen for 1994, og at forslaget for 1995 er udtryk for, at nu går motoren, og så må vi prøve at regulere motorgangen på anden vis i det omfang, det er nødvendigt og påkrævet.

Men jeg har et spørgsmål til fru Anne Birgitte Lundholt, når hun siger, at vi skal have mod til

at tage fat, og vi skal slagte hellige køer, vi skal væk fra de hellige køer: Er det sådan, at man fra Det Konservative Folkepartis side også lader det gælde egne krav? Er der eventuelt nogle hellige køer, som vi her kan få peget ud fra De Konservatives side, sådan at man ikke får mistanke om, at der måske også i det parti er nogle, der kan gå under en betegnelse, der starter med beton foran? For det er jo det, der kendetegner de fordomsfri forhandlinger, som bliver efterlyst her. Med andre ord: Kan vi med henblik på det kommende forhandlingsforløb – uden at afsløre hemmelige detaljer og ødelægge strategier – få at vide, hvilke af sine hellige køer Det Konservative Folkeparti er parat til at slagte?

(Kort bemærkning).

Anne Birgitte Lundholt (KF):

Det er jo et godt trick at tale om noget andet, når man bliver spurgt om ét, så fru Pia Gjellerup undlader totalt at kommentere, at de bemærkninger, hun kom med i formiddags omkring den stigende beskæftigelse, siden regeringen trådte til, afkræftes i regeringens egen Økonomisk Oversigt, oktober 94, side 55, tabel B.19.

Dér står det – sort på hvidt – og med finansministerens og økonomiministerens egen pen, at beskæftigelsen er lavere, end da regeringen tog over. Selv i betragtning af den stigning, den lille stigning, der har fundet sted, kommer man altså overhovedet ikke op på højde med den beskæftigelse, der var i et år, hvor der vel at mærke ikke var sat en vækst ind endnu. Jeg vil sige til fru Pia Gjellerup, at det jo netop ikke drejer sig om at stå og slå hinanden i hovedet med historiske kendsgerninger eller tage rentespændet den ene dag eller den anden dag. Det, det drejer sig om, er at konstatere, at situationen i dag er den, at vi har en vækst og dermed en mulighed for at gøre noget ved de problemer, som vi sammen med blandt andre Det Radikale Venstre og Centrum-Demokraterne på grund af den manglende vækst og lavkonjunkturen ikke kunne gøre nok ved i vores regeringstid.

Så vi skal skue fremad, og det er det, der er meningen; men jeg vil godt have, at fru Pia Gjellerup herfra bekræfter, at hun faktisk havde uret i sin udtalelse.

Til hr. Bjørn Elmquist vil jeg sige, at vi møder op uden ultimative krav, vi forhandler gerne om alt, og det, vi så håber og tror på, er, at også regeringspartierne tilsvarende møder op uden ultimative krav.

Men det er da klart, at vi ønsker en indflydelse i forbindelse med et finanslovforlig; vi er ikke blot et gummistempel, så vi vil søge al den indflydelse, vi kan, og hvis vi skønner, at vi har fået nok indflydelse, så vil vi selvfølgelig indgå forliget, og vi håber det bliver tilfældet.

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Hvis man vil have ret i en diskussion med en politisk modstander og man ikke har det, så skal man tage den politiske modstanders udsagn, fordreje dem og derpå forholde sig til dem.

Det er ikke særlig hensigtsmæssigt for en ordentlig politisk debat. Jeg har ikke på noget tidspunkt i mit ordførerindlæg eller i mine korte bemærkninger påstået, at beskæftigelsen er steget, fra regeringen trådte til.

Jeg har meget nøje gennemgået, hvornår beskæftigelsen begyndte at stige igen, og der må jeg sige, at jeg ikke havde troet, at fru Anne Birgitte Lundholt selv var så naiv, eller så naiv at tro, at vi andre var så naive, at den dag, der ville komme en socialdemokratisk ledet regering, så ville beskæftigelsen stige. Nej, beskæftigelsen er steget fra marts i år, og det har jeg tilladt mig at glæde mig over, selv om det skete senere, end vi havde forventet, og selv om det er sket med mindre styrke indtil nu, end vi havde ønsket.

Så jeg må konstatere, at på de spørgsmål, jeg stillede fru Anne Birgitte Lundholt her i min tidligere korte bemærkning, blev svarene en fordrejning af, hvad jeg sagde i mit ordførerindlæg, men ikke nogen bekræftelse af de udsagn, jeg bad fru Anne Birgitte Lundholt bekræfte, nemlig at nu stiger beskæftigelsen rent faktisk, efter at den i årevis er faldet med 20.000 i gennemsnit om året i de sidste år, hvor Venstre og De Konservative havde hovedansvaret, og at statens finanser nu udvikler sig sådan, at underskuddet falder, og at rentespændet i øvrigt er blevet mindre.

Jeg synes, det vil være rimeligt, om fru Anne Birgitte Lundholt svarede på de spørgsmål for at få en ordentlig debat.

(Kort bemærkning).

Anne Birgitte Lundholt (KF):

Jeg vil gerne kvittere for, at fru Pia Gjellerup her har præciseret, hvad fakta er omkring beskæftigelsestallene. Det er vi helt enige om, og det står som sagt også at læse. Så ved vi i hvert tilfælde, hvad vi har som udgangspunkt.

Når det drejer sig om, hvorvidt underskuddet falder – altså den minimale lille justering, der er på underskuddet – så håber vi, at det er rigtigt, at det falder. Det samme gælder for renten og for rentespændet.

Men sagen er jo ikke, om jeg kommer herop og bekræfter fru Pia Gjellerup i et eller to tal, som fru Pia Gjellerup kan finde frem. Det, det drejer sig om, er den økonomiske situation i forhold til, da vi sammen med De Radikale og CD kørte i en lavkonjunkturperiode, hvor man nu kører i en højkonjunktur, om man dér kan stille større krav til de økonomiske resultater, end man kunne i slutningen af firserne.

Det er det, der er sagen. Det, det drejer sig om for mig, er at prøve at udnytte den positive situation til at få et gunstigt resultat for det danske samfund; udnytte en situation og en vækstmulighed, vi ikke havde for nogle år siden. Det, det drejer sig om for os, er at se fremad.

Når vi har den høje vækst – en enorm høj vækst – så kan vi jo i øvrigt se, at en af årsagerne hertil er, at boligejerne har lånt penge og nu betaler af i 30 år på deres gæld.

Man skal ikke glemme, at en stor del af det ekstra privatforbrug kommer ved, at boligejerne simpelt hen har stiftet en større gæld og betaler af på den i en længere periode, så det er, om jeg så må sige, ikke regeringen, der har skaffet dem pengene, det er boligejerne selv, der har disponeret på en anden måde.

Men lad det være.

På trods af det ser vi kun nogle ganske små justeringer i faldet i underskuddet, og på trods af at vi har en rentebetaling hver måned på 5 mia. kr. – fem gange så meget som det, vi ønsker at tilføre sygehusene – er renten gået op fra under 7 pct. til 10 pct.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

Dette evindelige skønmaleri af situationen og regeringens fortjenester er jo ikke til at holde ud at høre på. Rentespændet er vokset, og det vil sige, at den danske rente siden begyndelsen af året er gået op i forhold til den tyske og central-europæiske.

Det er udtryk for mistillid til dansk økonomi, og den bunder i frygt for inflation. Der står i regeringens egen økonomiske oversigt, der nu er kommet, at man regner med, at inflationstakten vil blive fordoblet fra 1993 til 1995. Udgangspunktet er lavt, men det vil blive fordoblet, og det er frygten for, at det vil ske, og det, at man

ikke ved, hvad der vil ske, som gør, at renten går op, og da man ikke ved, hvad der vil ske, når der bliver flaskehalse på arbejdsmarkedet, mangel på arbejdskraft, og hvor meget inflationen så yderligere går op, og da regeringen ikke har redegjort for den ting endnu, selv om man i trontalen har sagt, at man vil, så holder man renten oppe og dermed investeringerne længere nede, end det kunne være tilfældet.

Derudover bliver betalingsbalancen jo nu kraftigt forringet fra 36 mia. kr. i overskud i 1993 og ned til 22 mia. næste år. Der er en kraftig forringelse og i øvrigt en forbløffende forringelse i det, der kaldes turistbalancen, hvor man næste år regner med et underskud på 6,7 mia. kr. Det har aldrig i danmarkshistorien været større, og det vil jeg da gerne spørge selvstændigt om:

Hvad er forklaringen på, at turistbalancen går fuldstændig agurk?

Men som sagt, rentespændet er steget, betalingsbalancen forringes, inflationen er på vej op, og denne frygt gør, at vi ikke kan få rentespændet ned, og dér kan regeringen allerede nu hjælpe til ved hurtigt at lægge sin plan frem for, hvad der skal ske, når vi er i den situation, at beskæftigelsen er steget så meget og arbejdsløsheden faldet så meget, at der kommer mangelsituationer i økonomien.

Det er det svar fra regeringen, vi stadig væk savner.

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Jeg vil gerne tage udgangspunkt i, at rentespændet til Tyskland har været helt ekstremt lavt i begyndelsen af året. Dér vil man så med den parallel, som hr. Frank Dahlgaard lægger op til, sige, at dér var tilliden til regeringens økonomiske politik helt ekstremt stor.

Når man ser på, hvordan rentespænd udvikler sig over tid, så kan jeg konstatere, at det i hvert fald i denne regerings tid har været lavere, end det har været i den seneste VK-regerings tid, og det synes jeg er et glimrende udtryk for, at der alligevel fra tid til anden set over tid hersker fornuft på de finansielle markeder.

Så kan jeg ikke undlade at sige som den sidste bemærkning i ordvekslingen mellem fru Anne Birgitte Lundholt og mig, at jeg godt kan forstå, at fru Anne Birgitte Lundholt helst vil se fremad.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg vil gerne takke fru Anne Birgitte Lundholt for, at hun vil se fremad, for vores eneste chance for at komme videre i forhandlingerne er naturligvis, at vi glemmer lidt af alt det, der blev sagt under valgkampen, og så ser fremad og tager fat, og jeg er glad for at høre så meget, man er parat til fordomsfrit at tage fat på.

Så en lille trøst til fru Anne Birgitte Lundholt. Lad være med at have den dårlige samvittighed over for de kommende generationer. Vore generationer har forsynet fremtiden med så mange ting, som de slet ikke skal betale for. Det er betalt, inden de overhovedet kommer til. Det står på positivsiden over for den udgift, der så er til renter i mellemtiden. Der er jo ikke givet penge ud på må og få. Der er lavet en masse udmærkede ting, som fremtidens generationer får fordele af i mange år. Lad os ikke glemme det.

Til hr. Frank Dahlgaard, der jo, ved jeg, har haft en vis tilknytning til Berlingske Tidende:

Jeg er ked af, at hr. Frank Dahlgaard ikke læser Berlingske Tidende noget mere. Der kan man nemlig daglig læse, at det, som de, der investerede i obligationer osv., har mistillid til, ikke er Danmarks regering og den danske politik, nej, det er den tyske og den amerikanske, især den amerikanske. Det er dér, man er bange for inflationen. Der er vist ikke ret mange på verdensmarkedet, der køber danske obligationer. Der er vist ikke ret mange, der lægger mærke til den danske regering i den forbindelse. Det står daglig i Berlingske Tidende, at man er bange for, at der i USA og i Tyskland skal komme større inflation. Det er det, der er baggrunden for, at man disponerer, som man gør, ved køb og salg af danske obligationer.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (RV):

Jeg har et par bemærkninger til fru Anne Birgitte Lundholt og hendes kritik af skønmalerier, og det var vist også hr. Frank Dahlgaard, der brugte udtrykket, at nu bliver man træt af alle de skønmalerier. Han kom på talerstolen lige efter, at vi havde hørt skønmaleriet fra 1980'erne, så jeg troede efter den første sætning, at det var det, hr. Frank Dahlgaard havde fået nok af, men det var det så ikke.

Så kan jeg da sige som repræsentant for et parti, der har været med på begge tidspunkter: Lad os nu spise brød til! Man forsvarer det, man står inde for. Det gjorde Det Radikale Venstre

for det, der skete i 1980'erne. Det gør man også for det, der sker nu, og vi kan meget let grave tilbage og finde ting og sager, der set i bakspejlet lyder mærkelige.

I 1993 ved den tilsvarende første behandling af finansloven for 1994 lå der en forudsigelse fra dem, der havde lavet finanslovsforslaget for 1993, nemlig VK-regeringen, der lød på 305.000 arbejdsløse, og da man drøftede det, var der 350.000 arbejdsløse. Så vi kender fra alle sider til, at prognoser ikke altid holder.

Tidligere på dagen, i formiddags, sagde jeg tror, det var hr. Flemming Hansen fra Det Konservative Folkeparti, at vi ikke kan tale renten ned. Det mente han i hvert fald var blevet beviset: Nationalbankdirektøren havde ikke evnet det og heller ikke finansministeren og heller ikke økonomiministeren.

Nej, men vi kan tale renten op måske, og hvis vi også i det danske Folketing bliver ved med at gå og sige, at det dog er en frygtelig høj inflationstakt, der nu tegner sig for Danmark, når vi er nede på de meget beskedne niveauer, vi stadig væk er, så er der nok nogle af dem, som nogen har kaldt hysteriske kællinger på finansmarkedet og valutamarkedet, der kaster sig over den udtalelse, i det omfang de overhovedet følger med i, hvad der sker her, for deri har hr. Erhard Jakobsen jo ret, at det er meget tit i kraft af det, som amerikanere vil og tyskere vil, at den danske rente udvikler sig på obligationsmarkedet.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

Når man ser på den graf eller kurve, som er gengivet i »Økonomisk Oversigt« s. 17, fremgår det klart, at ikke bare er den danske rente steget siden februar-marts måned i år, men den er steget mere end den tyske, og det er altså sket i februar eller i marts måned. Det er på et tidspunkt, hvor det er blevet klart og vi har fået statistikken hjem for, at nu er opsvinget gået i gang i Danmark. Og så er det klart, så kommer nervositeten: Løber det her løbsk, og hvornår betyder det, at der kommer flaskehalse?

Så derfor som svar til fru Pia Gjellerup: Det er forklaringen. Det er ikke noget internationalt. Renten er steget mere i Danmark, og det er netop på det tidspunkt, hvor det er klart, at nu går opsvinget i gang. Så kommer ængstelsen for fremtiden.

Det er samtidig også et svar til hr. Erhard Jakobsen, der taler så meget om Berlingske Tiden-

des fortræffelighed. Det var den jo, dengang jeg skrev i den – og i øvrigt stadig væk – men det er jo ikke sådan, at det er mistilliden til Amerika og Tyskland, der gør, at renten stiger. Jo, den stiger, men pointen er, at renten er steget mere i Danmark end internationalt og i Tyskland, og det skyldes naturligvis en speciel mistillid til udviklingen i Danmark, og om den er holdbar. Det er pointen i det.

Så savner jeg stadig væk et svar på mit spørgsmål om den kraftige forringelse af betalingsbalancen og specielt turistbalancen, som næste år – efter bogen her, »Økonomisk Oversigt« – går fuldstændig agurk i et kæmpeunderskud.

Anden næstformand (Henning Grove):

Fru Anne Birgitte Lundholt for en kort bemærkning, og så går vi videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Anne Birgitte Lundholt (KF):

Til fru Pia Gjellerup: Jo, vi vil gerne se fremad, og vi håber egentlig også, at regeringen gerne vil se fremad, og vi tror på, at Socialdemokratiet også har vilje til det. Men skal man se fremad, bliver man nødt til at kigge på udgangspunktet.

Udgangspunktet er, at regeringen har måttet opjustere sit arbejdsløshedsskøn igen. Vi har alle et ønske om at få flere i arbejde, og hvis det, man har lavet, ikke fungerer, således at man får det antal i arbejde, man har regnet med, så er det vel også rimeligt, at man med åbent sind og uden at være blokeret på forhånd går ind i forhandlinger om, hvorvidt vi dog ikke kunne gøre noget bedre for at få nogle flere i arbejde. Det er det, vi kommer med konstruktive forslag til.

Hr. Erhard Jakobsen siger, at vi ikke skal være så flove over gælden. Jeg vil også kvittere og sige, at Det Konservative Folkeparti erkender sit medansvar for opbygningen af velfærdssamfundet. Vi erkender vores medansvar for, hvor vi står i dag. Men vi synes godt, at vi også nu, hvor vi har muligheden for det, når vi har en høj vækst – ikke alene af hensyn til vores børn, men måske også af hensyn til vores egen nattefred de kommende år – kunne begynde at få afdraget vores gæld, for det er en meget høj rente, vi betaler hver måned, og det er jo det, som gør, at både virksomheder og private og staten kan lide rentedøden.

Hr. Bjørn Elmquist siger, at man kan tale renten op. Nu har hr. Frank Dahlgaard givet nogle facts om renten, så det behøver jeg ikke i den

korte taletid, men hr. Bjørn Elmquist siger, at man også kan tale renten op. Ja, vi har visse ting, som vi er enige om at man ikke drøfter, men det er vel ikke sådan, at man ikke i en finanslovdebate kan få lov til at drøfte, at regeringen kraftigt har øget skønnet over inflationen, og at renten i regeringens tid er steget fra seksetallerandet og så til 10, altså steget. Det er jo fakta, som finansmarkedet udmærket er klar over, og som jeg føler også må indgå og specielt som udgangspunkt for at få et bedre finanslovsforlig ud af hele seancen.

Jes Lunde (SF):

Det forslag til finanslov, som regeringen har lagt frem for os her i Folketinget, trænger efter SF's opfattelse til en kraftig revision, inden det bliver vedtaget engang i december måned.

Det skyldes jo især, at arbejdsløsheden bliver ved med at være tårnhøj. Der har været megen diskussion i løbet af de timer, vi har snakket om finansloven her i dag, om, hvordan ledighedstallene har udviklet sig, men ét står jo i hvert fald fast: arbejdsløsheden er alt, alt for høj med langt over 300.000 arbejdsløse. Det er en skamplet på samfundet, og det er helt urimeligt, at man fra flertallets side her i Folketinget bliver ved med at finde sig i så høj en arbejdsløshed, for det er ikke nødvendigt. Det står i Folketingets magt at påvirke det meget betydeligt.

Vi savner også, at indsatsen imod arbejdsløsheden bliver koblet sammen med, hvad vi vil med vores samfund. Regeringen har jo lagt op til, at det er væksten i privatforbruget, der skal trække dansk økonomi ud af krisen, men det er efter min bedste mening perspektivløst, både fordi det slet ikke giver nogen chance for at løse arbejdsløshedsproblemet – produktionen kan nemlig sagtens vokse, uden at det giver flere ansatte – og fordi det miljømæssigt er et helt forkert signal at satse på et endnu større privatforbrug i et af verdens rigeste lande.

Hvis vi prøver at kigge lidt på, hvordan udviklingen har været i vores økonomi i de seneste 30 år, så vil vi kunne se, at produktionen i den private sektor er blevet fordoblet på 30 år. Og hvor mange flere ansatte har man så skullet have for at klare denne vækst? Ja, svaret er faktisk 200.000 færre ansatte, selv om produktionen er blevet fordoblet. Derfor er det helt forkert at tro, at bare man får noget mere vækst i det private erhvervsliv, forsvinder arbejdsløsheden som dug for solen.

Det gør den altså ikke. Man har i høj grad en jobløs vækst. Produktiviteten – altså evnen til at producere mere pr. ansat pr. time – stiger kraftigere end produktionen. Man kan sagtens klare en stigning i produktionen uden at ansætte flere folk overhovedet, og derfor er vi nødt til at kigge på helt andre midler, når vi skal have arbejdsløsheden væk, end troen på den blinde vækst.

Vi burde derfor i stedet for kigge på, hvad hver har af reelle behov i det her samfund. Hvad er det for problemer, vi reelt har, og som vi gerne vil have løst i de kommende år? Lad os prioritere dem, når det drejer sig om også at få bekæmpet arbejdsløsheden.

For SF at se er et af vores store problemer, at vi har et miljø, som lider skade. Vi har en forurening, som vi døjer med at få bragt ned, og vi har mange områder, hvor Folketinget har vedtaget nogle handlingsplaner på miljøets område, som slet ikke bliver opfyldt. Derfor er det oplagt for os at se at lave en grøn beskæftigelse. Det har vi så fremlagt et beslutningsforslag til, hvor SF peger på en masse af de områder, hvor man kan tage fat. Man kan tage fat ved at lave byggeriet mere økologisk bæredygtigt, ved at tænke på genanvendelse, ved at tænke på ressourceforbruget i den måde, man planlægger på.

Man kan gøre det ved at lave en bedre trafikpolitik herindefra. Vi har jo en trafikhandlingsplan, som er vedtaget, og som siger noget om, hvordan forureningen for trafikken skal bringes ned. Vi ved også, at det går den helt forkerte vej. Forureningen fra trafikken stiger og stiger, og det er, fordi man prioriterer forkert. Det er, fordi man bygger videre på motorvejene i stedet for at udbygge den kollektive trafik, der kunne dæmpe forureningen på det her område.

Vi vil også gerne pege på udbygningen af den vedvarende energi, som går alt for langsomt. Vi er stadig væk alt for meget baseret på et forbrug af kul, olie, naturgas, det, man kalder fossile brændstoffer, hvor der frigives CO₂, når man brænder brændstofferne af, og hvor vi altså får nogle helt uoverskuelige klimavirkninger i verdenssamfundet, hvis man bare fortsætter ad den vej. Derfor er vi jo nødt til at få os omstillet til vedvarende energikilder, til brug af vindmøller, til solvarme, til biomasse osv.

De penge, der afsættes til at udvikle de her områder, er alt for ringe. Og igen: Når vi står med en masse arbejdsløse og man snakker om, at dem skal vi få i arbejde ved bare at øge det private forbrug, så var der jo meget mere per-

spektiv i at sige, at vi gerne vil øge beskæftigelsen, men vi vil gøre det ved at løse nogle problemer f.eks. ved at udbygge den vedvarende energi. Det samme gælder energibesparelser. Der er utrolige muligheder for energibesparelser, måske ikke så meget hos private mere – dér er der jo sparet meget gennem årene, fordi der har været grønne afgifter – men i erhvervslivet har man stort set ikke betalt afgifter på energien, og derfor er der også her nogle helt kolossale muligheder for at spare på energien.

Vandbesparelser er det næste eksempel, jeg vil nævne. Vi har ganske mange steder i Danmark, hvor vandforbruget bestemt ikke er bæredygtigt, hvor man pumper vand op af ringere og ringere kvalitet og efterhånden begynder at bruge overfladevand. Det er et særkende ved Danmark, at man altid bare kan drikke det vandhanevand, man har. Det er en situation, som vi snart kan miste. Vi kan komme i den situation, som mange storbyer rundt omkring i verden allerede er i, at det absolut ikke er anbefalelsesværdigt at drikke det vand, der kommer ud af hanen. Den situation kommer vi også i, hvis vi ikke passer på, hvis vi ikke beskytter vandressourcerne, hvis vi ikke sørger for at spare på vandforbruget de steder, hvor man har problemer med vandforbruget, og det har man jo f.eks. i København, det har man jo f.eks. i Århus, hvor genetableringen af ressourcerne slet ikke kan stå mål med forbruget. Det kræver så, at vi får de grønne afgifter, som gælder på vandområdet, udbredt til også at omfatte erhvervslivet, for det er jo meningsløst, hvis de ikke også skal være med til at sørge for, at vi kommer i en mere økologisk balance.

Så vil jeg nævne jordrensning som et eksempel. Vi har en række kemikalieforurenedede grunde her i Danmark, skader fra 1960'erne og 1970'erne, hvor man i et vist omfang ikke vidste bedre, men i hvert fald gravede giftstoffer ned mange steder, og nu står vi så med problemet. Vi ved, at med det niveau, indsatsen kører på i øjeblikket, vil det tage årtier at få fjernet de kemikalieforurenedede grunde.

Hvorfor skal det gå så langsomt? Hvorfor vælger vi i en tid med arbejdsløshed at sige, at vi har tid til at bruge 20, 30, 40 år på at få fjernet nogle kemikalielossepladser med den risiko, det indebærer for, at farlige giftstoffer når at komme ned til vores grundvand og kommer ud af vores egne vandhaner? Lad os få sat noget mere tempo på den sag, lad os få ryddet op efter fortidens synder.

Det samme gælder kloakreivering. Vi har masser af utætte kloakledninger; det var også en ordentlig opgave at tage fat på. Lad os fremrykke sådan nogle ting i en tid med arbejdsløshed!

Så har vi brug for at få omstillet vores fødevarereproduktion til at være mere økologisk. Der er glædeligvis en stigende interesse hos forbrugerne på det her område. Man kan opleve i øjeblikket, når man kommer i butikkerne, at de økologiske varer er solgt inden klokken 12, fordi de bliver revet væk. Det er glædeligt, men det giver jo også et signal til os om, at der er behov for at få omstillet vores produktion, sådan at vi kan producere mere af den slags. Det er faktisk det, folk gerne vil have – noget, som er økologisk forsvarligt.

På genanvendelsesområdet er der også mange eksempler på, at der genanvendes for lidt: På bygningsaffald, glas, papir og organisk affald og også sådan noget som bilskrot, hvor regeringen jo har vedtaget en bilskrotningspræmie uden overhovedet at tænke på, at der var brug for en ordentlig opsamling af alle de affaldsstoffer, der dermed blev frigivet, bly fra akkumulatorer, rensevæsker, bremsevæsker, olie osv.

Så er der endelig også brug for en naturgenopretning. Vi ved, at der er en meget stor interesse rundt omkring i samfundet for at lave naturgenopretning. Der ligger en masse færdige projekter til det, som bl.a. Danmarks Naturfredningsforening og Dansk Skovforening har peget på, men der mangler penge til at gøre noget ved det. Det synes vi fra SF's side er uforståeligt. I en situation, hvor der er masser af mennesker, der går arbejdsløse, hvorfor så ikke sørge for at give den en ordentlig skalle og få løst nogle af de miljøproblemer, som vi vitterlig har?

Tilsvarende er der efter vores opfattelse god samfundslogik i at få løst de mange venteliste-problemer på det sociale område, samtidig med at vi gør en indsats mod arbejdsløsheden. Det drejer sig om at gøre dagpengene aktive. I stedet for at udbetale tocifrede milliardbeløb passivt i arbejdsløshedsdagpenge vil vi meget hellere have, at arbejdsløshedsdagpengene kommer ud i kommunerne og bliver brugt aktivt til at løse nogle af de venteliste-problemer, man har. Det er der mange kommuner, som sukker efter. Jeg kan bare som eksempler nævne Kolding Kommune og Århus Kommune, som allerede har henvendt sig og sagt: Vi har nogle ting, vi gerne vil lave, vi vil gerne have en bedre hjemmehjælp i kommunen, men det er for dyrt for os, hvis vi skal bære hele udgiften selv, så hvis nu staten

ville spæde til med de dagpenge, staten sparer, når kommunen ansætter flere hjemmehjælpere; så bliver det pludselig meget mere overkommeligt for kommunen at gøre noget ordentligt ved hjemmehjælpen.

I valgkampen lovede stort set alle partier herinde at gøre noget mere for de ældre, og stort set alle var enige om, at det var uanstændigt, så ringe mulighederne var for at komme på et plejehjem, så ringe mulighederne var for at få en ordentlig hjemmehjælp, så lad os da love hinanden, at i finanslovforhandlingerne får vi faktisk gjort noget ved den sag.

Tilsvarende foreslår SF en børnepasningsgaranti. Regeringen siger, at den er godt på vej med det, og det er den også, der sker en del ude i kommunerne i øjeblikket, men i SF kan vi jo se, at der er mange kommuner, der stadig væk er langt bagud, og det synes vi er en forkert politisk prioritering. Vi synes, det er uholdbart, at der stadig væk er børnefamilier, der ikke aner, hvad de skal stille op med ungerne, når barselorloven er færdig. Lad os da ansætte de mennesker, der skal til at for lave en fuldstændig børnepasningsgaranti! Der er jo nok, der gerne vil i arbejde.

En vigtig forudsætning for at fremtidssikre et samfund er, at vi foretager de nødvendige investeringer i uddannelse. Der har været en del diskussion i løbet af dagen om flaskehalsproblemer. Man taler så meget om, at hvis vi skal have arbejdsløsheden ned i for hurtigt et tempo, så bliver der flaskehalsproblemer og mangel på arbejdskraft, og mit svar er: Ja, det tror da pokker. Med de nedskæringer, som de borgerlige regeringer har foretaget på arbejdsmarkedsuddannelserne hele vejen op gennem 1980'erne, er der ikke noget at sige til, at der mangler faglig arbejdskraft på nogle områder. Men det er lidt for meget at skulle høre på, at det er de borgerlige partier, der siger, at nu kan vi ikke gå så hurtigt frem, og at det ikke kan nytte noget at nedbringe arbejdsløsheden så meget, for så bliver der bare mangel på arbejdskraft. Og hr. Thor Pedersen kunne fortælle, at de folk, der var på arbejdspladserne, var dem, der kunne noget, og de kunne ikke sådan lige erstattes af andre.

Jamen hvornår tager vi os så sammen til at lave en ordentlig uddannelsesindsats? Hvornår tager vi os sammen til at give de ufaglærte den chance, som de skal have for at få en egentlig faglært uddannelse? SiD og Kvindeligt Arbejderforbund lavede en rapport for et par år siden, der hed: »År 2013 – den kompetente fagar-

bejder«, som jeg synes var et flot bud på, hvad der skulle til, for at de ufaglærte grupper får en chance på arbejdsmarkedet. Vi ved jo, at arbejdsløshedsprocenten er meget, meget større hos SiD og blandt Kvindeligt Arbejderforbunds medlemmer, end den er i mange andre faggrupper: Sådan er det jo; når man har haft arbejdsløshed i lang tid, så bliver det dem med de svageste kvalifikationsbaggrunde, som bliver mest arbejdsløse. Og svaret på det er jo at give dem en fair chance for at komme ordentligt ind på arbejdsmarkedet, få en ordentlig, kompetent faglig uddannelse. Og det tager altså nogle år, for det er en kæmpeopgave, og der er i hundredtusindvis af mennesker, der mangler uddannelse. Derfor skal efteruddannelsesindsatsen i samfundet meget, meget højere op, end den er i øjeblikket.

Vi har i øjeblikket ca. 2 pct. af vores arbejdsstyrke under faglig efteruddannelse, i Sverige har man det dobbelte. Det siger noget om, hvor stor en ændring i vores uddannelsesindsats der skal til. Fra SF's side håber vi meget, at det kan blive et tema i finanslovforhandlingerne, og at vi kan få afsat nogle penge til at få igangsat en omvendt efg-uddannelse, der starter med det praktiske og slutter med det teoretiske, hvor der kan blive plads til, at så mange ufaglærte som muligt kan komme ind og få den kompetence, de ønsker sig.

Vi ønsker også fri adgang til de videregående uddannelser, fordi vi på mange områder kan se, at de prognoser, man tidligere har lavet, når man lavede adgangs begrænsning til de videregående uddannelser, ikke har holdt en meter. Så var der et år, hvor man nedlagde lærerseminarier i massevis – nu begynder man at have problemer med, hvor man skal gøre af eleverne, når man udvider igen. Man sparede på børnehaveseminarier – i dag mangler man pædagoger. Vi har masser af eksempler på, at den planlægning, man har lavet for de videregående uddannelser, har været fuldstændig forkert. Derfor tror jeg på, at det er på tide, at vi får lavet fri adgang til de videregående uddannelser, og at vi får de unge i gang med de uddannelser, som de interesserer sig for. Det tror jeg nemlig også vi får både bedre mennesker og en bedre arbejdskraft ud af. Hvis folk uddanner sig til noget, de virkelig kan lide, så bliver de gode til det, så interesserer de sig for faget, så får de noget ud af det, og så bliver de også fleksible. Og det er det, samfundet har brug for. Vi har ikke brug for, at man uddanner sig snævert inden for et område

og så ikke kan andet. Men er man på et område, man er god til i forvejen, så har man også den fleksibilitet, som samfundet har brug for.

Derfor tror jeg ikke, vi skal tænke så meget i planlægning af, præcis hvor mange vi vil have optaget på de forskellige uddannelser. Vi skal i stedet for sørge for, at der er et bredt uddannelsesstilbud af gode, kvalitetsmæssige uddannelser, som så også får de bevillinger, de skal have. Det har været en uskik i de senere år i Folketinget, hvor der har været vilje til at oprette flere uddannelsespladser, at man så har oprettet dem uden at sende penge med. Det betyder, at der er risiko for, at kvaliteten i den uddannelse, der gives – f.eks. på vores universiteter – kan falde, og det synes jeg også vi må tage fat på i finanslovforhandlingerne.

SF er helt på det rene med, at det, der i sidste ende skal betale for alle de her ting, er produktionen i den private sektor. Det er den, der skal finansiere samfundet, og derfor lægger vi også vægt på, at der er gode betingelser for at etablere private arbejdspladser. Ja, faktisk ønsker vi os en bedre iværksætterpolitik end den, der er i øjeblikket. Vi synes, det er vigtigt at få flere unge mennesker til at interessere sig for den tanke at starte en selvstændig virksomhed. Vi vil gerne have, at kommunerne har mulighed for at oprette steder, hvor iværksættere kan komme ind, hvor de kan leje sig ind på maskiner, på kontorudstyr, på reception, på økonomi, på bogføring, på alt det, som mange iværksættere i dag knækker halsen på. Lad os give dem en bedre mulighed for at komme i gang og for at etablere sig med deres virksomhed. Vi ønsker også udviklingskontrakter, hvor det offentlige går mere målrettet ud og siger: Vi har brug for at få udviklet produkter på det og det område, kan I levere noget dér? – og på den måde er med til at igangsætte en positiv udvikling i nogle erhvervsvirksomheder.

Samtidig er det selvfølgelig også SF's holdning, at der skal være gode forhold for de ansatte på virksomhederne, og at de skal have en mulighed for at få indflydelse på deres egen hverdag. Og derfor er et af de forslag, som vi gerne vil i diskussion med de andre partier om i løbet af finanslovforhandlingerne, et forslag om at give medarbejderne bedre muligheder for at overtage deres virksomhed.

I USA har man en model, hvor medarbejdere, der ønsker at overtage deres virksomhed, kan få nogle rentebillige lån til det. Det har betydet, at der faktisk er en pæn del af virksomhederne i

USA; som i øjeblikket er medarbejderejet. Hvorfor skal vi gå bagefter på det punkt? Hvem har noget imod det i Folketinget? Det ville jeg gerne høre. I SF ønsker vi os det i hvert fald meget. Hvis nogle ansatte virkelig ønsker at overtage deres virksomhed, ønsker at købe den, så synes vi, det ville være helt fint at få noget mere af den slags.

Det er ikke alle, der får en plads på arbejdsmarkedet, uanset hvor megen vækst vi får i produktionen i det private erhvervsliv. Med regeringens egne tal forventer man, at der er over 300.000 arbejdsløse næste år. Og derfor er vi nødt til også at have en fordeling af arbejdet. Der synes vi i SF, at orlovsordningerne var et meget vigtigt gennembrud, og vi synes, det er utrolig vigtigt at holde fast i dem, både orlov til uddannelse, hvor vi skal holde fast i en dækning på 100 pct. af dagpengene og ikke de 80 pct., som det ligger i lovgivningen skal falde til 80 pct. fra 1. april. Det synes jeg vi skal have lavet om, så vi fastholder de 100 pct. på uddannelse. Vi skal have fastholdt retten til forældreorlov, vi skal have fastholdt sabbatorloven, og vi skal i virkeligheden have udbygget mulighederne for at lave det, der kaldes en skraldemandsmodel, hvor man altså lokalt på en arbejdsplads beslutter sig for at tage nogle flere ind i sjakket og deles om de lønninger og de dagpenge, der kan komme ind i en pulje. Det var det, århusskraldemændene som de første foreslog så flot, de var faktisk parat til at dele deres arbejde og indkomst med nogle af deres arbejdsløse kolleger. Det synes jeg var flot solidaritet. Det er op til os herinde i Folketinget at skabe mulighed for, at man kan lave sådan noget.

Der er en del langtidsledige, der står til at falde ud af dagpengesystemet. Det synes vi i SF er uacceptabelt, vi synes egentlig ikke, man overheadet skal kunne falde ud, det har vi lavet et beslutningsforslag om at forhindre.

Vi mener også, der er andre klare behov for sociale forbedringer. Vi vil pege på de laveste satser for overførselsindkomsterne, den lave efterlønsats og almindelig førtidspension som steder, hvor der er brug for forhøjelse. Tilsvarende vil vi gerne have ophævet varighedsbegrænsningen på sygedagpenge.

Vi går til finanslovforhandlingerne for at få flest mulige af de nævnte forslag gennemført, samtidig med at vi lægger afgørende vægt på, at underskuddet på statsfinanserne holdes nede. Vi så faktisk gerne, at det blev mindre end de 45 mia. kr., regeringen regner med. Statsfinanserne

skal for os at se ikke bruges som argument for at lade være med at løse væsentlige politiske opgaver; de skal bruges som et stærkt argument for, at den økonomiske politik skal sammensættes ansvarligt, og at man skal være villig til at betale de regninger, man udskriver under forhandlingerne. Derfor er vores forslag selvfølgelig også fuldt finansierede gennem besparelser og gennem nye indtægter. Vi deler nemlig ikke den skræk, som mange andre partier har, for at finde pengene, hvis bare de tages de rette steder, f.eks. ved at gøre forurening dyrere og gennem højere formueskatter og lignende.

Et særligt kapitel i finanslovforhandlingerne bør være indførelse af grønne afgifter for erhvervslivet på samme niveau som for forbrugerne i løbet af en meget begrænset årrække. Det provenu ønsker vi tilbageført for at lempe erhvervslivets omkostninger ved at ansætte folk. Tanken er altså ikke samlet set at dræne virksomhederne for kapital; tanken er at give dem en kraftig indsprøjtning i retning af at få omstillet deres produktion til at være miljømæssigt bæredygtig. Der ligger kolossale miljøgevinsten at hente dér, og det er en opgave, som vi ikke synes kan vente længere.

SF er, som det er fremgået af min tale, parat til forhandlinger. Vi har en række klare krav, og hvis vi får den nødvendige imødekommelse, er vi også klar til at lave en aftale med regeringen. Nu er det op til regeringen, om den er parat til at få revideret sin finanslov, så den bliver mere socialt og miljømæssigt ansvarlig, og så viljen til at løse samfundsproblemer får en stærkere placering på bekostning af andre løfter til de i forvejen mest velstillede danskere.

Vi synes, det er helt galt at gå rundt og love lempelser i formueskatten, samtidig med at der er et tordnende underskud på finansloven. Hvis man holder op med den slags og i stedet for er villig til at snakke om, hvordan vi får løst samfundets problemer – både arbejdsløsheden, miljøproblemerne og de sociale problemer på én gang – på en økonomisk ansvarlig måde, så er det SF, man skal gå til.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (RV):

Jeg synes, der var mange interessante ideer hos SF's ordfører: miljøafgifter og spredning af ejendomsretten for at nævne nogle af dem i flæng, og de er jo udspunget af det, som hr. Jes Lunde også understregede, nemlig en vilje til ansvarlighed og en klar understregning af det faktum,

at det er det, man kalder de produktive erhverv, der skal få tingene til at køre rundt. Det er naturligtvis ikke det eneste, der skal afgøre samfundsudviklingen, men at det er en meget vigtig brik i det, fik vi understreget her.

Jeg vil godt spørge om SF's holdning til at stemme for eller imod finansloven, når det kommer til stykket, altså om ansvarligheden også vil gå derhen, eller om man vil sige: Det afhænger af, om vi er kommet med i et egentlig bredt forlig. Er det dét, der i sidste instans afgør, om SF vil kunne stemme for næste års finanslov?

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Hvordan SF stemmer i sidste ende afhænger jo af, hvordan finansloven bliver. Hvis det bliver en god finanslov, hvis SF får nogle indrømmelser på de områder, jeg har nævnt her, så er vi klar til at stemme for finansloven; det er helt oplagt, og det er dét, vi går efter.

Vi går efter at få politisk indflydelse i de kommende måneder, og hvis regeringen kan levere varen, hvis regeringen kan give os noget indflydelse, så ender vi også med at stemme for.

Kim Behnke (FP):

Det forslag til finanslov, som regeringen har fremsat, følger jo meget godt i forlængelse af den politik, regeringen i det hele taget har ført, så set med de øjne, man måtte have som regeringspartnere, er der jo ikke de store overraskelser.

Men vi andre i oppositionen må nok sige, at vi er skuffede. Vi er skuffede over, at man ikke fra regeringens side i langt højere grad udnytter den gunstige økonomiske situation, der er i øjeblikket, til at få rettet op på nogle af de skævheder, der er i den danske økonomi. Tværtimod har vi set et finanslovsforslag, hvor helt unødvendige områder som ulandsbistand, øgede kulturbudgetter og mere orlov opprioriteres, mens man lader det store underskud vokse. Vi er i den situation, at inflationen er stigende, at markedsrenten er alt for høj, og selv med risiko for at blive anklaget for landsskadelig virksomhed vil vi fastholde det synspunkt, at vi skal have renten ned. Det må man kunne tillade sig at sige i en finanslovdebat.

Vi mener også, at det er bekymrende, at vi igen er meget langt fra de EU-krav, der er, de såkaldte konvergenskrav. Skiftende regeringer har de seneste år lavet mange forskellige krumspring i forsøget på at sandsynliggøre, at Dan-

mark alligevel levede op til konvergenskravene. Man har indbudgetteret Den Sociale Pensionsfond, som var det en del af statens formue, man har indregnet forventede skatteindtægter fra pensioner i de kommende år og på forskellig vis søgt at snyde med tommelfingeren på vægten. Men selv med disse efter vores mening ikke særlig ærlige justeringer er det stadig væk sådan, at Danmark ikke kan leve op til konvergenskravene og det oven i købet i en situation, hvor vi burde have økonomiske muligheder for det.

En af de lidt kedelige oplevelser, jeg havde i den netop passede folketingsvalgkamp, var, når jeg rundt omkring mødte helt unge mennesker, der ikke havde nogen som helst forståelse for, at den store gældsbyrde, staten har opbygget, faktisk mere er deres problem end vores problem. Man har i så mange år levet under parolen »Det går nok alt sammen«, og derfor var der slet ingen forståelse for, at den gældsudvikling ikke skulle kunne fortsætte. Tværtimod mødte jeg langt de fleste steder kravet om, at velfærden, velfærdsgoderne, skal forøges, og de må i hvert fald ikke indskrænkes. Alt betragtes i dag som velerhvervede rettigheder, som man ikke kan reducere.

Det er faktisk bekymrende, at vi har en opvoksende generation, som har den opfattelse, at det store tagselvbord i den offentlige sektor er ubegrænset, og at hver gang der kommer en ny ret på bordet, skal alle også smage den ret. For vi ved godt, at det går ikke, og på et eller andet tidspunkt vil man være nødsaget til at klappe kassen ganske voldsomt i, og til den tid vil befolkningen ikke kunne forstå, at det sker, al den stund et flertal af Folketingets medlemmer i så mange år har bildt befolkningen ind, at der gjaldt ad libitum-reglen ved det store velfærdsbord.

På et tidspunkt under valgkampen var der en ung enlig mor, som på et vælgermøde spurgte, hvad de forskellige partier havde tænkt sig at gøre for hende, og fra den lange række af halv- og helsocialistiske partier var der jo løfter om fri plads i daginstitutioner, der var løfter om bedre bolig, og der var løfter om højere ydelser. På det tidspunkt, da jeg fik ordet, lovede jeg hende, at en del af vores politik ville betyde, at der ville blive nogle flere arbejdspladser. Hun bad så om en replik, og hendes replik var minsandten, at en arbejdsplads var sådan set det sidste, hun ønskede sig. Efter mødet havde jeg en snak med hende, og det var helt klart og tydeligt, at det at

skulle have et arbejde simpelt hen var det sidste, hun ønskede sig her i tilværelsen. Hendes ægte, oprigtige ønske var at kunne få en livslang forsørgelse fra det offentlige.

Der er altså nogle meget store grupper i det danske samfund, som af flertallet her i Folketinget er blevet bildt ind, at man kan leve livet uden nogen sinde at gøre en indsats, at man kan leve livet udelukkende ved, at andre danskere betaler. Det er efter min mening udtryk for en helt uacceptabel egoisme; det er meget egoistisk at forlange at leve sit liv uden at skulle gøre en indsats.

Nogle af konsekvenserne af den måde, vi har indrettet vores samfund på, ses som symptomer i øjeblikket. Man kunne f.eks. i Berlingske Erhverv fra den 11. oktober d.å. læse om, hvordan de to store a-kasser for selvstændige, nemlig DANA og ASE, i øjeblikket har en tilstrømning på tusindvis af medlemmer. Tusindvis af erhvervsdrivende tegner nu forsikring hos dem. Som a-kasser glæder de sig selvfølgelig over tilstrømningen, men de erkender dog, at det er et symptom. Det er, fordi de, der driver selvstændig erhvervsvirksomhed i Danmark, er så usikre på fremtiden, så usikre på, om de er i stand til at fortsætte, at de nu i større udstrækning end nogen sinde før melder sig ind i en a-kasse.

Tidligere var det jo sådan, at det at drive selvstændig virksomhed var noget, man var stolt af; det var noget med, at man ønskede at klare sig selv. Men man kan se, at naboen går konkurs, at genboen går konkurs, og derfor forsøger folk at sikre sig selv. Det er ganske naturligt, men vi synes, at det er et meget kedeligt symptom på den økonomiske udvikling, der er i Danmark.

De fag, de områder, hvor der er grund til størst bekymring, er vores såkaldte basiserhverv. Uanset hvor kedeligt det er at skulle gentage det, så er vores landbrug, vores fiskeri og vores industri dér, hvor den største del af samfundskagen, den, vi alle sammen lever af, bliver skabt. De erhverv bliver klapiagtet af regeringen med nye regler, med nye bestemmelser, med højere skatter og med nye afgifter, alt sammen til skade for udviklingen i de erhverv. Og når det så går galt, skaber man kunstige ordninger, hvor de pågældende ender på mere eller mindre passiv forsørgelse af det offentlige. Det går ganske enkelt ikke.

Et andet symptom kan man læse meget om i Det Fri Aktuelt af dags dato, nemlig om de mange danskere, der i disse år flytter til Sverige. De får bopæl i f.eks. Landskrona, og så har de

stadig væk arbejde i Danmark. Det er en helt legal trafik, der foregår, men det er jo dybt bekymrende for et samfund som det danske, at vi altså eksporterer gode skatteydere til Sverige. De har deres arbejde og deres indkomst i Danmark, men fordi vi har valgt at have et så uforskammet højt skattetryk, vælger de i stedet for at slå sig ned i Sverige. Nu kunne man tro, at det var spekulanter og folk med forskellige former for onde økonomiske hensigter, som udelukkende gjorde det for at – som det hedder på nudansk – score kassen. Men rent faktisk viser undersøgelsen, at det er ganske almindelige danskere; det er socialpædagoger, det er børnehavepædagoger, og det er skolelærere og andre, som altså vælger at flytte til Sverige, fordi de ikke længere kan magte de høje skatter i Danmark. Derfor er det Fremskridtspartiets opfattelse, at der må ændres i den skattereform, som vi i øjeblikket har taget hul på. Når jeg siger taget hul på, så er det, fordi vi nu har haft det gode år, nu kommer alle de onde år.

Vi har haft 1994, som var det år, hvor man – med regeringens udtryk – skulle lave en kickstart. Man gav folk en lille skattelettelse, og den skal nu kradses ind i 1995, 1996 og videre frem til 1998. Festen er forbi. Næste år stiger brutto-skatten fra 5 pct. til 6 pct., og de grønne afgifter begynder for alvor at tage fat. Rigtig mange mennesker vil først i marts-april måned, når de får deres fjernvarmeafregning, vandafregning og elafregning, opdage, at allerede i 1994 er de grønne afgifter begyndt at tage fat, og i 1995 går det for alvor løs.

En anden fest, der også er forbi, er festen med de mange låneomlægninger; det er nu begyndt at fase fuldstændig ud. De elementer, der har været i 1994, og som har været med til at sætte ekstra skub i økonomien, forsvinder i 1995. Derfor kan vi godt frygte, at ledigheden vil stige endnu mere, end regeringen har opjusteret tallene til i 1995. Det betyder altså, at det lillebitte fald i underskuddet, som regeringen budgetterer med, kan blive spist op meget hurtigt, bare ledigheden stiger den mindste smule.

Det, man burde gøre, var at gennemføre nogle skattelettelser, gennemføre nogle lempelser for den danske befolkning, som har varig karakter. Det med at gøre det et enkelt år får vi ikke varige effekter ud af, og det burde regeringen have vidst, for vi har året 1969, som stadig væk er det år, der kan refereres til.

I 1969, hvor man gik over til kildebeskatningen i stedet for som før, hvor man afregnede skatten for alle på samme måde som for dem, der kaldes B-skatteydere i dag, havde man det såkaldt skattefrie år, og det år var væksten i økonomien på næsten 7 pct. Men det var kun et enkelt år. Det fladede meget hurtigt ud igen efter 1969, og så tog skatteskruen for alvor fat, så man kunne blive i stand til at finansiere de mange store og små retter på velfærdsbordet.

Vi er bange for, at når 1994 – ikke som et skattefrit år, men som det år med kickstarten – nu faser ud, bliver det ganske markant værre at være skatteyder i Danmark. Budskabet kan selvfølgelig være, at så kan nogle flere flytte til Landskrona, men det gavner ikke nogen som helst ud over den svenske statskasse.

Vi ønsker altså at være med til at få skabt nogle forbedringer både for dansk erhvervsliv og for den danske samfundsøkonomi i det hele taget, nogle forbedringer, der er perspektiv i. Det er ikke kunstige tilskudsordninger, og det er ikke det, at hver gang regeringen observerer et problem i en erhvervsgren, prøver man at udtænke en ny tilskudsordning. Varige og permanente løsninger er dem, som er funderede på sund, kommerciel drift uden offentlig indblanding. Og dér har regeringen en kolossal mangel i sin måde at anskue samfundsøkonomien og udviklingen på.

Når regeringen taler om en aktiv erhvervs politik, når regeringen taler om en aktiv indsats over for uddannelse og forbedringer for dem, der allerede er i arbejde, deres viden og uddannelse, så betyder det alt sammen, at man ønsker at give offentligt tilskud. Der er ingen steder, hvor man går ind og erkender, at lempelser er en langt bedre vej at betrede.

Nu er det jo sådan, at vi i Fremskridtspartiet har en tradition for ved finanslovsforslagene at komme med ganske mange ændringsforslag. Det plejer at være i størrelsesordenen 1.000 stykker. Sidste år var ingen undtagelse; også til finansloven for 1994 var der ganske mange ændringer fra Fremskridtspartiet.

Vi har med de ændringer ikke bare dokumenteret, at den politik, vi står for, hænger sammen; vi har også været så hudløst ærlige over for vore vælgere, at vi godt vil være bekendt krone for krone at vise, hvordan Fremskridtspartiet egentlig har tænkt sig at gennemføre sin politik. Vi har aldrig fået alverden af de ændringsforslag vedtaget, men det bekymrer os nu ikke så meget, for det er stadig væk et vigtigt historisk dokument.

Det forslag til finanslov, som vi nu skal i gang med at forhandle om, indeholder så stort et underskud og så høje skatter, at vi ikke tror, at vi kan nå frem til en situation, hvor vi kan stemme for finanslovsforslaget. Det kan selvfølgelig være, at finansministeren har så mange gode ting i posen til forhandlingerne, der skal starte på mandag, at jeg bliver overbevist om det modsatte. Men som udgangspunkt må vi sige, at det nok ikke ligger i kortene, at der skal indgås et finanslovsforlig med Fremskridtspartiet; i hvert fald ikke et forlig, der har det formål, at Fremskridtspartiet skal stemme for selve finansloven.

Men det skal ikke afholde os fra at fremføre nogle ønsker og synspunkter om temaer, som vi mener man bør tage op.

Det første tema, som vi synes man skal tage op, er det tema, der drejer sig om personskatterne. Vi er nemlig i den gunstige situation, som vi er i ca. hvert andet år, at vi står umiddelbart forud for overenskomstforhandlingerne. Det ville være særdeles godt for dansk erhvervslivs konkurrenceevne, hvis Folketinget vedtog en personskattelettelse. Så kunne man for vores skyld godt gøre den betinget af, at overenskomstforhandlingerne havner på et fornuftigt niveau; og, når det så er konstateret, så udløse personskattelettelsen.

Der er måske nogle, der vil ryste lidt på hånden og spørge: Kan det nu lade sig gøre? Ja, Folketinget har gjort det en gang tidligere; det var i forbindelse med afskaffelse af sømandsskatten. Da sagde lovtekstens sidste paragraf, at skattelettelsen først trådte i kraft, når arbejdsmarkedets parter – på det tidspunkt rederierne og sømændene – stillede med nye overenskomster, hvor man havde indregnet den skattelettelse. Det virkede, og alle er i dag glade for, at man benyttede denne fremgangsmåde.

Vi vil foreslå, at vi gør det samme, men for hele det danske arbejdsmarked, altså tilbyder en skattelettelse og gør den betinget af, at vi får en fornuftig overenskomstmæssig udvikling.

Det vil være så gunstigt et signal til dansk erhvervsliv og være så godt for konkurrenceevnen, at vi er overbevist om, at erhvervslivet så også vil kvittere med at skabe de nye arbejdspladser og lave den eksportforbedring osv., som vi alle sammen har brug for.

Det næste tema, vi synes det er interessant at diskutere, er at få fjernet nogle af de problemer, vi i øjeblikket har lagt på skuldrene af dansk erhvervsliv. Det drejer sig dels om nogle af de

grønne afgifter, f.eks. CO₂-afgiften, dels om en række andre erhvervsskatter. I forlængelse af formiddagens debat: Vi kommer nok ikke i øjeblikket ret meget længere ved at sætte selskabsskatten ned, for den er på et gunstigt lavt niveau i Danmark. Men der er en række andre små og store skattebelastninger på erhvervslivet, som er til utrolig stor gene for de pågældende. Vi synes, at man bør tage hul på det og ganske uideologisk erkende, at de få penge, staten får ind på de konti, er nogle dårlige penge i betragtning af, hvilken bremsende effekt det har på erhvervslivets udvikling.

Så er der også nogle områder, hvor vi mener, at man bør tage fat med egentlige forbedringer. Vi vil ikke længere være med til, at der er så mange mennesker, der ikke kan blive behandlet ordentligt på vores sygehuse. Det gælder både dem, der står på venteliste, dem, der er så heldige at komme gennem ventelisten, men må ligge på gangene eller andre steder, så brandmyndighederne må forlange dem fjernet. Det vil vi ikke længere være med til. Derfor ønsker vi på det punkt en særlig tæt dialog med regeringen om at få det løst.

Det, der har glædet os allermest i den seneste tid, er, at der er flere nu, der tør diskutere det emne, der hedder arbejdsreglerne, emnet overenskomster og emnet arbejdstilrettelæggelse på hospitalerne. Da Fremskridtspartiet første gang begyndte at diskutere det for 5-6 år siden, blev vi betragtet som pariaer, der bare var ude på at genere de overenskomster, der var indgået. Nu er det desværre gået så galt, at der er flere, der har fået øjnene op. Men bedre sent end aldrig, og derfor synes vi, det er et tema, vi bør tage op selv om det koster nogle penge, hvis vi skal have ændret på de mange års fejlagtige ledelse og styring af mange af vores sygehuse og ændret den måde, arbejdet er blevet afviklet på. De penge må findes, og de må afsættes, så de syge kan få en fornuftig behandling. Vi glæder os over, at sundhedsministeren i den forbindelse er parat til at gøre brug af private klinikker og hospitaler; det skulle da også lige mangle andet, når de har kapacitet til rådighed.

Så har vi et hængeparti i forhold til de ældre. Under valgkampen var der ikke grænser for, hvad de politiske partier var parat til at love at der skulle ske inden for ældreområdet. Vi synes ikke, det bare skal blive ved ordene og retorikken fra valgkampen; vi må have omsat det til konkret handling, og derfor vil dét være det næste tema, vi ønsker at tage op under finanslov-

forhandlingerne. Parallelt med det har vi anmeldt en forespørgsel, hvor partierne får mulighed for at stå ved de mange valgkampsløfter.

Endelig har vi et særligt ønske, hvad angår mange af de handicappede; vi mener, at et samfund som det danske med den rigdom, vi har, også må afsætte nogle af de teknologiske ressourcer som f.eks. mobiltelefoner og elektroniske anordninger til at styre hjemmene osv., sådan at de, der må betragtes som nogle af de absolut svageste i vores samfund, kan få deres livsindhold og velfærd forbedret. Derfor mener vi også, at der på de konti bør afsættes nogle ekstra midler.

Hvordan skal det her så finansieres? Dér er vi – modsat mange andre partier i Folketinget – ikke bange for at stille os op og sige: Det koster altså nogle besparelser andre steder; der er altså nogle steder, hvor vi må sige nej, der er nogle steder, hvor vi må reducere, og det er vel uanset, hvor det er henne. Uanset hvor få midlerne er, er der selvfølgelig nogle, der bliver utilfredse, for folk opfatter deres velfærdsgoder som velerhvervede rettigheder.

Men dér må Folketinget udvise det fornødne politiske mod og sige: Der er altså nogle ting, vi ikke længere har råd til, der er nogen ting, som ikke længere kræver offentlig finansiering, der er en masse interesseorganisationer osv., som tror, det er en velerhvervet rettighed, at de er på finansloven med et tilskud. Men det er jo ikke nogen naturlov, at de skal have det tilskud, og derfor kunne man gå ind og overveje at fjerne det.

Derudover mener vi, at der på store temaområder som ulandsbistand bør være en diskussion: Er Danmark et mindre demokratisk eller et mindre humant land, fordi vi betaler den samme ulandsbistand i 1995, som vi gjorde i 1990? Nej, vel er vi ej, vi var jo ikke inhumane eller på anden vis et udemokratisk land i 1990, og derfor kan vi godt stoppe op og sige: Nu har vi ikke råd til at bruge så mange ressourcer til folk ude omkring i verden, når der samtidig er danskere, der har det så dårligt.

Disse og mange flere temaer glæder vi os til at forhandle og diskutere med finansministeren, så vi kommer med glæde til det første møde på mandag. Derefter håber vi på, at regeringen er interesseret i en dialog med Fremskridtspartiet om nogle af de nævnte temaer. Vi er i hvert fald indstillet på at gå i gang med de forhandlinger. Det er ikke sikkert, at det ender med, at vi så stemmer for finansloven, men det kunne være,

at det endte med, at vi fik en fornuftig aftale til glæde for nogle af de svageste i vort samfund, og så kan vi også godt være det bekendt.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (RV):

Hr. Kim Behnke sagde – og nu citerer jeg efter hukommelsen, men jeg har dog skrevet det ned – at Danmark i øjeblikket er langt fra at opfylde konvergenskriterierne. Det skal jeg ikke gennemgå i detaljer, og jeg skal heller ikke indlede en debat, som meget let kan gå hen og blive meget ufolkelig.

Jeg skal også skynde mig at gøre den tilføjelse, at vi helt er på det hold, som siger, at det, at man opfylder konvergenskriterierne, ikke er det eneste succeskriterium.

Vi har hørt Venstre og De Konservative interessere sig meget for vores opfyldelse af succesmålet, nemlig kampen mod ledigheden. Men det er simpelt hen faktisk forkert, hvis man efterlader det indtryk, at Danmark er langt fra at opfylde de betingelser, som skal være opfyldt, for at man kan deltage i det økonomiske og monetære samarbejde i EU. På side 68 i ikke den lille røde, men den lille blå, Økonomisk Oversigt for oktober 1994, just udsendt af Økonomiministeriet, gennemgås ikke alene det ene kriterium, som hr. Kim Behnke interesserede sig for heroppefra, men de 1, 2, 3, 4 kriterier, som gælder for det, man kalder konvergens.

Der er altså fire betingelser. Det er inflationen, det er kapitalmarkedsrenten, det er den offentlige saldo, og det er den offentlige gæld. Jeg skal bestemt ikke gennemgå det i detaljer, og jeg skal heller ikke gøre det her til en eksamination, for der er ingen af os, der er forpligtet til at kunne vide det her på stående fod, men jeg kan ikke efterlade det indtryk, at Danmark er langt fra at opfylde konvergenskriteriet.

Vi opfylder samtlige konvergenskriterier i øjeblikket som et af de meget få lande i kredsen af de 12; kun Luxembourg klarer det hele. Dér, hvor vi i øjeblikket ikke klarer det, er i spørgsmålet om, hvor stor en procentdel vores underskud på den offentlige saldo – og det vil sige både statens, amternes og kommunernes budgetter – udgør af vores bruttonationalprodukt, og dér overskrider vi i øjeblikket, men ifølge økonomiministerens vurdering vil vi til næste år opfylde det med 3,0. Alle de andre betingelser opfylder vi i øjeblikket.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Naturligvis ville det være uacceptabelt, hvis der var ledige job på et område og mennesker, der alligevel er ledige, ikke tager dem. Derfor har CD da også både i valgkampen og senere talt for en opstramning og klargøring af rådighedsbegrebet både geografisk og fagligt.

Men når det så er sagt, vil jeg sige, at jeg synes, at hr. Kim Behnkes dameeksempel fra Århus er noget af det mest urimelige, og jeg er lige ved at sige infame, der er sagt i denne sal i denne debat.

I hr. Kim Behnkes påstand ligger der nemlig, at det skulle være kendetegnende for de ledige i Danmark, at de ikke gider arbejde. Der ligger deri, at de altså vælger at gå på understøttelse i stedet for at tage et job.

Det er et ualmindelig grimt angreb på i hundredtusindvis af danskere, der hver dag har problemer, fordi de faktisk gerne ville have et job, men jobbet eksisterer ikke.

Hele den påstand om, at arbejdsløse er nogle ugidelige mennesker, troede jeg at vi var fri for. Jeg troede, vi var fri for det, når vi møder arbejdsgivere, der får 20, 30, 40, 100 ansøgere til selv de mest banale job, og så skal vi altså nu i dag høre et eksempel fra Århus med en dame, der ikke vil tage et job! Det skal så bruges i denne debat!

Jeg vil godt herfra i alt fald sige, at CD har ingen illusioner om, CD har ingen tro på og ingen viden om, at en overhovedet nævneværdig del af de arbejdsledige tænker på den måde.

Det kan da godt være, der er 10.000 eller 20.000 af de 300.000, der tænker sådan. De har været der altid.

Men at man generelt kan komme her fra talerstolen og i den grad nedvurdere ledige i Danmark, som hr. Kim Behnke gør, er ikke værdigt for en finanslovdebat.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Hver gang vi her i Tinget diskuterer med Fremskridtspartiet om lavere skatter og tilsvarende besparelser, så venter man jo forgæves på at få angivet noget som helst om disse. Jeg ved godt, der kommer en hel masse detaljer, men når man så skal til at summere det, så kommer man til kort. Nu siger hr. Kim Behnke f.eks. i dag, at vi kan tage et af de store temaer, og dér nævner hr. Kim Behnke så ulandshjælpen.

Det er muligt, det er et stort tema for Fremskridtspartiet, men målt på udgifter er det et meget lille tema. Nej, de store temaer, hr. Kim Behnke, hedder folkepensionen, invalidepensionen og de øvrige udgifter i lighed med det; det er skolevæsenet og undervisningen, og det er hospitalsvæsenet. Når vi har brugt de penge, har vi vist stort set brugt to tredjedel af statens penge.

Det er dér, besparelserne ligger, og hvis hr. Kim Behnke vil røre ved noget af det og samtidig taler om, at det gælder om at støtte erhvervslivet, så skal man bare være klar over, at for en meget, meget stor del af landets befolkning gælder det, at der ikke er noget skattetryk, for i kraft af forskellige tilskudsordninger får de mere fra det offentlige, end de nogen sinde når at betale.

Hvis man derfor reducerer skattebyrden for befolkningen i almindelighed, så nedsætter man levestandarden for dem, og hvad vil de så gøre? Ja – det vil SiD's formand sikkert kunne bekræfte – så vil de naturligvis sige: Må vi så få stablet guldet, når vi skal til at forhandle lønninger.

Hvis man reducerer levestandarden for en stor del af lønmodtagerne ved at skære ned på statens budget på de nævnte områder, så lægger man gift under de forhandlinger, som erhvervslivet skal til at føre til foråret. Derfor er det tom snak.

Jeg må komplimentere hr. Kim Behnke for én ting, og det er, at hans tale ikke sluttede som dem, vi har hørt tidligere og navnlig under firkløverregeringen, hvor enhver tale sluttede med at fastslå, at regeringen førte socialistisk politik. Det har hr. Kim Behnke dog ikke vovet at påstå om den regering, der sidder nu.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Der er ingen grund til at fastslå noget, alle ved i forvejen.

Lad mig starte med diskussionen om konvergenskriterierne. Danmark har ikke bare fået en påtale, eller hvad det nu hedder i EU-sprog, for vores uforholdsmæssigt store budgetunderskud, men vi er også i den situation, at den vurdering, at det vil falde til 3 pct. næste år, bygger på en meget spinkel vurdering. Der skal ikke ret megen vækst i ledigheden til, før det ikke længere holder. Det er den ene ting.

Den anden ting er omkring den offentlige saldo. Vi er uenige i den måde, regeringen gør den op på. Det er EU i øvrigt også. Det er kun Dan-

mark, der eksklusivt siger: Jamen vi synes for resten, at alle de penge, der står i Den Sociale Pensionsfond, er statens midler, og det er kun ved at indregne dem, at man er i stand til at komme under de 3 pct., som er kravet omkring den offentlige saldo.

Derfor synes vi, at man i stedet for at glæde sig over, at man ved hjælp af lidt regnskabsomposteringer er i stand til at bringe underskuddet ned, skulle gøre noget aktivt for det. Det ville være mere ærligt.

Til hr. Peter Duetoft: Jeg har ikke generaliseret. Jeg har ikke noget ønske om at generalisere. Jeg tog udgangspunkt i den oplevelse, jeg har haft under valgkampen, at ganske mange unge mennesker i almindelig modløshed over, at det dér med arbejde og sådan noget alligevel aldrig kommer, har affundet sig med at skulle leve hele livet på overførselsindkomst. Det synes jeg faktisk er noget, Folketinget burde tage ganske alvorligt og være bekymret over, i stedet for at jeg skal have en spand forskelligt i hovedet fra hr. Peter Duetoft. Jeg ønskede ikke at hetze mod den arbejdsløse kvinde, jeg havde faktisk ondt af hende, fordi hun fuldstændig har opgivet nogen sinde i sit liv at skulle arbejde, fordi hun ikke troede på, at det nogen sinde blev tilfældet.

(Kort bemærkning).

Jan Køpke Christensen (FP):

Jeg vil sige til hr. Peter Duetoft: Små slag, små slag! Man skal ikke, som vi gang på gang ser det her i denne sal, hidse sig op på et niveau, hvor anstændigheden hører op. Hvis hr. Peter Duetoft havde hørt efter, så var det netop ingen generalisering, men et eksempel på en vælger ude i dette land, og hvor ofte har vi ikke fra den her talerstol hørt en vis leder af Centrum-Demokraterne komme med det ene eksempel efter det andet på, hvad en enkelt borger har ringet op og sagt om det ene eller det andet problem. Det, hr. Kim Behnke fremdrog her, er netop et eksempel på, at der er modløshed hos mange, der har gået arbejdsløse år efter år efter år.

Vi har verdens bedste råstof her i dette land, og det er den danske arbejdskraft. Den skal udnyttes. Vi fremlægger et program, en politik, som kan sætte flere i beskæftigelse. Vi kommer med konkrete forslag til at få flere i beskæftigelse. Hvor ofte har vi ikke hørt politikere også fra regeringspartierne sige: Jamen vi må nok erkende, at vi ikke får fuld beskæftigelse igen. Det er da en opgivenhed over for de stakkels mennesker, der er arbejdsløse, og når man indtager

den holdning, som vi ofte har hørt fra regeringspartierne eller enkelte politikere i regeringspartierne, så er det klart, at det er håbløst at få alle i gang igen, for så har man jo intet incitament til at finde nogle veje frem, så vi vitterlig får de arbejdsløse i beskæftigelse.

Lad nu være med at køre det op på et niveau, hvor det ikke hører hjemme. Vi retter ingen angreb mod de arbejdsløse. Vi synes netop, at de arbejdsløse skal i beskæftigelse. Vi skal have gang i hjulene herhjemme, og hvordan gør vi så det? Det har vi fremlagt et program for gang på gang også over for hr. Peter Duetoft, men der er nogle, der ikke vil indse, hvordan det kan lade sig gøre ud over den traditionelle måde, regeringen har ført politik på.

(Kort bemærkning):

Bjørn Elmquist (RV):

Ja, nu fik vi jo så et bud – et divergerende bud, hvor jeg ellers har interesseret mig for konvergen – fra en anden ordfører for Fremskridtspartiet. Det var meget interessant at høre den nye politiske ordfører tale om de stakkels arbejdsløse, hvorimod det, jeg hørte hr. Kim Behnke sige for lidt siden, ikke rigtig var noget med at stakle dem, det var noget med, at de ikke ville arbejde. Men det er nu ikke mit slagsmål. Det er jeg sikker på at hr. Peter Duetoft tager fat i om lidt.

Nej, det, der kalder mig på talerstolen, er, at jeg synes, at hr. Kim Behnke talte uden om det med konvergen. Der var ingen erkendelse fra hans side af, at Danmark opfylder kravet, for så vidt angår inflationen, for så vidt angår kapitalmarkedsrenten. Det med den offentlige gæld er omdiskuteret, men alligevel figurerer det klart på den positive side; sådan som det er gjort op fra dansk side, og det er ikke definitivt tilbagevist fra EU-side.

Så blev der henvist til den henstilling, som er blevet vedtaget i Ministerrådet efter forslag fra Kommissionen. Den har vi jo fået tilsendt, og jeg mener også, den har været offentligt tilgængelig. Og der står jo netop, at det fremlagte budgetforslag for 1995 er foreneligt med målet. Der får finanslovsforslaget altså ros fra Kommission og Ministerråd.

Der står videre, at Rådet opfordrer den danske regering til at udnytte alle muligheder for at nedbringe underskuddet til højst 3,1 pct. af BNP i 1995; nu taler man jo i Økonomiministeriets beregninger om, at vi kommer ned på 3,0 pct. Og så kommer der noget, der er meget, meget

interessant også i den hjemlige debat, for man skriver videre:

»Rådet noterer sig de vedtagne foranstaltninger, bl.a. den mellemfristede skattereform, der vil reducere marginalskattesatserne og omlægge indtægterne over mod arbejdsmarkedsbidrag. Desuden vil implementeringen ...« – altså gennemførelsen – ... af grønne afgifter og arbejdsmarkedsreformen bidrage til at realisere de budgetpolitiske målsætninger.«

Der er altså ros fra EU-Kommission og Ministerråd til grønne afgifter, arbejdsmarkedsreform og skattereform. Det synes jeg er interessant i en dansk finanspolitisk diskussion.

(Kort bemærkning):

Kim Behnke (FP):

Jeg skyldte et svar til hr. Erhard Jakobsen, som hævdede, at hvis man sænkede skatterne, ville det samtidig få den konsekvens, at levestandarden ville falde. Det er jo, fordi levestandard i hr. Erhard Jakobsens forestilling er noget, der skal bestemmes af politikerne. Det er det ikke i min og Fremskridtspartiets forestilling; der er det noget, hvert enkelt menneske, hvert enkelt individ i Danmark selv skal afgøre, og man skal have den økonomiske frihed til selv at afgøre det. Selvfølgelig kan man gå på biblioteket og gå i teatret osv., der er en masse ting, man kan benytte sig af og på den måde få sine skattepenge retur, men hvis nu man har helt andre interesser, så har man ikke friheden til at slippe for at betale til det, politikerne har defineret som levestandard og velfærdsgoder.

Når vi ønsker at forhøje den skattefrie bundgrænse, er det netop, fordi det betyder, at alle skatteydere opnår den samme skattelettelse i kroner og øre. Den rige får ikke mere end den fattige, men forholdsmæssigt vil det jo være sådan, at det er de lavestlønnede, der vil få størst glæde af, at man forhøjer den skattefrie bundgrænse. Det er med andre ord skatteletterer fra bunden og ikke skatteletterer fra toppen.

Til hr. Bjørn Elmquist er der kun at sige, at Danmark ikke har svært ved at få ros af EU, fordi de andre lande gør det så meget dårligere, end vi gør det i Danmark; men derfor kan vi jo godt have et højere ambitionsniveau i Danmark. Vi har et højere ambitionsniveau om, at vores gæld skal ned. Vi har et højere ambitionsniveau om, at vores driftsunderskud skal ned.

Det er rigtigt, at med hensyn til inflationen og markedsrenten overholder vi det stadig væk, men vi synes, at ambitionsniveauet i Danmark

skal være højere. At det går så meget dårligere i de andre EU-lande er primært et indenrigspolitisk problem i de lande. Vi er valgt til det danske parlament, og det er her, vi skal forsøge at gøre vores indflydelse gældende.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg vil godt byde Fremskridtspartiets nye politiske leder velkommen. Jeg glæder mig over, at der øjensynlig også for hr. Jan Køpke Christensen er grænser for, hvor plat han mener en politisk debat skal være, og derfor glæder jeg mig da over, at hr. Jan Køpke Christensen i den grad fik løbet væk fra det synspunkt, som hr. Kim Behnke lagde frem.

Det er jo lidt sølle nu at stå og sige, at man ikke generaliserer, når det, man gør, er, at man trækker en enlig mor i Århus frem, og så siger man: Mange tænker på den måde. Hvis det ikke er at generalisere, så ved jeg da ikke, hvad det er at generalisere.

Men tak til hr. Jan Køpke Christensen, fordi han viser, at der dog er lidt pli i det parti.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (V):

Jeg giver mig ikke af med at diskutere, hvad der er folks levestandard, men hvis hr. Kim Behnke havde den fjerneste anelse om, hvordan man reagerer i fagforeningskredse, hvordan en fagforeningsleder må slås med de menige medlemmer for at få dem til at forstå, at højere lønkrav kan medføre dårligere beskæftigelse, så ville hr. Kim Behnke også forstå, at det er umuligt for ansvarlige ledere i dansk fagbevægelse at blive ved med at gå ind for den løntilbageholdenhedspolitik, som de siden vores forlig i 1987 trofast har fulgt. Den kan de ikke blive ved med at gå ind for, hvis man forringer de ydelser fra det offentlige, som almindelige mennesker – og ikke mindst de lavtlønnede – modtager.

Jeg gentager: For dem gælder det, at den skattebyrde, de bærer, er langt, langt mindre end det, som det offentliges samlede udgifter betyder for dem. Tag f.eks., at et barn i Danmark i gennemsnit koster 300.000 kr., før barnet er fyldt 6 år, så kommer 350.000 kr. til folkeskolen oveni, og så kommer der i øvrigt en lang række andre udgifter. Alt det skulle hr. Kim Behnke få undersøgt engang, og så ville han konstatere, at jeg har ret i, at det ikke nytter noget med skattelettelser til de lavestlønnede, fordi skattelettelserne betyder milliarder i nedgang – ikke i

ulandshjælp, som ingenting betyder i den forbindelse, men i alle de store ting, der for de lavestlønnede betyder allermest for opretholdelsen af deres levestandard. De ved, hvad levestandard er, og de ved, hvor de skal stille kravet, hvis deres levestandard forringes; kravet bliver højere løn, og det ville ødelægge dansk økonomi.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Jeg kan betro hr. Peter Duetoft, at der er fuld konvergens mellem hr. Jan Køpke Christensens og mine synspunkter, og hr. Peter Duetoft må gerne slå efter i de grønne bøger, når vi er færdige med forhandlingerne.

Jeg oplevede en dybt bekymrende situation, at ganske mange unge mennesker følte afmagt over for det samfund, de lever i. Politikerne har i så mange år lovet, at der skal blive arbejde til dem, uden at det er sket, og derfor er de begyndt ganske passivt at sige: Jamen vi skal nok leve hele livet på overførselsindkomst. Og da jeg under den ganske særlige seance, hvor alle andre politikere lovede dem større børnepensningsydelse, billigere bolig osv., osv., sagde: Jeg synes, du skal have et arbejde, så var reaktionen: Jamen det er jo helt urealistisk. Det troede hun ganske enkelt ikke på, hun havde indstillet sig på at skulle leve hele livet på overførselsindkomster.

Det er situationen, og det er bekymrende, og hvis hr. Peter Duetoft vil nedgøre det, så synes jeg ikke, det er fair, for det er faktisk en bekymring, vi alle burde have, at der er folk, der har opgivet. Og en del af grunden til, at de har opgivet, er jo ganske rigtigt, som hr. Jan Køpke Christensen sagde, at det gang på gang herindefra bliver sagt, at vi aldrig får fuld beskæftigelse. Det er udsigtsløst at skulle fortælle et ungt menneske: Du skal leve hele dit liv på overførselsindkomst, og den største begivenhed bliver, når du får en folkepensionscheck i stedet for en bistandscheck. Det er uværdigt at skulle give det budskab til unge mennesker – og særlig at flere af dem er begyndt at indstille sig på det. Det var i al stilfærdighed den bekymring, jeg gav udtryk for, og det vil også fremgå af referatet.

Lad mig så sige til hr. Erhard Jakobsen, at jeg ikke er imponeret af tallene for, hvad det koster med små børn, indtil de er et vist antal år osv., for det er jo under de nuværende forhold. I mange kommuner er det sådan, at forskellen mellem, om der er kommunal eller privat pas-

ning af børnene, nogle steder er en faktor 5 i betalingen. Privat pasning koster kun en femtedel af kommunal pasning. Men valget mellem den kommunale pasning og den private pasning er en politisk beslutning og ikke et frit valg.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg vil godt sige til hr. Kim Behnke, at det vil være smukt, hvis hr. Kim Behnke læser i de grønne hæfter, hvad han selv har sagt, for det ved han øjensynlig ikke. Der blev i første runde brugt udtrykket: Det var det værste, den dame kunne forestille sig, nemlig at få arbejde. Der blev brugt udtrykket: Hun ønskede ikke arbejde. Og så tilføjede hr. Kim Behnke, at sådan tænker mange.

Hvis det ikke er et generalangreb på mennesker i dette land, som er uden job, så må hr. Kim Behnke altså meget undskyldte – men jeg kommer ikke til at undskyldte, for når hr. Kim Behnke læser det grønne hæfte til sin tid, vil han komme til at give mig ret.

Bjørn Elmquist (RV):

Vi er nu tilbage i ordførerrækken, og min overskrift på vores indlæg i førstebehandlingen af finanslovsforslaget for 1995 kan sammenfattes med følgende få ord: Den danske økonomi og specielt den offentlige økonomi er på vej i den rigtige retning. Det er ikke godt nok, det kunne være bedre, og det bliver det også.

Vi har haft et lidt atypisk forløb efter fremsættelsen af finanslovsforslaget for 1995, fordi der blev udskrevet valg og afholdt valgkamp, og vi har fået et nyvalgt Folketing, siden finansministeren fremsatte forslaget til 1995-finansloven. Og sådan en valgkamp fører jo til mange bud, mange reaktioner på de fremlagte forslag. Nogle af dem var mere fantasifulde end andre.

Nogle af dem var meget fleksible, og det kan måske vise sig at være en fordel, når det kommer til stykket, for allerede i sommer udgav V og K deres bud på, hvordan en finanslov skulle se ud for det kommende år. Der hæftede mange sig ved – det gjorde jeg blandt andre – at der var nok så mange uspecificerede nedskæringer, og undervejs i valgkampen gik det jo også op for mange af os, at det nok var, fordi man på den måde kunne lægge op til en alliance mellem V, K og Z; det var i hvert fald det, der blev præsenteret som et alternativ i valgkampen. Og da det så ikke gav pote og ikke holdt stik, ændrede man signaler, for så vidt angår det taktiske.

Nu står vi så i dag med VK-forslaget, som vi har været noget inde på i formiddags, og som jeg ikke skal gentage mine overordnede spørgsmål til. Men det kan da være, at det, når vi kommer til forhandlingerne, viser sig at være en fordel, at så mange af nedskæringerne ikke var specificeret konkret ud. Nogle var det, men ikke alle sammen, og det kan da lægge op til de forhandlinger, vi interesserede os for i formiddags, og som vi vil interessere os meget for i de kommende uger.

Vi har i Det Radikale Venstre noteret os med tilfredshed, at Venstre og De Konservative har erklæret, at man vil stemme for finansloven for 1995. Det kipper vi med flaget for, det synes vi er fint.

SF har også været fremme med deres forslag. Vi havde tidligere på dagen lejlighed til at høre på ideerne endnu en gang, og som jeg dér gav udtryk for i en kort bemærkning, opfatter vi det som indeholdende mange interessante bud. Jeg nævnte miljøgifterne, jeg nævnte spredningen af ejendomsretten, og der kunne også nævnes andre ting. Jeg fik også dér svar fra SF – måske ikke i enhver henseende helt konkret og præcist, og det forstås, for vi er forud for forhandlinger – på, hvordan man vil forholde sig, når finansloven for 1995 kommer til afstemning her i salen.

Regeringens forslag har ligget klart siden midten af august, og det har jo fået en masse ord med på vejen. Foruden disse private forslag, der er fremlagt, har man jo også vurderet, hvordan den finanspolitik var, som lå til grund for forslaget. Det har svinget lidt, men grundvurderingen har vel været, at det var for slapt, der skulle større opstramninger til, der var risiko for en overophedning af dansk økonomi, opsvinget løber løbsk – og det blev sagt af de selvsamme kritikere, som i foråret havde svært ved overhovedet at få øje på noget opsving.

Senere hen har det heddet sig, at opsvinget nu flader meget voldsomt ud, og det skulle så betyde, at man måtte stille nye krav til finansloven for 1995; men når man har skåret de forskellige ting fra og er nået ind til kernen i det, så møder man på ny kravet om, at der bliver strammet kraftigt op.

Det, som vi hæfter os ved og fastholder i Det Radikale Venstre, er, at både Nationalbanken og de tre vismænd har holdt fast ved under hele forløbet, at finanslovsforslaget for 1995 ved dets fremsættelse var i orden, og at det også nu tegner en fornuftig linje, og at den budgethenstilling fra Bruxelles, som jeg læste op af for et øje-

blik siden, forelagt Ministerrådet af Kommissionen og vedtaget af Ministerrådet, jo i meget vidt omfang og i meget generelle vendinger fastholder det samme synspunkt.

Det har i løbet af sommeren og her i efteråret vist sig, at nogle tendenser har ændret sig lidt. Det har ikke røkket ved det overordnede billede af dansk økonomi, men der er nogle tendenser, der har ændret signaler, og det både trækker fra og lægger til, når man skal vurdere, om dansk økonomi har det godt, om den tegner godt.

Vi vil gerne stå ved, at vi finder, at den lange danske rente er overraskende høj – stadig væk, kan man sige, for sommeren over op til valget var der måske nogle, der havde forestillet sig, at det ville ændre sig, men det har det ikke rigtig gjort. Renten har måske sat sig lidt igen på obligationsmarkederne, men den ligger stadig væk – synes vi – overraskende højt og for højt. Vi har i debatten her været inde på nogle af forklaringsgrunde på det, vel uden at vi enedes om, hvad det er, der gør, at kurserne på det danske obligationsmarked er så trykkede, som de er.

Et af de forhold, vi ikke har været inde på endnu, vil jeg da godt fremdrage – uden at jeg vil sige, at det er den egentlige og endelige forklaring, men det er en meget afgørende faktor, tror jeg – nemlig det store tilbagesalg fra de amerikanske hedge-funds, altså de store pensionskasser i USA, i forårets løb. Vi har kunnet se på statistikkerne fra Nationalbanken, at da blev næsten alt det, de havde købt tidligere, solgt tilbage igen. Om det så har at gøre med overdrevene eller relevante, hvad ved jeg – forventninger om en stigning i den danske inflation, det kan vi strides om fra nu af og til den anden side af vedtagelsen ved tredjebehandlingen af finanslovsforslaget. Men vores opfattelse er i hvert fald, at det også har spillet ind i rentebevægelserne på det amerikanske marked. Og at de amerikanske investorer med lynets hast skifter over til de investeringer, der ser ud til at give det største afkast, kan man jo i og for sig ikke laste dem for. Man kan gøre sig visse overvejelser om, hvor gunstigt det er, hvor holdbart det er. Det hænger sammen med de frie kapitalbevægelser over hele verden så at sige, at vi ser de store markedsdannelser, det europæiske, det amerikanske, det japanske og det sydøstasiatiske marked, hvor der skifter enorme pengebeholdninger i løbet af sekunder. Det er jo svimlende, når vi gør det op i forhold til det danske bruttonationalprodukt; hvad der handles for i løbet af en dag. Men det er jo ikke noget, vi kan klare ved en dansk finanslovdebate.

Den danske korte rente er stadig lav, og jeg nævnte i formiddags diskontoen, der ligger på 5 pct. Det er dog værd at huske.

En anden tendens, som heller ikke er faldet ud til Det Radikale Venstres fulde tilfredshed, er udviklingen i beskæftigelsestallene og udviklingen på arbejdsløshedsområdet. Der har vi også haft en detaljeret debat, og jeg skal ikke prøve her og nu at tilføje den noget nyt, men vil alligevel fastholde vores overordnede synspunkt, at retningen er rigtig. Vi går i den rigtige retning. Det er, ligesom når man et sted, hvor man ikke føler sig helt hjemme, spørger om vej, og den kyndige så siger: Jamen det er den vej, I skal gå. Vi går den rigtige vej, og når vi når nærmere, så må vi sikre os, at vi finder frem til den rigtige gade eller det rigtige sted.

Inflationen, som mange af kritikerne har sat deres lid til tordnede op, er dog alligevel begrænset. Det er, som om den torden har aftaget voldsomt i kraft, og det synes jeg vi alle bør glæde os over.

Vi bør også glæde os over den produktivtetsudvikling, som har fundet sted. Måske kunne man godt med en lavere produktivtetsudvikling have fået endnu flere i arbejde, men vi vil da gerne være så realistiske, at vi erkender, at produktivtetsforholdene er afgørende for dansk konkurrenceevne, og det er jo det, som hører med til det lange seje træk; at den udvikler sig på den rigtige måde.

Underskuddet på de offentlige budgetter er også et af de temaer, som har været vendt meget. Vi vil fastholde, at det var klog finanspolitik at kickstarte dansk økonomi via det øgede privatforbrug. Det var også en kalkuleret risiko, og det kan ikke komme som en overraskelse for nogen, at det har påvirket vores betalingsbalanceoverskud. Vi har stadig væk et stort, flot betalingsbalanceoverskud på den rigtige side af de 20 mia. kr., men det er reduceret i forhold til tidligere, og det må selvfølgelig komme som konsekvens af den lempelse og den igangsætning, der fandt sted af dansk økonomi.

Det var jo også forudset, at privatforbruget ville give sig udslag i øget import. Heldigvis betyder det også – når der kommer gang i hjulene herhjemme og gang i produktionen – at dansk erhvervsliv har behov for at importere flere råvarer og flere halvfabrikata, og det påvirker nødvendigvis vores importtal. Men så må vi til gengæld ikke glemme, at eksporten samtidig udvikler sig ganske flot i den rigtige retning.

Vi må også understrege, at nogle af de faktorer, som bestemmer den økonomiske udvikling, når tingene er sunde, når økonomien er sund, er selvregulerende, sådan at et privatforbrug, der er sat i gang, på et eller andet tidspunkt flader ud igen, at vi har nogle selvregulerende faktorer, der sørger for, at økonomien er inde i et fornuftigt forløb, at en vækst i bruttonationalproduktet ikke bliver ved med at stige og stige, men at vækstraten flader lidt ud, for ellers bliver det ikke et holdbart opsving. Det er ikke noget, som vi alene med vores finanslov for 1995 har indflydelse på, men der skal vi sikre os, at vi begrundstiger en udvikling, som i øvrigt er sund.

Vores forhåbninger til de kommende forhandlinger er altså, at vi kan finde det flertal, som er nødvendigt – og meget gerne bredt – for, at vi kan holde fast i det lange seje træk, som vi er inde i i dansk økonomi. De meldinger, der har været undervejs, med de, havde jeg nær sagt, rituelle polemiske udfald, der har været fra alle sider – og som jo er nødvendige, for at vi kan få markeret vores synspunkter – har vel i sig båret en forventning om, at forhandlingerne kan komme godt i gang; og hvor de ender hen, ja, det tror jeg ikke nogen af os tør spå om lige i øjeblikket.

Frank Aaen (EL):

Regeringens udkast til finanslov gør ikke noget ved de to afgørende problemer, vi har: arbejdsløsheden og gældsætningen.

Arbejdsløsheden fortsætter på uændret højt niveau, selv om der er pumpet milliarder ud i forbrug. Den seneste økonomiske oversigt viser tydeligt, at regeringens økonomiske politik ikke fjerner arbejdsløsheden. Jeg mener sådan set, regeringen burde notere sig den lovmæssighed, der tydeligvis gør sig gældende: Vi producerer mere og mere med brug af stadig færre arbejdstimer, og derfor skal der tænkes på en helt anden måde end den traditionelle økonomiske politik, der er fundamentet for udkastet til finansloven.

Vi vil fra Enhedslistens side fremsætte nogle klumper af forslag, der tager fat på at løse de store sociale og miljømæssige problemer, sænke arbejdsløsheden og nedbringe statsgælden.

Jeg ved, at det er en rygmarsvreaktion fra mange i denne sal, at vi bare vil bruge penge. Sådan er det ikke. Vi ser yderst alvorligt på gældsætningen, fordi den betyder, at to ud af hver tre kroner, vi betaler i personskat til staten, går til at betale renter.

Vi foreslår for det første, at der oprettes en jobbank med foreløbig 60.000 job, hvor kommuner, amter og statslige institutioner kan søge om at få en kvote til bestemte formål. Det kan være flere ansatte til at passe børn, til at hjælpe ældre, til at fjerne ventelister på sygehusene, til vedligeholdelse og opnormeringer alle de steder, hvor arbejdstempoet medfører arbejdsskader og nedslidning.

Amter, kommuner og statsinstitutioner, der får andel i denne jobbank, ville så få et tilskud svarende til de sparede dagpenge og ekstra skatteindtægter, når arbejdsløse ansættes på normale løn- og arbejdsvilkår.

Nettoudgiften for de offentlige kasser vil for disse 60.000 arbejdspladser svare til nogle få øres ekstra afgift på benzinen.

Vi vil i den forbindelse sige, som vi også sagde i en kort bemærkning tidligere, at vi fuldt og helt støtter forslaget fra Århus Kommune, hvor borgmesteren og socialrådmanden beder om et tilskud svarende til det, vi flere gange har foreslået, og vi er fortsat spændt på at høre, om Socialdemokratiet også vil støtte det forslag, der er kommet fra deres partifæller.

For det andet vil vi afsætte en pulje til nedsættelse af arbejdstiden. Vi foreslår en forhandling med arbejdsmarkedets parter om en delvis skattekompensation, hvis der aftales en nedsættelse af arbejdstiden til 30 timer med fuld personalekompensation. Vi siger, at det, der fra statens side kunne komme i en sådan pulje, kunne være et beløb svarende til de sparede dagpenge og de ekstra skatteindtægter, der vil komme ind, når flere arbejdsløse kommer i arbejde, fordi vi nedsætter arbejdstiden.

Hvis arbejdsmarkedets parter udnyttede tilsagnet om en sådan pulje fuldt ud, ville der ifølge beregninger, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd har lavet tidligere, kunne komme ca. 300.000 i arbejde, og det er altså uden udgift for de offentlige kasser.

For det tredje har vi en række udgiftskrævende forslag. Det er forbedring af orlovsordningerne, det er forhøjelse af dagpengene, sikring af, at ingen falder ud af dagpengesystemet, bare fordi der ikke er arbejde at få, flere uddannelsespladser, højere SU, ekstra ungdomsboliger, forhøjelse af pension og efterløn, en økologisk omlægning af landbruget, støtte til vedvarende energi, forbedret kollektiv trafik, ekstra indsats inden for psykiatri og mod narkomisbrug og mere udviklingshjælp – for at nævne de vigtigste.

Pengene vil vi skaffe – det har jeg sagt – krone for krone ved at spare på militæret, ved stop for bygning af motorveje, ved at forhøje marginals-katten, ved grønne afgifter og ved de dag-penge- og arbejdsmarkedsudgifter, der spares, når flere kommer i arbejde.

Skulle nogen mene, at vi, når disse forslag er i gang, vil skaffe flere arbejdspladser, end der er arbejdsløse, vil jeg bare gøre opmærksom på, at vi i dette land har ca. 700.000, der er skubbet ud fra arbejdsmarkedet.

For det fjerde skal statsgælden nedbringes. Det løbende underskud skal fjernes ved at nedbringe renteudgifterne. Vi vil ikke udelukke forslag om skatteforhøjelser, og vi vil også specielt pege på arbejdsfri indtægter, der kan beskattes hårdere, men vi vil især pege på en ophævelse af fradrag for pensionsindbetalingerne, selv om vi er vel vidende om, at mange – også i Enhedslisten – vil protestere over for et sådant forslag. Vi må stoppe den gældsætning af staten, der sker, bare for at de bedst stillede kan få kæmpe-mæssige pensionsformuer – for det er det, der sker.

Vi har et system, et tagselvbord, med tilskud til privat pensionsopsparring, hvor det er sådan, at jo rigere man er, jo mere man har råd til at spare op til pension, jo større statstilskud får man. Direktøren med en pensionsordning, hvor der hvert år indsættes 150.000 kr. på kontoen, får straks 100.000 kr. i tilskud fra det offentlige. Arbejdsløse får intet tilskud, næsten halvdelen på arbejdsmarkedet får intet tilskud, industriarbejdere får nogle håndører i tilskud.

Det er uden sammenligning den mest asociale skatteregel, vi har, og den er ødelæggende for de offentlige finanser. Vi vil i fremtiden få uhyrlige klasseforskelle mellem pensionisterne: pensionister, der med statstilskud har opnået så stor en pensionsformue, at de vil gå op i indkomst, når de går på pension, og pensionister, der må nøjes med en elendig folkepension, der udhules, fordi der ikke er råd, siges det – pengene er givet i tilskud til de private ordninger.

Fradragsretten må fjernes. Den er den afgørende årsag til problemet med statsgælden. År efter år mister det offentlige mindst 20 mia. kr. på grund af denne ordning. Ganske vist kommer der en skatteindtægt engang i fremtiden, når pensionen kommer til udbetaling, men der sker et permanent tab for det offentlige svarende til den del af pensionsformuen, der er skabt af statstilskuddet.

I dag svarer det ifølge skatteministeren til 300-400 mia. kr., og det er altså penge, der giver renter på pensionskontoen betalt af staten, der modsvarende altså har en statsgæld. Der flyttes simpelt hen penge fra staten over til pensionsformuerne hvert eneste år, og det koster enorme renteudgifter – et 2-cifret milliardbeløb. Den ordning mener vi må bringes til ophør. Det kan simpelt ikke lade sig gøre at få fjernet statsgælden, uden at vi stopper denne fradragsordning.

Vi mener altså kort sagt, at vi med disse forslag kan løse nogle påtrængende problemer, få nedbragt arbejdsløsheden og samtidig få nedbragt den ødelæggende statsgæld. Vi vil selvfølgelig se frem til, at Folketinget tager vel imod vores forslag, når de kommer.

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Da jeg var i tidnød efter mit eget ordførerindlæg og i besvarelsen af de mange korte bemærkninger, lovede jeg hr. Frank Aaen, at jeg ville vende tilbage til besvarelsen af det spørgsmål, der blev stillet mig angående et forslag, der skulle være kommet fra Århus' socialdemokratiske borgmester om, at det ville være godt for Århus Kommune – og sikkert også andre kommuner – om staten ville sende arbejdsløshedsdagpengene til de kommuner, der ansatte nogle mennesker.

Det lød jo udmærket sådan på overfladen, men straks efter tænker man: Jamen hvor skal de penge, staten så på den måde skal bruge, komme fra? Dertil kan jeg sige, at vi i Socialdemokratiet ikke har noget ønske om at skulle fastslå, at arbejdsløshedsdagpengeudgifterne vil vedblive med at være på det niveau, de er. Vi ønsker faktisk at få bragt flere i arbejde, og det mener vi ikke at vi får gjort ved at sige, at vi i øvrigt vil betale hele gildet. Jeg kan godt se pointen fra en kommunes side, men det bliver ikke med Socialdemokratiets stemmer, det bliver gennemført her i Folketinget.

På nogle enkelte konkrete områder har vi haft nogle drøftelser med kommunerne, hvor vi har gennemført nogle ordninger, så kommunerne fik en lejlighed til at fremskynde nogle investeringer, fremskynde nogle ansættelser, og dér har vi været en smule inde på tankegangen, men holdt meget stærkt i snor. Det skal være det lovede svar, som jeg så fik lejlighed til at give her noget senere på dagen.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg kunne forstå, hvis vi var på vej til fuld beskæftigelse, at fru Pia Gjellerup ville passe på, at vi ikke satte for mange i gang i den offentlige sektor.

Men så længe vi kan se, at vi langt ud i fremtiden stadig væk vil have 200.000, 300.000, 350.000 arbejdsløse – lad os bare tage en optimistisk prognose på 200.000 om 10 år – kan jeg altså ikke se, at vi ikke skulle flytte f.eks. 60.000 af dem fra arbejdsløshedskøen over til at lave noget i den offentlige sektor alle de steder, hvor der er behov.

Derfor skulle Socialdemokratiet uden videre sige ja tak og amen, når Århus Kommune kommer og siger, at den oven i købet selv vil betale forskellen mellem dagpengene og skatteindtægten og den fulde løn, nemlig 11.000 kr. for en typisk socialarbejder. Det skulle man bare tage imod. Jeg synes, det er flovt, man ikke tør, og det må være, fordi Socialdemokratiet har problemer internt, for jeg er sikker på, at det er Socialdemokratiets politik. Sådan husker jeg i hvert fald tidligere notater fra Socialdemokratiets Politisk-Økonomisk Afdeling her på Christiansborg, som regnede på akkurat den samme måde, som Thorkild Simonsen nu gør.

Peter Duetoft (CD):

Det er jo i virkeligheden dejligt, at Enhedslisten er kommet i Folketinget, for så har vi jo både Fremskridtspartiet og Enhedslisten til at vise, at der stadig væk er nogle, der vil et helt andet samfund end alle os andre. Og det er jo da udmærket.

Jeg kunne holde en meget kort ordførertale her i dag, for jeg ville i virkeligheden bare kunne sætte »ikke« ind i langt de fleste sætninger. Hvor Enhedslisten sagde, de ville noget, kunne jeg sige, at jeg ikke ville noget, og dermed ville det være færdigt. Men sådan skal man ikke slippe.

Det finanslovsforslag, der foreligger, er både ansvarligt og anstændigt, og det er efter CD's opfattelse et godt finanslovsforslag og et godt udspil til forhandlinger.

Jeg bruger med vilje allerede nu ordet »forhandlinger«, for det er vores opfattelse, at forskellen mellem det, der står i dette finanslovlovsforslag, og det, Venstre og De Konservative ville, i virkeligheden er så lille i kroner og øre, at det burde være muligt at finde et forlig mellem partierne.

Jeg kan da huske, at jeg i valgkampen blev mildest talt forbløffet, da jeg så Venstres og De Konservatives udspil. Ikke kun på grund af indholdet – der var ting, jeg bestemt ikke kunne lide i det – men over, at der på baggrund af det generalangreb på regeringens økonomiske politik, som V og K lagde op til, ikke var større forskel på de udspil, som V og K kom med, og det, regeringen havde. Så lidt politisk vilje skal der vel være, og det håber jeg også der kommer.

CD gik til valg på politisk stabilitet. Det var vores forsøg på et opgør med blokpolitikken, og det skyldes simpelt hen, at det er vores opfattelse, at brede forlig er nødvendige, hvis man skal kunne planlægge i det danske samfund.

Den holdning vil jeg gerne føre videre til i dag ved at sige, at det er CD's opfattelse, at en bred aftale om en finanslov også er en af hjørnestenene i den stabilitet. Det er også en af hjørnestenene i det danske samfund, hvor man så tør planlægge, lave investeringer og sætte arbejde i gang.

Derfor håber vi, at Socialdemokrater og borgerlige, som samarbejder i regeringen, også vil kunne udvide det samarbejde til, at Socialdemokrater og borgerlige laver en finanslov sammen.

Det kræver imødekommenhed, og det gør det selvfølgelig fra begge sider. Jeg synes, det er rigtigt, at finansministeren har meldt ud, at rammerne ligger fast, men det er naturligvis også nødvendigt, at man inden for de rammer kan give indrømmelser i nogle forhandlinger. Det må en regering gøre, det er klart, hvis man ønsker et forlig. Men omvendt må jeg sige, at det må oppositionen jo altså også gøre, hvis den ønsker et forlig.

Jeg har tidligere i dag rost Venstre og Det Konservative Folkeparti, fordi man har meldt ud, at man vil stemme for finanslovsforslaget under alle omstændigheder. Det er, som det også blev sagt på det tidspunkt, et udtryk for politisk kultur. Jeg ved ikke, om det gælder andre regeringspartier, men jeg kan i hvert fald garantere, at den melding i vores tilfælde ikke vil være hindrende for at nå et forlig.

Selvfølgelig kunne det da være fristende at sige: Aha, de stemmer er der altså under alle omstændigheder, så behøver man ikke at lave en aftale, men sådan leger vi jo ikke. Og vi ved også alle sammen, at et positivt resultat af nogle finanslovforhandlinger vil give en bedre atmosfære i det politiske arbejde i årene fremover.

Jeg håber så, at også Venstre og De Konservative ønsker det positive klima, at man ikke dér

ønsker konfrontationspolitikken. Men jeg synes, at både Venstre og De Konservatives udspil i dag – i alt fald deres hensigter – har været positive, som de var det under åbningsdebatten – og her er jeg enig med Socialdemokratiets ordfører, fru Pia Gjellerup, der netop stod frem og sagde, at de meldinger generelt jo giver en linje, som kan give optimisme før forhandlingerne.

I CD er vi tilfredse med, at beskæftigelsen nu stiger, men naturligvis ville vi da også gerne på et tidspunkt have, at ledigheden falder. Jeg synes, det er vigtigt at understrege, at beskæftigelsen stiger, for det er jo dog det, mennesker møder. Dette, at ledigheden ikke falder endnu, hænger jo sammen med, at der er kommet flere på arbejdsmarkedet – måske endda mennesker, som i en periode har valgt af forskellige årsager ikke at gå på arbejdsmarkedet. Det kan være, at man er blevet lidt længere i jobbet, end man ellers ville være blevet; man har måske besluttet sig til at træde ud af jobbet et år senere, for man havde det måske alligevel meget godt helbredsmæssigt, og så ville man blive det år ekstra.

Den slags ting er naturligvis med til at gøre, at den stigende beskæftigelse ikke nødvendigvis fører til et fald i ledigheden, men det kommer.

Udgangspunktet var og er en økonomisk fremgang i 1994, og at den fortsætter i 1995. I virkeligheden er udgangspunktet jo, at det er ganske rart i dag at være dansker.

Der er et andet udgangspunkt for de forhandlinger, som skal begynde på mandag, som jeg gerne vil understrege. Den skattereform, der er vedtaget, skal efter CD's opfattelse fortsætte. Det kan godt være, der skal være et serviceeftersyn, men hovedlinjerne og de generelle retningslinjer i skattereformen skal efter vores opfattelse fortsætte.

Det samme vil jeg gerne sige om arbejdsmarkedsreformen. Det kan da godt være, at der er nogle ting, der skal til serviceeftersyn, men generelt skal reformen fortsætte, fordi det er gode reformer.

I den forbindelse vil jeg gerne understrege – nu har vi ikke hørt det i dag, men vi hørte det jo under valgkampen – at hvis partier, der ønsker at indgå en aftale med regeringen, stiller som et krav, at disse reformer skal fjernes, har de på forhånd gjort det meget vanskeligt at nå et resultat med regeringen; det er vores opfattelse.

Der sker jo også en stramning i finanslovforslaget, og det er vi godt tilfredse med, men vi er selvfølgelig også godt tilfredse med, at regeringen senest både i åbningsstalen og i regerings-

grundlaget naturligvis melder, at skulle der hen ad vejen ske ting, som viser, at yderligere stramninger er nødvendige, er man også villig til det; men jeg synes ikke, man skal underkende, at der faktisk er stramninger i det foreliggende finanslovforslag.

Vi er også enige i målet at dæmpe udviklingen i de offentlige finanser, og at udgifterne og skattetrykket falder. Det er alt sammen ting, vi glæder os over, og som jo er kommet til udtryk i finanslovforslaget.

Endelig er der selvfølgelig spørgsmålet om, hvordan man omstiller på hovedområderne. Nu har flere jo i dag talt om – f.eks. tror jeg, det gælder hr. Thor Pedersen – at jeg ikke ønskede nogen som helst ændringer på nogen måde, hvad jeg da heldigvis fik lejlighed til at dementere. Men jeg synes også, at dette finanslovforslag viser, at man fra regeringens side er indstillet på at prioritere en styrkelse af områder i fremtiden.

Styrkelsen af forskningen er et eksempel. Det har i mange år været et CD-synspunkt, at vi både kvalitetsmæssigt og størrelsesmæssigt skulle satse på forskningen, fordi det er vores eneste chance i en verden, hvor vi ikke kan konkurrere på løn; det er jo sandheden i det fremtidige handelssamfund. Det er den fri handel, der skal redde Østeuropa, ulandene, og hvad ved jeg, men de har nogle lønninger, der gør, at selv om enkelte fantaster her i huset skulle lege med nedsættelse af lønninger i størrelsesordenen 25 pct. eller 50 pct., ville man stadig væk ligge milevidt over de lavtlønsområder, som vi kommer i direkte konkurrence med.

Vores eneste chance er, at vi har produktudvikling, at vi har forbedring, og baggrunden for alt det er jo også en øget forskning. Vi synes, det er godt og visionært af regeringen at gøre det.

Det andet er, at erhvervsfremmen jo øges, og det betyder, at man går væk fra de traditionelle støtteordninger og støtter uddannelse, forskning, teknologisk infrastruktur og et øget samarbejde mellem det offentlige og det private – igen med samme formål, nemlig at få dansk erhvervsliv stillet op til at klare konkurrencevilkårene i den nye verden. Igen visionært af regeringen.

Erhvervslivet er jo nemlig – og dér synes jeg Enhedslisten ligesom kammede lidt over, for det glemte de i hr. Frank Aaens ordførertale – fundamentet for det danske velfærdssystem. Har vi ikke erhvervslivet til at skrabte penge til dette land, har vi ikke råd til at have vores velfærdssystem; sådan hænger tingene sammen. En øde-

læggelse af erhvervslivets konkurrenceevne eller produktudvikling betyder i virkeligheden et angreb på det sociale velfærdssystem.

Vi er meget tilfredse med, at der i finanslovsforslaget er en øget indsats over for de svage grupper, for det kan godt være, at vi kan stå her på Folketingets talerstol og tale om opsving og økonomisk fremgang, og at danskerne har fået det bedre, men jeg vil bare gøre opmærksom på, at det for CD altså også er betydningsfuldt, at de handicappede, de sindslidende og andre svage grupper i Danmark faktisk også får gavn af opsvinget.

Her glæder det CD og mig personlig meget, at indsatsen over for de sindslidende bliver styrket. Det er noget, vi har talt om i årevis. Der er kommet penge til, men i denne omgang kommer der ganske mange, og jeg håber på, at vi den vej igennem kan forbedre nogle af de tilbud, sådan at vi bliver fri for i Danmark at opleve, at posedamer eller poseherrer, at ensomme, at smadrede lejligheder, at mennesker, der ryger ind og ud af de lukkede afdelinger, er resultatet af, at netop den befolkningsgruppe i årevis har været et tabuemne. Man har ikke talt om dem, man har ikke kæmpet for dem, og det fører naturligvis til, at det er blevet en tabergruppe endnu mere end før.

Men jeg vil gerne i forbindelse med det punkt nævne, at det ikke er nok med penge til den sociale side af det; man er også nødt til sammen med amterne at forhandle sig til nogle bedre behandlingstilbud. Det er ikke rimeligt, at man stadig væk fastholder en forældet struktur på dette område. Mindre afdelinger, hvor man har mulighed for en bedre udslusning af de syge, vil være fremtiden, og jeg håber bestemt, at regeringen i de kommende år – jeg ved godt, det ikke kan lade sig gøre i år – med de penge, der afsættes til amterne på disse områder, presser på for, at der gives et bedre behandlingstilbud, og det er da heldigvis også noget af det, der er nævnt i regeringsgrundlaget.

Sygehusene er jo et centralt emne. Det har flere været inde på i dag, og jeg skal blot sige, at der naturligvis er problemer på sygehusområdet, der skal løses. Vi giver penge, javel, men spørgsmålet er jo, om det er nok. Jeg er for en gangs skyld måske lidt enig med hr. Jan Kørpe Christensen, når han siger, at der vel også skal gennemføres en diskussion om arbejdsfordelingen, om arbejdstilrettelæggelsen osv. på sygehusene.

Jeg må så som et hjertesuk sige, at jeg aldrig har fattet, at vi i et samfund, der bliver mere og mere specialiseret, har et offentligt system, hvor det er overlæger, der skal sidde og administrere afdelinger i stedet for at gøre det, de er gode til, nemlig at svinge kniven eller at give noget medicin. Er det ikke et tåbeligt spild af ressourcer? I stedet for at sætte de eksperter, der hedder økonomer, eller jurister, eller hvad det nu måtte være, til at administrere og så lade fagfolkene udføre deres fag.

Nøjagtig på samme måde i øvrigt som i universitetsverdenen, hvor jeg heller aldrig har forstået, hvorfor højt uddannede forskere skal spille tid på et administrationsarbejde, som andre er bedre til.

Det kunne være, at vi skulle se lidt på det også, sådan at lægerne på sygehusene fik noget mere tid til også at udføre deres job.

Men når jeg siger, at det ikke kun er et spørgsmål om penge, men også om arbejdstilrettelæggelse, vil jeg understrege, at CD's kæphest i denne sammenhæng – det har det været i valgkampen, og det er da heldigvis også nævnt i regeringsgrundlaget – er planlægningen, den overordnede planlægning af sygehussystemet. Jeg hilser med glæde, at man får et hovedstads-sygehussystem. Det kan nemlig være starten på det, jeg drømmer om. For det er da vanvid, at der i et område som København med 20-30 km's mellemrum ligger store hospitaler, der har de samme specialer.

Jeg vil gerne gentage en erfaring, jeg havde fra Københavns Amtsråd. Da jeg dér rejste spørgsmålet om, hvorfor vi nu skulle investere i en masse dyrt materiel på Gentofte Amtssygehus, når man kunne det samme i Hillerød – og der er ikke langt fra Gentofte til Hillerød, skulle jeg hilse og sige – fik jeg det svar af den daværende sygehusudvalgsformand: Jamen hvis vi ikke kan det, så flytter alle vores patienter jo til Hillerød.

Så må jeg bare spørge, er det danske samfund så rigt, at vi kan blæse på en overordnet planlægning? Var det ikke rimeligt at sige: Nogle specialer kan det hospital, det hospital, det hospital; andre specialer kan andre. Det kræver en overordnet planlægning. Den ønsker CD.

Vi kan måske ikke få et sygehusministerium, som vi gerne ville have, men vi kan i alt fald presse på for den overordnede planlægning, og det er jo da også nævnt i regeringsgrundlaget, og det glæder jeg mig meget til.

Vi er også enige med f.eks. fru Anne Birgitte Lundholt, der nævnte et politiforlig. Bestemt. Jeg ved også, at justitsministeren har udtalt, at det ville være dejligt at få et forlig om politiets arbejdsvilkår og indsats osv. Det er vi enige i, og det presser vi gerne på for.

Om forsvarsforliget skal jeg blot sige, at vi bestemt også opfatter tallene i finanslovsforslaget som tekniske tal, der er udgangspunkt for en forhandling. Jeg afslører vel ikke nogen hemmelighed, når jeg siger, at vi i CD selvfølgelig drømmer om et forsvarsforlig sammen med Venstre og Det Konservative Folkeparti, for det er nu det, vi føler vil være naturligt. Vi kan ikke rigtig se andre muligheder i det politiske landskab.

I en finanslovdebat er det vel også en gang imellem tilladt at gøre op med samfundssyn i den forstand, at når man i debatten møder synspunkter, der virkelig peger mod et andet samfund end det, man selv går ind for, skal det vel lige bemærkes. Uden at det i dag skal være dagen, hvor CD og Fremskridtspartiet igen skal råbe til hinanden, kan jeg ikke lade være med at nævne to områder, der viser afstanden mellem Fremskridtspartiet, der i alt fald en gang imellem kalder sig et borgerligt parti – en gang imellem nøjes de med at kalde sig ikkesocialistiske, men jeg har da hørt den nuværende politiske leder engang fortælle, at han var borgerlig – og CD, der jo bestemt er et borgerligt parti. Selv om vi begge to kan bruge det ord, må jeg i al stilfærdighed sige, at der altså kan være meget stor forskel på det samfundssyn, vi har, og jeg vil gerne nævne to eksempler på det fra denne debat.

I CD opfatter vi klart kulturpolitik som noget, det offentlige har ansvaret for. Det er bestemt efter vores opfattelse en offentlig opgave at sikre, at der i Danmark stadig væk er en kulturarv, der gemmes. Staten har overtaget det, som mæcenerne – altså fyrsterne – havde i gamle dage. Hvis den ikke havde det, ville man kun få det populære, kun få det, der var penge i, kun få det, det kunne betale sig at investere i.

Jeg kan ikke lade være med at bruge som et eksempel – for sporten er jo også kulturen – at hvis man havde haft Fremskridtspartiets populistiske privatiseringskultursynspunkt, havde vi ikke haft EM-guldmedaljer i damehåndbold i dag, for dem var der bestemt ikke nogen der ville investere i for 10 år siden. Men det lykkedes altså alligevel.

Og sådan ville man kunne gennemgå det ene område efter det andet og sige, at det offentlige selvfølgelig har et samfundsansvar for kulturen.

Det er min opfattelse, at Fremskridtspartiets linje ville føre til et samfund, der er fattigt, og hvor påstandene om og frygten for anderledes tænkende og anderledes mennesker i det fremmede også vil være der, for jo mindre man husker sine egne rødder, jo mindre man bevarer sine egne rødder, jo færre kræfter har man til at leve med, at nogle er anderledes. Vi tror, man ville få et uhyggeligt samfund.

Det andet, jeg vil nævne, er ulandshjælpen. På det område fatter jeg ikke, at man som parti kan have det synspunkt, at vi skal have færre flygtninge, samtidig med at man i øvrigt vil fjerne eller nedskære ulandshjælpen kraftigt. Det er nok ikke gået op for Fremskridtspartiet endnu, at der faktisk er en sammenhæng mellem forholdene i ulandene i Nordafrika og i Østeuropa og så disse menneskers lyst til at komme til den rige del af verden.

Hvis vi ikke gør noget, er svaret stigende flygtninge- og folkevandringsproblemer, og derfor synes jeg ikke, der er nogen logik i Fremskridtspartiets synspunkt, og det er i alt fald langt fra det, CD står for.

Jeg vil gerne slutte med at sige, at jeg synes, det er godt, at det er hele grundtonen i finanslovsforslaget, at offentlige og private ikke er fjender, men at de skal samarbejde. Jeg tror, det er en styrke for det danske samfund, at den gamle grøftegraverkamp, der var mellem offentlige og private, er dæmpet ned. Det gør, at vi i fællesskab kan leve op til det ønske, hr. Thor Pedersen udtalte i indledningen til sin ordførertale, nemlig at tingene skal gøres dér, hvor de gøres bedst og billigst. Det er klart et CD-synspunkt.

Jeg vil så gerne fastholde, at man, når det gælder nogle af de områder, man på et tidspunkt kan komme til at diskutere fordomsfrit med hensyn til udlicitering, eller hvad hr. Thor Pedersen nu ynder at kalde det, er nødt til at sige, at ansvaret for kvaliteten, ansvaret for det niveau, arbejdet skal udføres på, og omfanget af det arbejde, der skal udføres, er det offentliges ansvar. Lever de private, der i givet fald får tingene udliciteret, ikke op til det, må der også være vilje til at hive tingene tilbage igen eller at få andre private til at forsøge.

Vi ønsker, at det er det offentlige, der sætter niveauet og kvaliteten og vurderingen af det. Jeg er ikke bange for, at man nogle steder kan lade private gå ind, men jeg tror ikke på, at det i

længden vil spare så meget; men der skal ikke være nogen ideologisk kamp mellem os på det punkt, hvis det står til mig.

CD ønsker altså bredde, vi ønsker åbne forhandlinger, og vi ønsker inderligt et finanslovsforlig, der omfatter de to store borgerlige partier og den nuværende regering. Det ville være en smuk udgang af en valgkamp, hvis hovedresultat var et opgør med blokpolitikken.

(Kort bemærkning).

Jan Køpke Christensen (FP):

Der kom faktisk mange smukke ord fra hr. Peter Duetoft i dag, og det, jeg særlig lagde mærke til, var netop området med de psykiatriske patienter og sundhedsvæsenet som sådant. Det er jo ingen hemmelighed, som jeg har været inde på tidligere under debatten i dag, at CD-ministeren på sundhedsområdet i dette land efter vor opfattelse har gjort det utrolig godt indtil nu. Når jeg siger indtil nu, er det, fordi de meldinger, der er kommet fra sundhedsministeren, absolut er synspunkter, som Fremskridtspartiet kan støtte fuldt ud, når det drejer sig om en omstrukturering af sundhedssektoren, af sygehuse.

Ud over det er der noget helt specielt, som hr. Peter Duetoft ikke kom ind på. Det er de meldinger, der har været fra sundhedsministeren om, at kommuner skal have lov til at indlægge patienter på privathospitaler og -klinikker. Jeg sidder selv i en kommunalbestyrelse og har faktisk foreslået det dér, og forslaget er også gået igennem, men lovgivningen er desværre så stiv herhjemme, at vi i Aabenraa Kommune ikke kan få lov til at spare skatteyderne for nogle kroner, fordi man har det stive system, hvorefter det er amtets ansvar, og kommunen må for guds skyld ikke hjælpe de svage borgere, der står på venteliste.

Forslaget er utrolig positivt, og vi betragter det som et oplæg til samarbejde, og vi har jo også foreslået det i Folketingssalen flere gange. Jeg er overbevist om, at hvis hr. Peter Duetoft kan støtte CD's sundhedsminister fuldt ud i de betragtninger, hun er kommet med, er der i hvert fald ét område, vi kan være 100 pct. enige om, nemlig at der skal ske en fuldstændig kursændring på sundhedsområdet selvfølgelig først og fremmest af hensyn til patienterne og ikke af hensyn til økonomien, der så kommer i anden række.

Lige til sidst som afslutning kulturpolitikken: Vi ønsker naturligvis stadig væk, at det skal væ-

re elitefolk osv., der kan komme frem inden for idrætten. Vi har altid ønsket, at tipsmidlerne skal gå direkte til den reelle sport og ikke f.eks. til politiske ungdomsorganisationer.

(Kort bemærkning).

Thor Pedersen (V):

Der er meget af det, som hr. Peter Duetoft har givet udtryk for i sin ordførertale, som jeg fuldt forstår. Noget er jeg enig i, meget noget mindre enig i. Så er der noget, jeg slet ikke forstår, og det er den massive afvisning af behovet for en arbejdsmarkedsreform, for hvis vi er enige om, at det største problem, vi har, er ledigheden, må vi også forholde os til, hvad der skal til for at genskabe fuld beskæftigelse, hvis det er det politiske mål, og det går jeg ud fra det er for alle ansvarlige partier.

Vi har neutrale iagttagere i dansk politik, og vi har nogle, der forsøger at komme med bidrag. Vi har vismændene, og i vismandsrapporten fra juli i år skriver de på side 70, at permanente orlovsordninger giver øget skattetryk og lavere beskæftigelse – blot for at erindre om det. På samme side siger de også, at strukturledigheden er en barriere for økonomisk udvikling på længere sigt, og så refererer de til finansredegørelsen, der forelå forud for rapporten, hvor finansredegørelsen gør op, at den strukturelle ledighed ligger omkring 9 pct. Vi kommer altså ikke under 9 pct., hvis ikke vi gør noget særligt. Her spørger jeg: Føler man ikke i CD et særligt ansvar for, at der ikke er en sådan barriere, som vi er i stand til at fjerne gennem lovgivning. Det må man, hvis man mener noget med budskabet om, at det er attraktivt at have et arbejde, at alle skal i arbejde, eller at vi i hvert fald skal bestræbe os på at fjerne de strukturelle grænser eller andre grænser, der forhindrer, at folk kommer i arbejde. Hr. Peter Duetoft siger, at man slet ikke vil se på skattereformen. Hvad med de personer, der ikke har et økonomisk udbytte af at få et arbejde frem for en passiv ydelse, fordi det er for dyrt at komme til arbejdsstedet? Jeg tænker på udgiften ved at køre i egen bil i områder, hvor der hverken er bus eller tog. Hvis man ønsker, at folk skal have et arbejde, kunne det jo være, at det også skulle kunne betale sig. Jeg mener også, vi har et ansvar for, at det er mere attraktivt at få et job og beholde et job end at få en passiv ydelse.

(Kort bemærkning).

Anne Birgitte Lundholt (KF):

Jeg vil også godt kvittere for de pæne ord fra CD's ordfører, og vi har samme mål for finanslovforhandlingerne, så det burde heller ikke være noget problem.

Efter min ordførertale havde jeg en ordveksling med bl.a. et andet medlem af CD's gruppe, hr. Erhard Jakobsen, om indgangen til forhandlingerne. Jeg bemærkede, at hr. Peter Duetoft taler om, at man ikke ønsker at ændre arbejdsmarkedsreformen og skattereformen, men samtidig sagde, at man selvfølgelig kunne sætte dem til et serviceeftersyn. Nu er det for mig ligegyldigt, om man kalder det serviceeftersyn, hvis bare der bliver rettet op på det, der er forkert, så jeg går ud fra, at hr. Peter Duetoft også går til forhandlingerne med samme åbne sind som os andre, og det vil sige uden ultimative krav og med villighed til selvfølgelig at se på de ting, der forhindrer, at vi kan nå vores fælles mål.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Til fru Anne Birgitte Lundholt vil jeg gerne sige, at der er forskel på en skrotning eller en udskiftning af en motor og et serviceeftersyn, hvor man får justeret bremserne; det er det størrelsesforhold, der er. Dér, hvor der er urimeligheder i disse reformer, skal vi selvfølgelig kigge på dem, det har alle regeringspartier jo sagt, men de grundlæggende ting i reformerne mener vi faktisk er gode. Naturligvis er det et spørgsmål om at få de urimeligheder, der altid vil være i så store reformer som disse, væk.

Så vil jeg godt sige til hr. Thor Pedersen, at jeg ikke rigtig kan forstå, at strukturarbejdsløsheden er noget, vi kan klare pr. lov. Omvendt vil jeg da godt sige, at CD f.eks. i regeringsgrundlaget og i den tidligere regering faktisk var en af drivkræfterne bag, at der blev lagt loft over afgifterne på benzin og dermed loft over, hvor meget man kunne belaste arbejdstagere, der skulle rejse langt i det jyske område, hvor den kollektive trafik måske er ringere nogle steder, fordi afstandene er større og befolkningstætheden mindre. Er det da ikke at hjælpe til, at mobiliteten gavnes? Det mener jeg faktisk det er.

Når hr. Thor Pedersen siger, at det skal kunne betale sig at gå på arbejde, er vi da enige i det, men jeg må så sige, at hvis konklusionen af det er, at dagpengene generelt skal nedsættes for alle, som nogle borgerlige partier har talt om, så

melder CD pas. Vi mener ikke, at problemet skal løses ved, at man skaber forringelser for alle og dermed sociale problemer.

Når hr. Thor Pedersen angriber orlovsordningerne, vil jeg bare sige, at CD faktisk lige fra 1977 har talt om, at arbejdsfordeling via orlovsordninger var en god idé i det danske samfund, og det står vi ved, men det kan da godt være, at man skal gennemføre justeringer af ordningerne, og lad os så vende tilbage til det i forbindelse med serviceeftersynet.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Hr. Thor Pedersen snakker om strukturarbejdsløshed. Det lyder jo så flot, men det er sådan set kun et fremmedord, økonomer har opfundet, der dækker over, at disse økonomer mener, at lønningerne er for høje. Det er jo sådan set også det samme, hr. Thor Pedersen er inde på, nemlig at det skal kunne betale sig at gå på arbejde. Derfor vil jeg gerne spørge hr. Thor Pedersen, hvordan Venstre forestiller sig, at de barrierer, der nu tales om giver strukturarbejdsløshed, det vil altså sige de for høje lønninger, skal fjernes. Hvor langt skal mindstelønnen ned, og hvor langt skal dagpengene ned, for at man får udryddet strukturarbejdsløsheden?

(Kort bemærkning).

Thor Pedersen (V):

Jeg vil godt sige til hr. Peter Duetoft, at når jeg reagerede på ordførertalen, var det på grund af den markante afvisning af overhovedet at foretage nogen ændring, for dette at gøre det mere attraktivt at gå på arbejde behøver ikke at være et angreb på den enkeltes dagpengeniveau. Man kunne f.eks. ændre skattereglerne og over skattelovgivningen gøre det mere fordelagtigt at gå på arbejde. Man kan også have mere lempelige regler for transportudgifter, hvis folk vælger eller ønsker at fastholde et arbejdssted, der ligger langt væk. Det er nyt for mig, at CD's opfattelse af skattereformen er, at det er blevet billigere for folk med langt til arbejdet at køre i egen bil, og at afgiftspolitikken vil sikre, at det fortsat er billigt at køre i egen bil til arbejdssteder, der ligger langt væk, men det vil jeg så huske.

Jeg vil også sige til hr. Frank Aaen, at når man taler om strukturledighed og lønniveau, er det vel igen spørgsmål om, hvad man har ud af at arbejde; altså det samme svar som til hr. Peter Duetoft, at langt hen ad vejen er det vort skattesystem og i øvrigt også vort sociale system, der

angiver livsmulighederne for dem, der er i arbejde. Men hvis man læser vismandsrapporten, er den klare påstand igen, at den frie løndannelse er vejen til at sikre fuld beskæftigelse. De, der i dag er taberne, er folk, der i forvejen er på minimum og ikke er i stand til at få beskæftigelse til den løn, der er aftalt. Det er de egentlige tabere, og, siger vismændene, det er ikke livsindkomsten, man reducerer ved en lavere begyndelsesløn, hvis vi taler om unge mennesker, for den lavere begyndelsesløn er adgangen til overhovedet at komme i beskæftigelse. Det spørgsmål, man skal stille, er, om der er nogen, der har ret til at forhindre folk i at få et arbejde, som de gerne ville have, fordi andre har aftalt, hvad mindstelønnen skal være.

(Kort bemærkning).

Jan Kørpe Christensen (FP):

Jeg går ud fra, at det er den begrænsede tid, vi har til at gå herop med korte bemærkninger, der gjorde, at hr. Peter Duetoft ikke fik svaret på mit klare spørgsmål, om kommuner skulle have lejlighed til at betale for, at borgerne kan komme på privathospital. Jeg synes faktisk, det er et vigtigt emne, netop fordi vi herhjemme har det alvorlige problem med ventelisterne. Derfor synes jeg, det ville være rimeligt at få klart og tydeligt at vide, om CD's ordfører her i dag er enig med den nye sundhedsminister i hendes betragtninger, for jeg håber og tror faktisk også, at CD på dette område kan præge de øvrige partier i regeringen, og her taler jeg naturligvis primært om det store parti, Socialdemokratiet. Jeg tror, at hr. Peter Duetoft og andre CD'ere kan presse regeringen i den helt rigtige retning, og derfor skal der kun være ros fra vor side af de betragtninger, der nu er kommet fra sundhedsministeren. Jeg håber så, at CD har så meget, hvad skal vi sige pondus, at der også sker noget på området, så vi ikke bare hører om det år efter år.

Så er vi jo også enige om, at sygehusvæsenet skal væk fra amterne og ind under Sundhedsministeriet; det synes jeg også er værd at understrege, da jeg nu har tid til det.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Hr. Thor Pedersen bør kigge lidt i aviser og andre steder, for jeg synes, det er lidt trist, at hr. Thor Pedersen ikke har vidst, at der i det gamle Folketing og vel også i dette nye er et flertal, som faktisk ønskede benzinafgifterne voldsomt

op for privatbilister. Jeg hørte endda i valgkampen fra repræsentanter for nogle partier i Folketinget tilbud om 10 og 12 kr. pr. l. Vi har også tidligere i en ordførertale fra SF hørt, at det var benzinafgifterne, der skulle leges med, men de er faktisk ifølge skattereformen låst fast.

Er det ikke noget at have gavn af de mennesker, som bor i de befolkningstynede områder, og som ikke har den kollektive trafik, så de har mulighed for at tage på arbejde længere væk? Det mener jeg faktisk det er. Så at underkende den indsats synes jeg er tarveligt – i ordets hyggelige forstand.

Så ved jeg godt, hr. Kørpe Christensen siger, at jeg ikke svarede ham, men jeg nikkede og vinkede og forsøgte faktisk med alle de gebærder, jeg overhovedet kunne, at gøre hr. Kørpe Christensen opmærksom på, at når jeg ikke svarede ham, var det, fordi jeg ikke havde mere tid, men den sivede ikke ind. Det var faktisk derfor og ikke af ond vilje.

Vi har på psykiatriområdet kæmpet for, at kassetænkningen skulle væk, så det baskede, for det er jo fuldstændig grotesk, at kommuner lader være med at lave sociale tiltag, fordi patienterne så lynhurtigt ryger tilbage på de lukkede afdelinger, hvorefter det er amterne, der skal betale, og det samme gælder da det øvrige sygehussystem. Vi er altså imod kassetænkning, og hvor vi kan sætte noget ind mod den, er det en fordel, men generelt vil jeg så sige, at jeg i øvrigt altid bakker op bag de fornuftige ting, min partifælle sundhedsministeren udtaler.

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

Må jeg sige tak for en stilfærdig debat. Det lykkedes jo selv for hr. Thor Pedersen, måske især i første runde, at gøre debatten stilfærdig. Det synes jeg man skal hæfte sig ved.

Oppositionen havde forud for denne første behandling bedt om et kasseeftersyn. Det havde ikke været nødvendigt at bede om det, for regeringen havde hele tiden planlagt at fremlægge en ny økonomisk oversigt og en ny budgetoversigt til denne debat.

I diskussionen har det været lidt svært for oppositionen at skjule skuffelsen over, hvor svært det har været på et sagligt grundlag at bevare pessimismen.

Nu kan statistik jo bruges på mange måder, og jeg har også noteret mig, at det er den blevet i dag, men jeg synes, vi skal hæfte os ved, at vi har en god, holdbar vækst i dansk økonomi. I de 6 år, der gik fra 1988 til og med 1993, steg natio-

nalproduktet i Danmark i gennemsnit kun godt 1 pct. om året, og 159.000 arbejdspladser gik tabt i den private sektor. I de 2 år, hvor de partier, som nu er i regering, har haft ansvaret for at skrive en finanslov – 1994, som vi er i, og det forslag, vi her behandler – kan vi forudse en gennemsnitlig vækst i økonomien på 4 pct. om året. Det giver udsigt til en vækst i beskæftigelsen på 55.000, og de allerfleste nye job vil være i den private sektor.

Nogle har talt om blind vækst, miljøfjendtlig vækst eller jobløs vækst. Jeg mener ikke, der er belæg for at karakterisere udviklingen på nogen af de måder.

Vi har i kraft af den grønne linje og den lange række af initiativer på miljøområdet, der er taget af denne regering eller forstærket af denne regering, alle forudsætninger for at forene en stærk og grøn vækstlinje i Danmark, for det er jo også sådan, at vældig meget af det, der sker, når man i kraft af høj vækst udskifter produktionsapparat, ændrer metoder og fornyer processer, netop er noget, som er til fordel for miljøet og ikke det modsatte. Det er klart, at det ikke er noget, der kommer af sig selv. Det er noget, vi skal tænke over, noget, vi skal lovgive for, og noget, vi skal indrette vores afgiftssystem efter; men der er ikke nogen naturgiven modstrid mellem fremgang i økonomien og fremgang for miljøet.

Jeg hører til dem, der ikke tror på, at der findes sådan en ting som jobløs vækst, men hvis vi i kraft af en bedre økonomisk udvikling skal nå tilbage til fuld beskæftigelse, forudsætter det ikke bare fremgang i antallet af job, men også en intelligent fordeling af det arbejde, der er, sådan som vi har taget et megaskridt til ved orlovsordningerne. Det forudsætter, at vi i løbet af de kommende år flytter en stor portion af de svingdørsjob, der har været nødvendige i vores arbejdsmarkedspolitik, over til at være nye faste job i den offentlige service, og det forudsætter, at vi i forhold til den befolkningsgruppe, som måske i dag står i arbejdsmarkedssystemet, men aldrig vil være i stand til på de normale arbejdsmarkedsvilkår at klare sig på fuld tid til overenskomstmæssig løn, både som offentlige arbejdsgivere lever op til at skabe en form for i ordets bredeste forstand beskyttet beskæftigelse og kræver det samme af de private arbejdsgivere.

Men hvis vi tænker nyt og handler stærkt på alle disse punkter, kan vi også i forlængelse af den generelle linje i den økonomiske politik, der er lagt, gennemføre vores vandring tilbage mod fuld beskæftigelse.

Jeg mener ikke, der er noget som helst belæg for at sige, at regeringens beskæftigelsespolitik er mislykket. Som et lille, jeg havde nær sagt morsomt indslag i debatten, nævnte fru Anne Birgitte Lundholt, at der var flere ledige lige nu end i 1992. Javel! Men det tager tid at dreje skuden. De partier, der nu er i regering, havde ikke mulighed for at tage ansvaret for året 1993, da arbejdsløsheden steg med 31.000, og det havde vi først og fremmest ikke, fordi meget af det, der skete i 1993, selvfølgelig var resultat af ting, der var gjort eller ikke var gjort, var sket eller ikke var sket i de foregående år, hvor borgerlige regeringer forsøgte mulighederne for at stimulere økonomien, og hvor vi i øvrigt blev ramt af en voldsom modvind fra den ydre verden i form af f.eks. lavkonjunktur og fjendtlige devalueringer i omverdenen. Det slog igennem i 1993. Vi ønskede at gå op imod det, men vi kunne ikke ansætte en eneste mere, vi kunne ikke støtte en eneste aktivitet ekstra i forhold til den finanslovaftale, der var lavet under den gamle regering, og derfor er det under ingen omstændigheder nogen relevant sammenligning, fru Anne Birgitte Lundholt foretager.

Men så vil jeg godt vende mig mod, hvad der faktisk indtil nu er sket i året 1994, som vi er i. Gik det, som vi regnede med, eller er der grund til selvkritik, som det blev sagt i debatten? Det går jo aldrig præcis, som man regner med. Økonomiske forudsigelser er et forsøg på at danne sig et indtryk under nogle bestemte forudsætninger, men de holder aldrig helt. Hvad er det så, der er gået anderledes i 1994, end vi regnede med? Med hensyn til den generelle udvikling i økonomien, betalingsbalancen, inflationen, underskuddet er det gået mindst lige så godt, som vi havde forudset og håbet. Med hensyn til beskæftigelsen er det gået endda en grad bedre, men arbejdsløshedstallet er ikke faldet helt så meget, som vi havde håbet på.

Det er der nogle klare, veldokumenterede årsager til. Jobtræningen i arbejdsmarkedsreformen kom slet ikke i gang i det tempo, vi havde ønsket. Det betød, at i første halvår af 1994 faldt den samlede beskæftigelse i den offentlige sektor for første gang i en meget lang årrække med 16.000 personer. Ikke noget ønsket resultat, men et resultat af, at der ikke var nær det antal midlertidige job, der plejer at være, og som der også skal være i det kommende år.

Det er den væsentligste forklaring. Jeg skal også gerne medgive, at det endnu ikke er lykkedes at få et lille bidrag til at bringe nogle af dem,

der er længst tilbage i arbejdsløhedskøen, ind i en beskæftigelse, hvor de kan opfylde nogle samfundsmæssige og familiemæssige behov i form af hjemmeservice, og få det til at virke tilstrækkelig stærkt. Det er en anden, men mindre vigtig forklaring.

Der har været en langt større tilgang til arbejdsmarkedet, end jeg tror nogen af os havde troet. Det er interessant og udtryk for en optimisme i samfundet. Der har været en langt større stigning i produktiviteten i dansk erhvervsliv, end vi havde regnet med. Hvad er det udtryk for? Mange ting. Der kommer altid en produktivitetstigning i den fase af en opgang. Når den har været stærkere nu, skal jeg ikke gøre mig til overdommer over årsagen, men bare pege på, at det, at vi har haft den stærke produktivitetstigning, ikke er noget dårligt. Selv om det måske har fået ledighedstallene til at falde lidt langsommere i starten, er det faktisk en bedre garanti for, at vi har styrke til at beskæftige flere på længere sigt. Vores økonomi er blevet stærkere, vores erhvervsliv er blevet stærkere, og derfor er der intet i tallene, der modsiger, at vi uge for uge kan indkassere de positive forventninger, vi har til beskæftigelsen i 1995.

Der er god vækst i antallet af job i den private sektor. Dansk erhvervsliv har det godt på det basale, der hedder afsætning ude, afsætning hjemme, konkurrencekraft, god lav omkostningsudvikling. Det har den bedste indtjening i 10 år. Der er ikke nogen basis for klynkeriet og ikke noget grundlag for påstanden om, at vi - regeringen og politikerne - er en barriere for, at der kan komme flere job.

Læs så aviserne i dag. Den ene overskrift var: »Handelsoverskuddet steg i august.« Hvis vi skal lægge dagens nyhed til grund, har vi været for pessimistiske i den økonomiske oversigt fra sidste uge. Det går bedre med eksporten i augusttallene, og importen er mindre i augusttallene end i de forudsætninger, der er lagt til grund for regeringens fremskrivning fra sidste uge.

En anden overskrift er: »Markant stigning i erhvervsbyggeriet, byggeriet stiger mere end ventet.« Det trækker alt sammen i den rigtige retning, hvad angår beskæftigelsen og underskuddet.

Jeg skulle måske her indskyde en note om den erfaring og den viden, vi har om sammenhængen mellem vækst og beskæftigelse og også underskud. Se, da firkloverregeringen startede i 1982, gik der 1½ år, fra væksten i beskæftigelsen

begyndte, til arbejdsløshedstallene begyndte at falde. Først da kom nedgangen i ledighedstallet, og det havde selvfølgelig også dengang noget at gøre med arbejdsstyrketilgang, større produktivitet og overarbejde i begyndelsen af et konjunkturopsving.

Vi kender disse sammenhænge fra tidligere, men med den vækst i produktion og beskæftigelse, vi oplever nu, og som vi ser alle muligheder for at fortsætte i de kommende år, vil sammenhængen til underskuddet også være, at der er balance på de offentlige finanser i 1997 og overskud fra 1998, simpelt hen fordi mange færre vil skulle forsørges, og mange flere vil være med til at yde.

Det er meget flot, hvis vi i fællesskab i Folketinget kan holde den linje i den økonomiske politik. Sammenligner vi igen med firkloverregeringens første år, fra 1982 til 1986, tog det faktisk 4 år at få lavet overskud på de offentlige finanser, da det begyndte at gå godt med beskæftigelsen, og ledigheden faldt. Så lang tid tog det dengang, også selv om man da gjorde noget, som vi ikke vil drømme om at gøre i dag, nemlig forøge skattetrykket dramatisk i samme periode. Det synes jeg at man skal huske fra oppositionens side, når man i debatten opstiller nogle forudsætninger om, at man skulle kunne trylle underskuddet væk på meget kortere tid.

Det er faktisk meget flot, hvad der er udsigt til, og i forhold til konjunkturforløb og beskæftigelsesudvikling planmæssigt, at vi kan forudse et fald i underskuddet på de samlede offentlige finanser fra 40 mia. kr. til 29 mia. kr. fra 1994 til 1995. Det udtryk er jo den måde, vi i Europa er blevet enige om at måle underskud på, og lige præcis den udvikling i tallene bringer os allerede næste år ned på det, man kalder konvergenskravet til de offentlige finanser.

Derfor er det efter min mening vildledende for en nøgtern økonomisk-politisk debat, hvis man sætter sig på den høje hest og siger, at det hele kan gå meget hurtigere. Det problem, jeg har med V's og K's plan, som vi kender den fra valgkampen, er - og det ved man i oppositionen - at den på de præmisser, man selv stiller op, så tyndt som omridset er tegnet op, når det gælder besparelserne, efter regeringens opfattelse ikke fører til det, man siger den vil, nemlig et mindre underskud, men til mindre beskæftigelse. Men lad os nu gå det nøje igennem alt sammen under forhandlingerne om finanslovsforlaget.

Vi er jo enige om, at vi så hurtigt som muligt skal nå en balance på de offentlige finanser. Vi

vil meget gerne fra regeringens side indgående drøfte, hvordan vi kan nå en hurtigere nedbringelse af underskuddet – vel at mærke hvis det kan ske på en måde, der ikke svækker aktiviteten eller ødelægger beskæftigelsen i vort samfund.

Jeg tror, det er helt, helt afgørende, at vi nu som en hovedlinje i den økonomiske politik fastholder trygheden og tilliden til, at der er en fremgang i beskæftigelsen, der er stabil, solid og stærk, og som kan få lov til at slå igennem i de kommende år.

Jeg kan ikke tilbageholde en enkelt bemærkning i forhold til det, der er blevet sagt om underskud og gæld og offentlig velfærd, som en kommentar til de kloge ord, hr. Erhard Jakobsen sagde et par gange heroppe:

Regeringen og oppositionen er ikke uenige om, at vi hurtigt skal af med underskuddet. Men vi skal lige huske, at det offentlige altså opgør sin formue og sit underskud på en anden måde, end en privat virksomhed ville gøre det. Og som hr. Erhard Jakobsen rigtigt påpegede det, undervurderer vi, hvor stor en arv i reelle goder vi efterlader til den kommende generation, fordi vi har opbygget et ordentligt velfærdssamfund, som også er til stede i form af nogle fysiske værdier, som vi kan trække på i ganske mange år.

Men jeg tror også, der er grund til at understrege det andet, hr. Erhard Jakobsen sagde, nemlig at for vældig mange mennesker og især de mennesker, der økonomisk ikke er de mest velaflagte, er de offentlige velfærdsgoder en meget afgørende del af deres tryghed og deres realindkomst. Og derfor er et angreb, der frontalt sætter ind imod disse velfærdsgoder, også noget, der kan destabilisere hele den økonomiske politik ved at udløse nogle helt andre krav.

Når nu en vækst i beskæftigelsen er ensbetydende med større velfærd og mindre underskud, kan man jo spørge: Hvorfor så ikke gøre meget mere nu? Det er især et spørgsmål, vi møder fra venstrefløjen, fra SF og Enhedslisten. Dertil kan vi så svare, at vi jo ikke kan tillade os flere udgifter i form af gratis offentlige goder, end hvad vi langsigtet tror der er vilje til at finansiere over skatterne. Det er det ene.

Noget andet, vi skal lade være med at tro, er, at vi for den offentlige sektors vedkommende kun kan få bedre resultater ved at bruge flere ressourcer. Jeg synes, der fra mange sider er sagt kloge ord i debatten om, hvor vi inden for vores offentlige service godt kan bruge ressourcerne bedre. Hospitalsvæsenet er blevet nævnt:

muligheden for mere målrettet og mere præcist at anvende de folk, der er højt specialiserede, til det, de er uddannet til, og bedre ledelsesformer. Alt det er temaer for vores offentlige sektor, som regeringen fortsat er dybt optaget af at sætte skub i debatten om og se resultater i.

Man kan også spørge: Hvor hurtigt kan vi gå frem? Og det er den anden betragtning, jeg gerne vil nævne: at vi ikke kan sætte så meget tryk på økonomien, at vi ikke har tiden og redskaberne til at løse de problemer, der vitterlig er på arbejdsmarkedet i forholdet mellem, hvad det er for nogle krav, de mange nye job, som vil vise sig, stiller til folk, og hvad folk kan. Det er det, man kalder arbejdsmarkedets strukturproblemer, og de kræver tid. Man kan ikke skabe hundredtusinder af job til specialister, som ikke er der; så overopheder man økonomien, og så skaber man flaskehalse, inflation, højrente, udhuling af konkurrenceevnen og dermed i sidste ende et samlet tab af beskæftigelse i vort samfund.

Derfor er det selvfølgelig vigtigt, at vi i forbindelse med disse forhandlinger om finanslovsforslaget kan enes om at få gennemført et fornuftigt serviceeftersyn af arbejdsmarkedspolitikken: at få sørget for, at uddannelsesindsatsen er på plads præcis de steder, hvor den skal være på plads, og få sørget for, at der er mennesker til rådighed for rigtigt arbejde, når der er rigtigt arbejde at få.

Hr. Frank Dahlgaard var på et tidspunkt inde i debatten og mente, at regeringen er en Fætter Højben-regering. Det ved jeg ikke om den er; hvis den et øjeblik prøver at være det, bliver den jo altid trukket ned på jorden igen under debatterne. Men hr. Frank Dahlgaards pointe var i hvert fald rigtig: Nu er vi, som alle ved, inde i et uomtvisteligt økonomisk opsving, og så er det frygten for inflationen, der lurder, og den får renten til at stige, sagde hr. Frank Dahlgaard.

Fru Anne Birgitte Lundholt var inde på det samme. Hun sagde, at renten er steget af hjemlige grunde.

Ja, ja, hvordan mon det egentlig er? Nu skal man jo for det første huske på, at renten altså endnu ikke er oppe på det niveau, som den var på, da denne kreds af partier overtog regeringsansvaret, og for det andet, at rentespændet i forhold til Tyskland heller ikke er større end dengang. Men derfor kan det da godt være, at det har haft en virkning på det psykologiske plan, at der er nogle på finansmarkederne, der har ageret sådan og dermed påvirket vores rente ud fra en frygt for inflation.

Det, der er min pointe, er bare, at det er en usaglig frygt: Der er ikke siden januar i år, hvor den danske rente på obligationerne var lavest og kurserne lå højest, fremkommet et eneste tal, der underbygger den frygt, hverken med hensyn til underskuddet eller med hensyn til inflationen. Det er der ikke!

Og når det nu er usagligt og uønsket af alle, skulle vi så ikke alle sammen bruge kræfterne på i fællesskab at imødegå denne frygt, men selvfølgelig også på at føre en politik, der er overbevisende, og som kan imødegå al den frygt, som måtte findes i udlandet, hvor man måske ikke følger alt for meget og alt for grundigt med i den danske økonomi.

Jeg undrede mig en lille smule over, at fru Anne Birgitte Lundholt kunne få sig selv til at bruge ordene »katastrofal stigning i udsigterne for inflationen« om en inflation, der næste år forventes at ligge på 2,4 pct. Hr. Frank Dahlggaard var endnu mere dygtig med hensyn til de ord, han brugte. Han sagde: »Nu fordobler regeringens fra 1993 til 1994 inflationen fra 1,2 til 2,4 pct.; det er meget faretruende.«

Ja, ja, men dér skal man så huske på, at den absolut enestående lave inflation på 1,2 pct., vi havde i 1993, bestemt havde sin bagside, for i sammenhæng med, at vi importerede prisfald, importerede vi også arbejdsløshed fra devalueringer i omverdenen. Det er ikke en situation, som man i sine henvendelser til omverdenen ligefrem skal invitere nogen til at gentage.

Det, vi nu oplever med hensyn til inflation, er ikke, at den hjemlige omkostningsudvikling er ude af kontrol; den hjemlige omkostningsudvikling ligger ganske lavt, nemlig på 1,5 pct. eller så. Den lille bitte tendens til større inflation, vi oplever, er et fænomen, der er fælles for hele den vesteuropæiske handelskreds, hvor vi sælger 90 pct. af vore produkter, og den skyldes, at råvarerne stiger en smule for meget.

Derfor er der ikke i nogen af de tal, vi kan fremlægge om den danske økonomi, grund til bekymringer for inflationen eller for den sagskyld for underskuddet.

Vi skal naturligvis på et meget afgørende punkt sende et meget klart signal fra det politiske system for at fastholde den udvikling, og det gælder overenskomstforhandlingerne til vinter. For ikke at trække tæppet væk under den gode udvikling er det helt afgørende, at vi kan holde omkostningsstigningerne nede på det lave hjemlige niveau, de er på.

Vi har i de seneste år lært os selv og hinanden, at man godt kan have en klar reallønsfremgang, selv om omkostningerne ikke bliver drevet i vejret af store pengelønsstigninger.

Den bevidsthed skal vi værne om, den sammenhæng skal vi fastholde, og der vil fortsat i skatteudviklingen i den kommende overenskomstperiode ligge et ekstra bidrag til en reallønsgaranti.

Jeg skal ikke forlænge debatten mere, men bare konstatere, at vi har haft en fredssommelig debat i dag, og der er al mulig grund til, at vi hver for sig og tilsammen bestræber os for et samarbejde, der kan lette vejen for en stærk, rolig og holdbar vækst i beskæftigelsen i Danmark.

Min bestræbelse i de forhandlinger, der nu går i gang, vil være at lytte og søge at imødekomme andre partier, så længe vi kan fastholde hovedmålet: at den stærke, rolige og holdbare vækst i den danske økonomi også bliver resultatet af det, vi enes om.

Jeg ser frem til forhandlinger, der er kontante, udbyttegivende og uden omsvøb, og som er præget af vilje til, at alle, der har deltaget i et forlig om finansloven, føler, at de er blevet tilgodeset. Jeg har den grundholdning til den slags forhandlinger, at man ikke skal tro, befolkningen har sat os herind, for at vi skal chikanere hinanden og stjæle pointer fra hinanden, og at godt politisk håndværk kendetegnes af, at vi i fællesskab kan præstere noget, hvor vi alle sammen synes, vi har fået dele af vores holdninger tilgodeset.

Det vil være min bestræbelse at få disse forhandlinger til gå sådan, men jeg vil også bestræbe mig for, at den kreds af partier, som jeg i hvert fald gerne vil prøve at holde sammen på under disse forhandlinger, er lige så bred som den kreds af partier, som min konservative forgænger altid prøvede at holde sammen på, nemlig de nuværende regeringspartier og V og K og SF – og gerne flere endnu, men dér kan man måske forudse lidt større vanskeligheder.

Det ville i øvrigt også være smukt, hvis det kunne lade sig gøre at samle så mange kræfter, og det vil også være smukt og modent, hvis Socialistisk Folkeparti kunne nå frem til at stemme for et finanslovsforslag – måske især, fordi både den finanslov, vi arbejder under, og det finanslovsforslag, vi skal arbejde ud fra i de kommende ugers forhandlinger, jo i langt højere grad end de foregående 10 års finanslove imødekommer synspunkter, som også SF har talt til fordel for.

her i Folketinget gennem de 10 år, hvor vi havde en borgerlig regering.

Jeg ser frem til gode forhandlinger, og jeg skal for min del ikke forlænge debatten mere i dag.

(Kort bemærkning).

Anne Birgitte Lundholt (KF):

Jeg vil først og fremmest takke ministeren for en konstruktiv afslutning, og jeg skal heller ikke forlænge debatten, men vil dog af hensyn til det videre forløb lige komme med nogle enkelte bemærkninger.

Jeg vil gerne kvittere positivt for de meldinger, der bl.a. er kommet vedrørende vore udmeldinger med hensyn til arbejdsmarkedspolitikken og sygehuspolitikken, og jeg vil specielt sige tak til finansministeren for udmeldingen om, at hvad der kommer til at stå i et finanslovsforlig, bliver afgørende for, at vi kan nå vores fælles mål, nemlig at få sendt et sådant signal til finansmarkederne, at renten kan komme ned, så vi kan få stabilitet også på det punkt. Det vil vi gerne medvirke til.

Af hensyn til historieskrivningen bliver jeg dog nødt til – men også i en fredsommelig ånd – at gå tilbage til en af de allerførste linjer i ministerens tale, hvor ministeren stod lidt i trængsel ved håndvasken med hensyn til året 1993, og sige, at spiller min hukommelse mig ikke et meget stort puds, så tror jeg, at finansloven for 1993, som ministeren så gerne vil frasige sig indflydelse på, blev indgået mellem de daværende regeringspartier og de nuværende regeringspartier. Når fru Pia Gjellerup nu ryster på hovedet, vil jeg sige, at det er muligt, at der var noget af en siksakkurs, men jeg er helt overbevist om, at Socialdemokratiet stemte for den finanslov og var med i den.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

I de sidste 20 år har det vel været sådan, at Det Konservative Folkeparti og Socialdemokratiet har stemt for samtlige finanslovsforslag – måske på nær en enkelt gang. Der har vist været et enkelt finanslovsforslag, som de undlod at stemme til. Så man kan jo dele ansvaret, og æren kan man så skændes om!

Min bemærkning skal udelukkende ses i forlængelse af finansministeren, som konstaterede, at med de tendenser, der er i det nuværende finanslovsforslag, burde SF kunne stemme for.

Det er jeg enig med finansministeren i at SF burde kunne, og det er grunden til, at Frem-

skridtspartiet nok ikke kommer til at stemme for finanslovsforslaget. Der skal meget betydelige ændringer til – ændringer, som jeg ikke fornemmer at finansministeren har brug for at foretage, al den stund der er andre end Fremskridtspartiet, man hellere vil være imødekommende over for.

Så vi går ikke til disse forhandlinger med det lidt naive ambitionsniveau, at vi vil komme til at lave en aftale om den samlede finanslov, men vi går til forhandlingerne på mandag med den indstilling, at med hensyn til en række helt konkrete emner vil vi gerne i dialog med regeringen og være med til at påvirke udviklingen. Men vores ambitionsniveau er så realistisk, at det ikke kommer til at dreje sig om det samlede finanslovsforlig, men måske og forhåbentlig en del af aftalen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Finansudvalget.

Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlemmer af Folketinget Kirsten Jacobsen (FP), Kim Behnke (FP), Tom Behnke (FP), Jan Køpke Christensen (FP), Niels Højland (FP) og Annette Just (FP) har meddelt mig, at de ønsker at tage følgende forespørgsel til socialministeren tilbage:

»Hvilke konkrete lovinitiativer vil regeringen tage i denne folketingssamling for at opfylde valgkampens løfter om bedre hjælp til ældre og handicappede, med den nødvendige retssikkerhed for, at de svageste grupper i vort samfund kan få en værdig tilværelse, hvor de nødvendige tilbud er til stede, når behovene opstår?«